

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі
з коментарями для вчителів
(липень, серпень, вересень 2026 року)

ПЕРШЕ І ДРУГЕ ПОСЛАННЯ ДО КОРИНТЯН

Аденілтон Таварес де Азіар

ЗМІСТ

Вступ. Суть життя і свідчення християнина	2
Урок 1. Служіння Павла в Коринті	4
Урок 2. Звістка про хрест	17
Урок 3. Єдність у Христі	30
Урок 4. Гріх у Церкві	43
Урок 5. Усе на славу Божу	55
Урок 6. Духовні дари	69
Урок 7. Портрет любові	82
Урок 8. Сила Христового воскресіння	95
Урок 9. Служіння з любові	108
Урок 10. Справжнє християнське служіння	121
Урок 11. Управління і місія	134
Урок 12. Фальшиві вчителі	147
Урок 13. Благодать, любов і спільність	160
Програма зростання та розвитку вчителів Суботньої школи	173

СУТЬ ХРИСТИЯНСЬКОГО ЖИТТЯ І СВІДЧЕННЯ

Писати листи — давнє заняття, яке не застаріло. Ми просто змінили спосіб написання листів. Так, соціальні мережі витіснили папір. Однак різні форми електронного листування фактично виконують ту саму функцію: під час обміну інформацією вони об'єднують людей у почуттях і думках.

Чому люди пишуть листи? Напевно, вони мають що сказати. Так було і в житті апостола Павла. Хоч він мав багато що сказати, проте йому не завжди випадала нагода поговорити віч-на-віч з дорогими для нього людьми.

Замість цього він писав листи, наприклад, Перше і Друге послання до коринтян, які містять чимало найглибших істин Святого Письма. Зокрема такі: «Я вважав за правильне не знати серед вас нічого, крім Ісуса Христа, і то розп'ятого» (1 Кор. 2:2); «Адже ви знаєте благодать нашого Господа Ісуса Христа, що, будучи багатим, заради вас Він став убогим, аби ви збагатилися Його зубожінням» (2 Кор. 8:9). А згадаймо прекрасний гімн любові, записаний у 13-му розділі Першого послання до коринтян!

З іншого боку, вивчаючи листи Павла до коринтян, читач неминуче буде здивований не лише деякими серйозними проблемами в Коринтській церкві, такими як сексуальна аморальність, але й прискіпливістю, яка є наслідком дешевої фракційності серед членів громади. Якщо ви вважаєте, що ваша громада має складні проблеми, приготуйтеся зіткнутися з лавиною сварок, які довелося пережити апостолу в Коринті. Можливо, проблеми вашої місцевої церкви не такі вже й значні, як ви собі уявляєте? Дуже ймовірно, що ви побачите: у Коринті все було значно гірше.

Якими б складними не були проблеми в Коринті, Послання до коринтян привертають нашу увагу не через проблеми, а через дивовижне ставлення Павла до них. Закликаючи членів громади оцінювати себе, свою поведінку й навколишню культуру у світлі Євангелія Ісуса Христа, він підносить вістку Голгофського хреста. На підставі слів самого апостола будь-який стандарт, нижчий за Благую вістку, слід вважати анафемою (Гал. 1:8, 9, згідно з оригіналом).

За часів Павла Коринт процвітав завдяки своєму стратегічному розташуванню між двома портами (на Іонічному та Егейському морях), суднобудуванню, розвитку ремесел (наприклад, коринтські вироби з кераміки та бронзи користувалися попитом у всьому античному світі). Місто було ключовим торговим центром Греції, важливим фінансовим та культурним осереддям, славалося своїм багатством, мистецтвом, архітектурою. Проте воно також було відоме аморальністю, релігійним розмаїттям та язичницькими святинями. Повсякденне життя в Коринті було позначене кричущим ідолопоклонством. Цей історико-культурний контекст допомагає нам зрозуміти головні побоювання апостола Павла щодо місцевих християн та його заклики до них.

У поточному кварталі ми розглянемо Послання Павла до коринтян. У цих двох чудових книгах Нового Завіту апостол викладає Євангеліє як суть християнського життя і свідчення, як лінзу, через яку слід розглядати все інше. Незалежно від того, з якими викликами стикається кожен з нас зокрема або Церква загалом на своєму шляху до Неба, відповідь на найзагадковіші запитання в нашій праці для Господа така сама, як і для коринтян: «Ісус Христос, і то розп'ятий!» (Див. 1 Кор. 2:2).

Ісус скоро прийде. Тому час до Його Приходу – це час для більшої єдності в Христі, для максимальної відкритості Святому Духові, для старанного використання духовних дарів, для глибших взаємин з нашим воскреслим Господом. Це час для справжнього християнського служіння, участі в управлінні й місії, для духовної боротьби із фальшивими вченнями, для зростання в благодаті, любові й спілкуванні. У цей час ми маємо бути вірними вістці спасіння. І Послання Павла до коринтян навчають нас діяти саме так.

Аденілтон Таварес де Азіар – доктор філософії, викладач Нового Завіту в Північно-Східному адвентистському коледжі в Кашоейрі, штат Баїя, Бразилія, де він працює з 2010 року.

СЛУЖІННЯ ПАВЛА В КОРИНТІ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 1:1; Гал. 1:1; Дії 17:16–34; 1 Кор. 5:9–11; Дії 18:4–10; 2 Кор. 2:4.

Пам'ятний вірш:

«У видінні вночі Господь сказав Павлові: Не бійся, але говори і не мовчи, бо Я з тобою, і ніхто не накинеться на тебе, щоби заподіяти тобі зло, тому що маю в цьому місті багато людей!» (Дії 18:9, 10).

Видатний англійський місіонер Уїльям Кері працював шевцем, щоб оплатити свої витрати, проте його справжньою справою було здобуття душ для Христа.

Так само і Павло заробляв на життя виготовленням наметів (Дії 18:1–3), але його найвищим покликанням було навертати людей до Господа.

Цього тижня ми розглянемо відомості про служіння Павла в церкві міста Коринта. Ця громада мала багато проблем, котрі здебільшого не відрізняються від тих, з якими стикаються наші сучасні церкви. Фактично кожний християнин усвідомлює, що не існує такої християнської спільноти, яка б не мала жодних проблем.

Павло дізнався про проблеми в Коринті, однак реагує на них вісткою про розп'ятого Христа (1 Кор. 2:2). Вірність цій вістці — це також спосіб відповісти на сьогоднішні виклики. Як ми побачимо цього

тижня й упродовж поточного кварталу, звістка Першого і Другого послань до коринтян стосується і нашого життя.

Неділя, 28 червня

ПАВЛО, ПОКЛИКАНИЙ БОГОМ АПОСТОЛ ІСУСА

Павло починає свого листа до коринтян, представляючись їм так: «Апостол Ісуса Христа, покликаний Божою волею» (1 Кор. 1:1; пор. 2 Кор. 1:1). Його переконання щодо свого зв'язку з Ісусом настільки тверде, що майже всі свої листи він починає саме так.

Прочитайте тексти 1 Кор. 1:1; Римл. 1:1. На яких двох елементах свого служіння Павло наголошує в цих уривках? (Див. також Гал. 1:1). _____

Павло пише про своє покликання й апостольство як про виконання Божої волі. Він переконаний, що його покликав Господь, а не людина (Гал. 1:1). Павла, як і Єремію, Бог обрав ще від утроби матері (Єрем. 1:5). Це вияв Божої благодаті (Гал. 1:15) задля того, щоб апостол проголошував Христове Євангеліє серед язичників.

У текстах 1 Кор. 15:5–7 апостол зараховує себе до тих, кому Спаситель з'явився після Свого воскресіння. Кількома віршами пізніше він натякає, що його покликання бути апостолом стало наслідком цієї зустрічі з Ісусом (вірші 9–11).

Титул «апостол Ісуса» має кілька значень. Насамперед він означає «посланець Ісуса». Павло також використовує це словосполучення, щоб ідентифікувати себе як слугу Христа (Римл. 1:1; Тита 1:1; Гал. 1:10), як проповідника й учителя (1 Тим. 2:7; 2 Тим. 1:11). Незалежно від того, проповідує він чи навчає, Христос — головна тема його свідчення.

Ісус — центр не тільки апостольства Павла, а й усього його життя. Думки й почуття апостола були наповнені присутністю Ісуса. Про це свідчить факт, що він указував на Ісуса дев'ять разів у перших дев'яти текстах першого розділу (вступ та подяка) Першого послання до коринтян. Апостол настільки любив Христа, що не міг не думати й не говорити про Нього. Він прагнув ділитися вісткою про Спасителя з тими, про кого піклувався, щоб і їхнє життя було зосереджене на Христі. Тимчасом як він був покликаний до апостольства, вони були покликані залишатися вірними послідовниками Ісуса в будь-якому служінні, дорученому їм Господом.

Павло був покликаний до апостольства. Яке ваше покликання і чому ви переконані, що саме це є вашим покликанням? Якщо вважаєте, що не маєте покликання, тоді ретельно проаналізуйте ваші стосунки з Богом.

Понеділок, 29 червня

ВІД АФІН ДО КОРИНТА

Прочитайте уривок Дії 17:16–34. Де Павло перебував та чим займався перед тим, як вирушити до Коринта?

Уривок Дії 17:16–34 містить розповідь про перебування Павла в Афінах, після чого він вирушив до Коринта. Очевидно, він не планував відвідати Афіни в той час, але за сприяння друзів вирушив туди з Верії, де зіткнувся з опозицією юдеїв (вірші 13–15).

Брати, котрі супроводжували апостола до Афін, повернулися до Верей з його наказом Тимофієві й Силі якнайшвидше приєднатися до нього (вірш 15). Уривок Дії 17:16–34 повідомляє, що робив Павло, чекаючи на них. Він свідчив про Ісуса в синагозі, на майдані та в Ареопазі. Апостол використовував кожну нагоду, аби проповідувати про Спасителя.

Прочитайте уривок Дії 18:1–11. Що робив Павло, прибувши до Коринта, й упродовж усього перебування в цьому місті?

Павло прибув до Коринта під час своєї другої місіонерської подорожі. Лука зазначає, що Павло прожив там півтора року.

Як завжди, апостол почав свою місіонерську діяльність у синагозі (Дії 18:4–6). Це було його звичаєм (Дії 17:1, 2). Він дотримувався стратегії «перше — юдеєві» (Римл. 1:16; Дії 13:46); саме так Ісус заповідав Своїм апостолам (див. Дії 1:8).

Коли Сила й Тимофій приєдналися до нього в Коринті, «Павло, захоплений Словом, свідчив юдеям, що Ісус є Христос» (Дії 18:5). Під час свого перебування в Коринті він «навчав... Божого Слова» (Дії 18:11). Саме в цьому контексті апостол виголосив знамениті слова: «Я вважав за правильне не знати серед вас нічого, крім Ісуса Христа, і то розп'ятого» (1 Кор. 2:2).

Чого ми можемо навчитися з місіонерської діяльності Павла в Афінах і Коринті щодо того, як використовувати кожну можливість для проповіді Євангелія? Подумайте: які ви маєте можливості розповідати про Ісуса людям та як використовуєте ці можливості?

Вівторок, 30 червня

МІСТО КОРИНТ

Прочитайте Дії 18:1–3; 1 Кор. 5:9–11; 8:4. Які висновки ми можемо зробити про економіку, мораль та релігійне життя Коринта?

Коринт був важливим центром стародавнього світу, відомим своєю успішною торгівлею. Місто було зруйноване Римом 146 року до Р. Х., але 44 року до Р. Х. Юлій Цезар відбудовав його як римську колонію. Саме цей римський Коринт фігурує в Новому Завіті. За часів Павла це місто було одним із суперників Афін, а в деяких аспектах навіть перевершувало їх. Коринт мав дві важливі гавані, і це полегшувало обмін товарами та сприяло розвитку торгівлі.

Апостол Павло обрав Коринт через його значення й вигідне географічне розташування. «У такий спосіб з'явилася можливість для поширення Євангелія. Утвердившись у Коринті, воно могло б легко поширюватися в усіх частинах світу» (Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, p. 99).

Крім того, успішна торгівля в Коринті дозволила б апостолу легше утримувати себе, виготовляючи та продаючи намети (Дії 18:2, 3), а це також сприяло би проповіді Євангелія. Безперечно, місіонерська праця у великому заможному місті не позбавлена викликів. Коринт відзначався надзвичайним релігійним плюралізмом (1 Кор. 8:5), про що свідчать численні святині, побудовані на честь таких божеств, як Аполлон, Афіна, Афродіта та інші; тут навіть поклонялися єгипетським богам, зокрема Сарапісу та Ісіді.

На додаток до цієї релігійної плутанини, Коринт також був відомий своєю сексуальною розбещеністю. Страбон, грецький географ та історик, згадує, що в храмі Афродіти в Коринті було 1000 повій, присвячених поклонінню Афродіті. Хоч багато вчених ставляться до такої інформації з підозрою, пов'язуючи це твердження з афінською пропагандою проти Коринта, ритуальна проституція була поширена

в античному світі. Ідолопоклонство й аморальність були частиною повсякденного життя, і ця сумна реальність пояснює більшу частину змісту Першого і Другого послань до коринтян.

У своїй місіонерській діяльності в Коринті Павло зіткнувся з викликами ідолопоклонницького розбещеного суспільства. Які виклики в сучасній культурі можуть ускладнювати проповідь Євангелія? Як ми можемо їх долати? Чи велика різниця між Коринтом і сучасними містами?

Середа, 1 липня

«В ЦЬОМУ МІСТІ БАГАТО ЛЮДЕЙ»

Прочитайте уривок Дії 18:4–8. Якими були результати проповіді Павла? _____

Праця Павла серед юдеїв у Коринті не була такою плідною, як йому хотілося б. Апостол зіткнувся з ворожістю й ненавистю. Біблія повідомляє, що юдеї «чинили опір і хулили» (вірш 6). Коли грецьке дієслово **бласфемéo** («хулити») стосується людини, воно означає «зневажати», «паплюжити». Іншими словами, юдеї мали намір запламувати репутацію Павла та перешкодити йому досягти успіху в його місіонерських починаннях.

На щастя, праця Павла в коринтській синагозі не була марною. Зрештою, Сам Бог відповідав за цю місію. Він обіцяв: «Моє слово... до Мене не повертається порожнім» (Ісаї 55:11). Деякі юдеї не очікували, що Крисп, начальник синагоги, та його сім'я приймуть Ісуса як Месію й охрестяться (вірш 8). Не тільки вони, але й «багато з коринтян, почувши, увірували й охрестилися» (вірш 8), дуже ймовірно, також під впливом Криспа.

Прочитайте тексти Дії 18:9, 10. Які висновки ми можемо зробити щодо почуттів Павла перед лицем випробувань у Коринті? Як Бог підбадьорив Свого слугу? _____

Уночі апостол пережив подію, яка дуже підбадьорила його. Сам Христос з'явився йому у видінні та підкріпив словами, які нагадують вислів із тексту Ісаї 41:10: «Не бійся, бо Я з тобою!» Павло зізнається, що в Коринті він перебував «у немощі, у страху й великому

трепеті» (1 Кор. 2:3). Йому довелося піти з Вереї до Афін через сильну опозицію. Напевно, апостол думав, що з тієї самої причини йому доведеться покинути і Коринт. Однак цього разу все було інакше. Ісус сказав йому: «Маю в цьому місті багато людей!» (Дії 18:10). Павло був Його інструментом для проголошення вістки спасіння цим людям.

Прочитайте Ісаї 41:10. Які чудові обітниці даровані нам у цьому тексті? Як вони мають впливати на наше повсякденне життя?

Четвер, 2 липня

ПОСЛАННЯ ПАВЛА ДО КОРИНТЯН

Прочитайте тексти 1 Кор. 1:11–13; 4:14; 5:11; 7:1; 14:37, 40; 2 Кор. 1:12; 2:9; 11:3; 13:10. Як ці вірші допомагають нам зрозуміти, чому Павло писав листи до коринтян? _____

Під час написання Першого послання до коринтян Павло перебував у місті Ефесі (1 Кор. 16:5–9). Посланці від Хлої прийшли до апостола з повідомленням, що в Коринтській церкві є проблеми (1:11). У розділах 1–6 Павло розглядає ці проблеми, а саме: фракційність, аморальність, судові позови, проституцію. Апостол також отримав від коринтян листа з конкретними запитаннями (7:1). Його відповідь міститься в Посланні, починаючи з розділу 7. Питання стосувалися шлюбу, розлучення, безшлюбності, посвяченої ідолам їжі, поведінки на богослужіннях, використання духовних дарів, хибного розуміння воскресіння. Коринтська церква була дуже проблемною і незрілою. Можливо, ваша громада також має проблеми. Однак у церкві в Коринті їх було, напевно, значно більше.

Перше послання Павла до коринтян дуже актуальне і для нашого часу. Зрештою, хіба ми не стикаємося з такими самими проблемами і в наших церквах сьогодні? Це Послання може багато чого нас навчити, адже воно – «одне з найбагатших, найбільш повчальних і найсильніших послань» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 301).

Очевидно, Павло написав три або чотири листи до коринтян (2 Кор. 10:9). Його перший лист (1 Кор. 5:9) загубився. Перед Другим посланням до коринтян він також написав листа, якого вчені називають «суворим листом» (2 Кор. 2:3, 4, 9; 7:8), який теж утрачений. Дехто з теологів допускає, що апостол має на увазі Перше послання

або що цей лист частково зберігся в Другому посланні до коринтян.

Досліджуючи Друге послання, ми розуміємо, що члени цієї церкви перебували під впливом культури їхнього суспільства. Вони цінували такі речі, як конкуренція, влада, багатство — усе, що може кинути виклик і нашій Церкві сьогодні. Натомість Павло прагнув створити культуру, зосереджену на Христі, закликаючи віруючих дивитися на світ через призму Євангелія. Як важливо і для нас сьогодні діяти так само!

Прочитайте ще раз текст 2 Кор. 2:4. Що він відкриває нам про любов Павла до людей? А чи не бувають наші серця холодними до ближніх?

П'ятниця, 3 липня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Почитайте в книзі Еллен Уайт «Дії апостолів» розділ «Коринт» (с. 243-254).

«Проповідуючи Євангеліє в Коринті, апостол дотримувався іншого методу, аніж в Афінах. . . Він вирішив уникати складних дискусій та суперечок і “не знати нічого, крім Ісуса Христа, і то розп'ятого”» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 244).

«Хоч Павло мав певний успіх у Коринті... він засумнівався в доцільності рішення створити церкву з тутешніх людей.

Коли апостол збирався залишити місто в пошуках більш перспективного поля діяльності... Господь з'явився йому у видінні й сказав: “Не бійся, але говори і не мовчи... тому що маю в цьому місті багато людей!” Павло розцінив це як наказ залишитися в Коринті та гарантію того, що Господь зростить посіяне насіння. . . Під прапор Ісуса Христа стала велика громада» (Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, p. 106, 107).

«Павло працював у Коринті рік і шість місяців. Однак його зусилля не обмежувалися лише цим містом. . . Він зробив Коринт своєю штаб-квартирою... У такий спосіб було засновано кілька громад. . . Власну відсутність у своїх підопічних церквах апостол частково компенсував вагомими потужними посланнями, які віруючі сприймали як Слово Боже. . . Ці послання читали в церквах» (Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, p. 109).

Запитання для обговорення:

1. Павло був переконаний, що він – апостол Ісуса Христа і що це покликання отримав від Бога. Чому так важливо знати, хто ми та яке наше покликання?

2. У певний момент Павло вирішив відмовитися від місіонерської праці в Коринті й покинути місто. Що змусило його передумати? Як це може допомогти нам, коли ми бажаємо відмовитися від місіонерського проекту? Чи може так статися, що нам необхідно буде це зробити?

3. Члени Коринтської церкви перебували під значним впливом культури свого суспільства. Це сувора реальність і для нас. Як ми можемо перебувати у світі (Івана 17:11, 15), але не піддаватися впливові світу, «адже все, що у світі, це: пожадливість тіла, пожадливість очей і життєва гордість» (1 Івана 2:16)? У який ще спосіб наша Церква зазнає негативного впливу суспільної культури?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

На одному гумористичному малюнку була зображена дуже повна літня жінка, яка сидить у кабінеті лікаря. На обличчі лікаря здивування. Під малюнком написано: «Докторе, я вважаю себе стрункою 16-річною дівчиною, і мене глибоко ображає, що ви кажете, ніби моя вага в моєму віці загрожує моєму здоров'ю».

Як свідчить цей малюнок, людина може помилятися щодо власної ідентичності*. У такому разі особа матиме труднощі з виконанням свого призначення й місії в житті.

Урок цього тижня вступний. Ми розглянемо загальні відомості про дві новозавітні книги, присвячені місії Церкви, — Перше і Друге послання до коринтян; а також поговоримо про автора цих Послань, апостола Павла, та про його місію.

Теми уроку

Окрім вступу до історії церкви в Коринті, урок буде зосереджений на таких темах:

1. Культурний та історичний контекст. Ми розглянемо важливі культурні й історичні аспекти, які необхідно враховувати під час вивчення Послань до коринтян.
2. Стратегія служіння. Якою була стратегія Павла щодо служіння в Коринті? У пошуках відповіді на це запитання ми проаналізуємо місіонерську стратегію Павла в Коринті в рамках ранньохристиянської Церкви.
3. Ідентичність. Це ключовий елемент місії. Слід наголосити: організації, які визначили свою ідентичність, успішно виконують призначену їм місію. Наше дослідження поняття ідентичності допоможе нам відповісти на такі запитання:

* Ідентичність — це глибоке розуміння людиною того, ким вона є, що включає сукупність її унікальних рис, цінностей, переконань, соціальних ролей, а також її постійне самосприйняття та відчуття приналежності до певних груп. Ідентичність — це відповідь на запитання: «Хто я?» (прим. редактора).

- а). Чому Павло ідентифікує себе як апостола?
- б). Яку роль відіграє ідентичність у місії?
- в). Як ідентифікувала себе Коринтська церква?
- г). Як ми можемо зберегти християнську ідентичність у світі, який визнає інші цінності й ідеали?

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історія. Перше послання до коринтян — одне з найдовших у Новому Завіті. Як і Послання до римлян, воно містить 16 розділів, які налічують загалом 437 текстів. Це пастирський лист до нещодавно заснованої церкви, яка стикається з важливими етичними, теологічними та міжособистісними проблемами. Апостол Павло чітко ідентифікує себе як автора Першого послання до коринтян (1:1), а в тексті 16:21 згадує власноручний підпис. Друге послання до коринтян коротше (13 розділів, загалом 257 текстів); воно містить значно більше особистої інформації про апостола. Послання всебічно описує розуміння Павлом свого апостольського служіння. Дехто використовує латинську фразу «apologia pro vita sua» («захист свого життя») для відображення основної теми Другого послання до коринтян (див. Leland Ryken і Philip Graham Ryken, «2 Corinthians: Introduction» в The Literary Study Bible: ESV [Wheaton, IL: Crossway Bibles, 2007], с. 1715). У цьому листі Павло захищає своє апостольське служіння перед деякими критиками в Коринтській церкві й подає приклад того, як слід жити християнським життям і служити.

Листування між Павлом і молодого громадою в Коринті було предметом наукових дискусій. У Першому посланні до коринтян апостол відповідає на деякі запитання, надіслані йому поштою (див. 7:1); можливо, це відпис на його попередній (загублений) лист, про що, імовірно, згадується в тексті 5:9. Богослови припускають, що після першого листа між Павлом і християнською громадою в Коринті відбулося ще кілька обмінів листами, які зараз нам недоступні.

Очевидно, ці обміни відбулися перед другим листом, який зараз становить частину біблійного канону. Перший лист до коринтян був написаний приблизно 55 року н. е. в Ефесі (див. “1 Corinthians” Andrews Bible Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1613), тоді як Друге послання до коринтян, імовірно, датується 56 роком н. е.

2. Стратегія служіння в Коринті. Служіння Павла в Коринті описано в розділі 18 книги Дії апостолів. Він служив там понад 18 місяців. Стародавнє місто Коринт було зруйноване римлянами 146 року до н. е. та відновлене 44 року до н. е. Юлієм Цезарем як римська колонія. Воно швидко стало важливим політичним та економічним центром, стратегічно розташованим у східній частині Римської імперії. Два його порти – Кенхрея на сході та Лехеум на заході – забезпечували безпечне сухопутне сполучення між Егейським та Іонічним морями. Коринт контролював обидві гавані й дорогу, яка перетинала шести-кілометровий перешийок, що дозволяло місту отримувати податки як з північно-південної, так і зі східно-західної торгівлі (порівняйте з Jerome Murphy-O'Connor, "Corinth," in The New Interpreter's Dictionary of the Bible, ed. K. Doob Sakenfeld [Nashville: Abingdon, 2006], vol. 1, pp. 732-735).

Місто володіло великими економічними можливостями, а перспективи соціального зростання приваблювали представників багатьох національностей. Оскільки Коринт був відносно молодим містом, він менше піддавався впливу давніх традицій і був більш відкритим до нових ідей. Рим зробив це місто столицею провінції Ахайї, у такий спосіб наголосивши на його політичному значенні. Для нас стратегічне рішення Павла присвятити понад 18 місяців свого життя служінню в Коринті – хороший приклад цілеспрямованого планування місії.

Служіння апостола в Коринті відбувалося за звичним сценарієм. Тут його прийняла подружня пара євреїв-християн – Акила і Прискила, які були вигнані з Риму згідно з указом Клавдія, що забороняв перебування євреїв у місті (Дії 18:2). Ремеслом Акили і Прискили, як і Павла, було виготовлення наметів (вірш 3). Стратегічно апостол спочатку відвідав у суботу синагогу (вірш 4), де його запросили прочитати щотижневі уривки з Тори. Він зосередив свою проповідь на житті, смерті й воскресінні Ісуса (вірш 5).

Виклавши істинне тлумачення відомих месіанських текстів, Павло зміг знайти спільну мову з єврейськими членами громади. Однак тлумачення і проповіді апостола (які часто спричиняли конфлікти й напругу під час його місіонерських подорожей) у Коринті також викликали опір. Це змусило його перенести увагу на язичників; вони симпатизували єврейським ученням, але не були прозелітами (див. Матв. 23:15). Текст Дії 18:7 повідомляє, що Павло проповідував у домі Тита Юста, неєврейського сусіда синагоги в Коринті. Завдяки

проповіді Павла, Крисп, **начальник** синагоги, та вся його родина повірили в Господа. Почувши про це, багато коринтян також увірувало й охрестилося (вірш 8).

3. Важливість ідентичності. Як ми вже зазначали, ідентичність людини, поряд з іншими унікальними рисами, включає переконання, цінності, усвідомлення **сенсу** існування. Після пережитого досвіду на дорозі до Дамаска (Дії 9) ідентичність Павла ґрунтується на його Божественному покликанні слідувати за Ісусом і бути Його апостолом. Свого першого листа до Коринтської церкви Павло починає твердженням про те, що він «покликаний волею Божою бути апостолом Христа Ісуса» (1 Кор. 1:1; пор. 2 Кор. 1:1). Грецьке дієслово **апостέλ-ло**, «послати», – однокореневе з іменником **апóстолос**, «посланець», яке, на диво, рідковживане в грецькій літературі поза Новим Заветом. Використання відносно рідкісного слова для позначення важливого служіння в ранній християнській Церкві могло бути свідомою спробою передати фундаментальне значення служіння апостолів, а також унікальну функцію «посланих», включаючи Павла, котрі не входили в число Дванадцятьох.–

Ідентичність Павла як апостола ґрунтується на трьох фактах: (1) досвід його покликання, під час якого він побачив воскреслого Господа (1 Кор. 15:8, 9; Гал. 1:15, 16); (2) його покликання Богом проповідувати Євангеліє (Гал. 1:1; пор. Дії 9:15); (3) плоди його апостольського служіння, а саме: новонавернені люди та нові церкви (1 Кор. 9:2). Книга Дії апостолів містить низку свідчень Павла щодо його покликання, доручення та плодів діяльності, наголошуючи на важливості цих фактів у його служінні. Хоч апостол визнає свою високу освіту, отриману від відомих учених, та членство в суворій секті фарисеїв, однак його ідентичність ґрунтується не на престижі й досягненнях, а на зустрічі з Ісусом Христом.

Ідентичність – це також важливе питання для новоствореної Коринтської церкви. Павло **емоційно** реагує на повідомлення про розкол у громаді, де люди тепер активно приєднуються до кількох різних християнських лідерів. Апостол нагадує своїм читачам, що вони насамперед послідовники Христа, а не Павла, Аполлоса чи Петра (1 Кор. 1:10-12). Його аргумент на користь єдності ґрунтується на Христі, Його жертві та спасенній благодаті (вірш 13). Ми повернемося до питання ідентичності Коринтської церкви в наступному уроці та докладніше розглянемо його.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Сьогодні багато підприємств витрачають час і гроші на питання брендингу* й ідентичності. Вони усвідомлюють, що в конкурентному світі бізнесу просто робити те, що вони завжди робили, не гарантує виживання. Їм потрібно мати чітке бачення того, хто вони та які унікальні потреби можуть задовольнити. Павло також розумів важливість ідентичності.

1. У вашій групі обговоріть ідентичність Павла як апостола. Що означала ця ідентичність та яке право він мав претендувати на таке звання? Як апостольство Павла вплинуло на мету й місію його життя?
2. Поміркуйте й обговоріть, як наша індивідуальна та колективна ідентичність як християн-адвентистів сьомого дня може допомогти нам виявити й задовольнити потреби нашого суспільства.
3. Церква в Коринті була унікальною культурною спільнотою. Більшість членів **громади** були язичниками. Їх не можна було ідентифікувати як єврейську гілку чи секту. Відсутність чіткої ідентичності лежить в основі багатьох проблем Коринтської церкви, про які пише Павло. Обговоріть у вашій групі взаємозв'язок між ідентичністю та поведінкою. Чому знання того, хто ми є, звідки походимо і куди йдемо, впливає на наше життя й поведінку?
4. Як ми можемо зберегти християнську ідентичність у світі, який пропагує інші цінності й ідеали?

* Брендинг – комплексний процес зі створення та просування бренду. Бренд або марка – комплекс понять, які узагальнюють уявлення людей про певний товар, послугу, компанію чи особу.

ЗВІСТКА ПРО ХРЕСТ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 1:17–31; Колос. 1:20; 1 Петра 2:24; Дії 13:16–47; 1 Кор. 2:1–5.

Пам'ятний вірш:

«Слово про хрест є безумством для тих, хто гине, а для нас, які спасаємося, це — Божа сила» (1 Кор. 1:18).

Цицерон, язичницький римський письменник і оратор, **стверджував, що ідея розп'яття (і навіть згадка про хрест) є неприйнятною для вільного римського громадянина, достойного свободи й пошани.** Хоча Цицерон помер приблизно за півстоліття до народження Ісуса, його висловлювання ілюструє презирство, з яким римляни ставилися до хреста. Розп'яття було настільки страшною карою, що вони не повинні були навіть думати про це.

На протипагу цьому, Павло писав: «Слово про хрест... це — Божа сила» (1 Кор. 1:18). Для Павла Голгофський хрест – це інструмент примирення людини з Богом (Ефес. 2:16; Колос. 1:20), найвищий символ смирення Ісуса (Филп. 2:8), місце, де було сплачено наш величезний борг (Колос. 2:14).

Хрест — це відповідь Павла на проблеми в Коринті. Читаючи Перше послання до коринтян, ми розуміємо, що апостол дуже стурбований головною проблемою: розділенням у громаді. Він настільки

приголомшений, що відразу після привітання (1:1-3) й подяки (вірші 4-9) звертається до цієї теми (вірші 10-17). Упродовж поточного тижня ми досліджуватимемо потужну вістку хреста як відповідь на цю проблему та інші питання в Коринті.

Неділя, 5 липня

ЄВАНГЕЛІЄ ХРЕСТА

Павло наголошує: звістка про Голгофський хрест — це Божа сила для нас. Тому не дивно, що «Ісус Христос, і то розп'ятий» — центр його проповіді (2:2).

Прочитайте 1 Кор. 1:17-31. Яку важливу думку висловлює апостол в уривку?

У цьому уривку Павло змальовує контраст між людським безумством та Божественною премудрістю. Голгофський хрест відкриває найгірше в людині та найкраще в Богові. Досліджуваний нами уривок починається 17-м текстом. Звістка про хрест повинна займати центральне місце в нашій проповіді, щоб хрест Христа не був позбавлений своєї сили (вірш 17; див. також 2:2).

Апостол повідомляє, що він був посланий не хрестити, а проповідувати Євангеліє хреста. Це твердження вимагає двох важливих зауважень. По-перше, грецьке дієслово **апостέλλω**, перекладене як «посилати», походить від того самого кореня, що й слово «апостол». Отже, основним апостольським завданням Павла було проголошення Євангелія. По-друге, його слова про хрещення не означають, що хрещення не було важливим або принаймні не таким важливим, як проповідь. Навпаки, апостол докоряв тим, хто підносив хрестителя, а не Ісуса, в ім'я Котрого були охрещені люди.

Говорячи про «премудрість слова» (вірш 17), Павло не має на увазі, що красномовні проповіді — це щось погане. Ідеться про те, що людська мудрість не повинна затьмарювати звістку про хрест. Словосполучення «премудрість слова» стосується греко-римської риторики. В Афінах Павло використовував логіку, науку й філософію, проте це не принесло багато плодів. Тому, «проповідуючи Євангеліє в Коринті, апостол дотримувався іншого методу... аби привернути увагу байдужих і безтурботних. Він постановив уникати складних дискусій

та суперечок і «не знати нічого, крім Ісуса Христа, і то розп'ятого» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 244).

Як складні повчання можуть затьмарити звістку хреста? Чому проповідь про Ісуса Христа і його розп'яття принесла більше плодів у Коринті, ніж логіка, наука й філософія в Афінах? З іншого боку, коли логіка, філософія й наука можуть бути корисними в проповіді Євангелія?

Понеділок, 6 липня

«БЕЗУМСТВО ДЛЯ ТИХ, ХТО ГИНЕ»

Протиставляючи людське безумство Божій премудрості, Павло стверджує, що «слово про хрест є безумством для тих, хто гине» (1 Кор. 1:18). Це перша із шести згадок про безумство/немудре в текстах 18-31.

Прочитайте 1 Кор. 1:20, 21, 23, 25, 27. Як ці згадки про безумство/немудре допомагають нам зрозуміти, що мав на увазі Павло, коли говорив, що звістка про хрест — це безумство для тих, хто гине?

Грецьке слово, перекладене як «безумство» в тексті 18, — **моріа**. Воно зустрічається лише п'ять разів у Новому Завіті і виключно в Першому посланні до коринтян (1:18, 21, 23; 2:14; 3:19). Синоніми цього слова зустрічаються в Новому Завіті безліч разів і половина з них — у посланнях Павла. Найбільше таких синонімів можна знайти саме в Першому посланні до коринтян.

Безумство, про яке апостол пише у віршах 1:18, 23, пов'язане не стільки з інтелектуальною обмеженістю людей, скільки з їхніми аморальними думками й поведінкою, з відсутністю «вироблених звичкою почуттів розрізняти добро і зло» (Євр. 5:14) і навіть з бунтом проти Бога. Це пояснює, чому Павло так багато писав на цю тему в Першому посланні до коринтян.

Подумайте про ситуацію апостола в Коринті. Він приходить до міста, яке пишалось своїми так званими знаннями, мудрістю, культурною витонченістю. І в цьому контексті апостол розповідає про галилейського єврея, Ісуса з Назарета, Котрий був розп'ятий римлянами, а потім воскрес із мертвих. І все це для того, щоб заплатити за гріхи всього світу. Чи говорить він серйозно? Кого він обманює? Це не

було якоюсь глибокою новою філософською концепцією, яку можна було б розібрати і проаналізувати за допомогою філософських інструментів; це здавалося божевіллям, нісенітницею, яку кожен розумний освічений коринтянин не міг би сприйняти серйозно.

Та як би безглуздо не звучала звістка Павла для язичників, для багатьох юдеїв звістка про хрест звучала ще гірше. Хто з юдеїв очікував, що Месія буде страчений Римом? Месія мав скинути римлян, а не бути розп'ятий ними.

Отже, від самого початку в Коринті було багато перешкод для проповіді Євангелія. І все ж, незважаючи на це, і євреї, і язичники навернулися до Христа.

Яка звістка міститься в цьому для нас?

З якою б опозицією ми не стикалися, Бог має людей, відкритих для Євангелія. Ми повинні бути готовими до того, щоб Господь використав нас для проголошення Благої звістки таким людям, де б вони не перебували, навіть там, де сьогодні так само погано або навіть гірше, ніж було в Коринті.

Вівторок, 7 липня

БОЖА СИЛА ДЛЯ ТИХ, ХТО СПАСАЄТЬСЯ

Текст 1 Кор. 1:18 надто виразний, щоб можна було не зрозуміти його суть. Значення хреста залежить від того, як на нього дивитися. Для бунтарів проти Бога це безумство, але для спраглих Його спасіння — сила.

Прочитайте Колос. 1:20; 1 Петра 2:24. Що Ісус здійснив для нас на хресті? _____

Як ми вже наголошували, проповідуючи Євангеліє, потрібно уникати «премудрості слова, щоб не був позбавлений сили хрест Христа» (1 Кор. 1:17). У світлі цього тексту можна краще зрозуміти, чому протилежністю безумства є Божя сила, а не людська мудрість (вірш 18). Хрест, який так суперечить людській мудрості, виявляє, наскільки справді безумна людська мудрість.

Грецькою мовою текст 18 повідомляє: люди, які гинуть, пожинають наслідки своїх дій. Цей текст можна прочитати так: «Бо звістка про хрест — це безумство для тих, котрі самі себе гублять». Грецьке дієслово **апóλλюмі** («гинути») може також означати «нищити»

(Івана 10:10, переклад І. Огієнка). У тексті 1 Кор. 1:19 **апóλλюмі** перекладене як «знищити».

Як це зрозуміти? Павло підводить біблійну основу для твердження в тексті 18 про загибель людей, цитуючи у вірші 19 Божі слова з Ісаї 29:14 (переклад І. Огієнка). З тексту 19 можна зрозуміти, що за знищенням стоїть Господь, а це ніби суперечить самознищенню, про яке ми говорили вище. Однак тут немає жодної суперечності. Ідея полягає в тому, що Господь знищить тих, котрі «самі себе знищують».

На противагу тим, хто сам себе знищує, фраза «для нас, які спасаємося» (вірш 18) наголошує: спасіння приходить тільки від Господа. Павло підкреслює: ми спасаємося, тобто не спасаємо себе самі, бо це неможливо. Наше спасіння приходить ззовні. Тимчасом як загибель — це самознищення, спасіння — дар благодаті для грішників. Як свідчить текст 21, саме «Бог забажав спасти тих, хто вірить». Фактично безумство — це відкидання спасіння, яке Бог запропонував людству через хрест Христа (вірш 30), а відкидання спричиняє загибель людини.

«Адже заплата за гріх — смерть, а Божий дар благодаті — вічне життя в Ісусі Христі, нашому Господі» (Римл. 6:23). Як цей текст повторює думку Павла, записану в уривку 1 Кор. 1:18, 19?

Середа, 8 липня

РОЗП'ЯТИЙ МЕСІЯ

Павло писав: «Юдеї вимагають чудес, а греки шукають мудрості» (1 Кор. 1:22). Хрест — істина про розп'ятого Бога, Месію, — не був чудом, якого очікували євреї. Він також не уособлював мудрість, якої прагнули греки. Хрест суперечив усім очікуванням. Справді, достатньо прочитати, як учні відреагували на ідею розп'яття Ісуса (див. Марка 8:31, 32; 9:30-32; 10:32-34), щоб зрозуміти, наскільки чужою й потворною була ця думка, особливо для євреїв. Вони очікували, що Месія переможе римлян, але цього не сталося, принаймні, не у світському військовому розумінні дієслова «перемогати».

Упродовж століть хрест був для християн символом віри. Християнам ХХІ століття важко зрозуміти, наскільки божевільною була ідея розп'ятого Бога для людей першого століття.

Однак саме тому, що це була настільки приголомшлива звістка, вона гідна нашого найглибшого осмислення. Портрет розп'ятого Месії робить абсолютно зрозумілим для всього Всесвіту те, як далеко Бог був

готовий зайти заради здійснення Плану викуплення. Сама думка про хрест і смерть Господа на ньому досить дивовижна для нас, грішників на Землі. Однак уявіть собі, що це мало означати для безгрішних істот, котрі знали Господа Ісуса на Небесах і поклонялися Йому!

Прочитайте уривок Дії 13:16-47 (зверніть особливу увагу на тексти 26, 38, 47). Що цей уривок повідомляє нам про значення Голгофського хреста? _____

Павло наголошував, що Христос послав його проголошувати Євангеліє, саме тому він проповідував звістку про розп'ятого Месію (1 Кор. 1:23). Апостол продовжує розвивати ці думки в уривку 2:1-5. Він вірно виконував доручення Христа. Він звіщав Євангеліє «не вишуканими словами й мудрістю» (вірш 1), натомість зосередився лише на «Ісусі Христі, і то розп'ятому» (вірш 2). Його проповідь і послання були «не в переконливих словах мудрості, але в проявах Духа та сили» (вірш 4), бо «людська мудрість» явно контрастує з «Божою силою» (вірш 5).

Розп'ятий Месія був чимось абсолютно несподіваним для євреїв та греків. Як це підтверджує думку про те, що Бог не завжди діє так, як ми очікуємо? Чому для нас важливо зрозуміти цю істину, особливо коли все йде не так, як ми сподівалися?

Четвер, 9 липня

«ХРИСТОС, БОЖА СИЛА Й БОЖА ПРЕМУДРІСТЬ»

У текстах 1 Кор. 1:19, 20, 30, 31 Павло наголошує: Божя мудрість і людська мудрість неймовірно відрізняються і є взаємовиключними. Зверніть увагу: апостол не відкидає мудрість як таку, натомість відкидає людську мудрість, котра намагається конкурувати з Богом. Людська мудрість не здатна звільнити людину від гріха. Тільки Христос, Божя премудрість, може здійснити це. Об'єднавши тексти 18 і 24, ми можемо зрозуміти: «Слово про хрест... для нас, які спасаємося, це – Божя сила. Для покликаних... Христос – Божя сила й Божя премудрість».

Отже: Христос – Божя сила, тобто Він має владу спасати людей від їхніх гріхів. Справді, «Бог забажав спасти тих, хто вірить, безумством проповіді» (вірш 21). Вислови: «нас, які спасаємося» (вірш 18), «тих, хто вірить» (вірш 21) і слово «покликаних» (вірш 24) стосуються однієї й тієї самої групи людей, котрі переживають досвід спасіння

через віру. Радісна Звістка про Христа – це «Божя сила на спасіння кожному, хто вірить» (Римл. 1:16).

Христос не тільки Божя сила, але й Божя премудрість. Це означає, що через Нього Бог розв'язав проблему гріха – проблему, яку людська мудрість була неспроможна розв'язати. Мудрість цього світу не здатна відкрити людям Бога (1 Кор. 1:21); тільки через Христа ми стаємо мудримися для спасіння (2 Тим. 3:15).

Прочитайте уривок 1 Кор. 1:24-29. Зверніть увагу на такі слова: «немудре», «немічне», «сильних» і «премудрих». На що натякає Павло? _____

Поміркуймо над словами «немудре» і «немічне». Людська мудрість може вважати проповідь про хрест немудрою й немічною. Однак «немудре» Боже є розумнішим від людського, і «немічне» Боже є сильнішим від людського» (вірш 25). Це означає, що сила і премудрість Бога незрівнянно перевершують усе людське.

Подумайте над таким висловом: «Гляньте, брати на ваше покликання: небагато мудрих тілом, небагато сильних, небагато шляхетних» (1 Кор. 1:26). Яка звістка міститься в цьому тексті для нас?

П'ятниця, 10 липня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Бажання віків» розділ «Голгофа» (с. 741-757).

«Для багатьох наших сучасників Голгофський хрест є святиною. Роздуми про сцени розп'яття викликають у них святі, високі почуття. Але за днів Павла хрест викликав у людей почуття огиди й жаху. Проголосити Спасителем людства розп'ятого на хресті означало зустрітися з насмішками й опозицією.

Павлові було добре відомо, як сприймуть його вістку євреї та греки Коринта. . . Серед євреїв, що слухатимуть його, буде багато таких, яких розгніває вістка, котру він збирався проповідувати. Греки ж розцінять його слова як повну нісенітницю. Якщо він намагатиметься показати, що між хрестом та облагородженням і спасінням людства існує якийсь зв'язок, на нього будуть дивитися як на безумного.

Для Павла хрест мав надзвичайне значення. Відколи була призупинена його діяльність гонителя послідовників розп'ятого Назарянина, він не переставав прославляти хрест. Тоді йому була відкрита безмежна любов Бога, явлена в смерті Христа, і в його житті відбулися надзвичайні зміни, котрі привели всі його плани й наміри до повної згоди з Небом. . . З власного досвіду він знав: грішник, який бачить любов Отця, виявлену в жертві Його Сина, та підкоряється Божественній силі, зазнає зміни серця; Христос стає для нього всім у всьому» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 245, 246).

Запитання для обговорення:

1. У Гетсиманському саду Ісус сказав: «Отче Мій, якщо можливо, нехай Мене обмине ця чаша» (Матв. 26:39). Що ця молитва відкриває про величезну ціну, яку Ісус заплатив на хресті?

2. Павло писав: «Адже "немудре" Боже є розумнішим від людського» (1 Кор. 1:25). Чим Божа мудрість відрізняється від людської?

3. Звістка про розп'ятого Христа була каменем спотикання для юдеїв і безумством для греків. Які біблійні теми, котрі ми проповідуємо сьогодні, можуть викликати таку саму реакцію в сучасній аудиторії і чому?

4. Апостол пояснив: «Душевна людина не приймає того, що від Божого Духа» (1 Кор. 2:14). Як же ми можемо говорити про Ісуса людям, щоб торкнутися їхніх сердець? Чи, можливо, лише наші вчинки зможуть достукатися до них?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Коли стикаєшся з високою стіною полум'я посеред лісової пожежі, першою думкою, імовірно, не буде додати ще більше вогню до вже надзвичайно небезпечної ситуації. Та яким би безглуздом це не здавалося, пожежники часто діють саме так. Щоб вогонь продовжував горіти, йому потрібні кисень і паливо, наприклад, суха рослинність або легкозаймисті конструкції. Якщо перекрити доступ кисню або палива, вогонь можна взяти під контроль. Пожежники часто використовують цю стратегію, відому як «зворотний вогонь», щоб зупинити полум'я або спрямувати його в інший бік.

Боротися вогнем з вогнем здається нерозумним і навіть безглуздом, коли стикаєшся з вогненною стіною, яка мчить на людей. Однак за правильного й обережного застосування цієї стратегії, вона може стати вирішальною в боротьбі за життя.

Так само прославляння Павлом жертви Ісуса Христа на хресті суперечило настроям того часу. У вступі до свого першого листа до Коринтської церкви апостол підкреслює контркультурний характер християнської звістки про хрест. Здебільшого це важко зрозуміти нам, сучасним жителям християнського світу, адже ми виростили в суспільстві, де хрести на церквах або в інших громадських місцях є символом християнства і спасіння.

Проте для переважної більшості людей у греко-римському світі першого століття нашої ери хрест означав жорстоку смерть, суворе покарання, абсолютну ганьбу. Однак усупереч цій поширеній думці Павло навчав, що Євангеліє Ісуса Христа – це сила Божа для тих, хто його прийняв (1 Кор. 1:18).

Теми уроку

Урок цього тижня висвітлює кілька важливих тем, зокрема:

1. Звістка хреста. Хрест – несподівана всеосяжна відповідь Бога на проблему гріха. Хрест – основа Євангелія, проповідуваного Павлом та іншими апостолами світові з радикально іншим світоглядом.
2. Справжня мудрість. Мудрість була важливим елементом грецької філософії та головною темою в різних філософських школах.

Використання цього терміна Павлом різко контрастує з використанням його в грецькій філософії, натомість легко асоціює з розумінням мудрості в Старому Завіті.

3. Хрест: безумство чи шлях додому? Хрест стає або каменем спотикання, або безумством для людей, котрі чують про нього, але не приймають Того, **Хто** був розп'ятий на них. Ісус помер на хресті, щоб запропонувати світові прощення, перетворювальну благодать і шлях додому, до Бога, Який робить усе для **спасіння** грішного людства.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Елліністична концепція мудрості (софі^а) у новозавітний період наголошувала на інтелекті й теоретичних знаннях, а не на практичних навичках. Філософ був шанувальником мудрості, котрий розумів та поширював знання про світ природи й людський досвід. Істину можна було впорядкувати в загальну систему, яка допомагала пояснити світ. У той час існувало чимало різних грецьких філософських шкіл з різноманітними акцентами, але всі вони зосереджувалися на спостереженні, розумі, логіці, інтелектуальних аргументах, проте не були вільні від етичних проблем.

Слід виділити шість основних греко-римських філософських шкіл: школа Піфагора; школа Платона та його послідовників; перипатетична школа Аристотеля; школа Епікура (її послідовники вважали душевну незворушність ідеалом); школа циніків (наголошували на простоті і свободі від суспільних умовностей); школа стоїків (у новозавітну епоху була відома як римський стоїцизм, або «пізня стоа», і стала найвпливовішою тогочасною філософською школою) (див. John T. Fitzgerald, "Greco-Roman Philosophical Schools," in *The World of the New Testament*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald [Grand Rapids: Baker Academic, 2013], pp. 135-148).

У Старому Завіті мудрість не обмежується знаннями або інтеграцією знань у цілісну систему, натомість наділяє людину здатністю правильно використовувати знання, які **походять від Бога та** пов'язані з Ним. Отже, ці знання дає Господь і вони сприяють прийняттю етичних (тобто «добрих», що відображає мову **Творіння**) рішень. В уривку Вих. 31:1-5 використано три ключові терміни мови мудрості

(**хóкма** — «мудрість», **біна** — «розум», **даат** — «знання») для опису даного Богом уміння, необхідного митцю Бецалеїлу для побудови скинії. Використання цих термінів у конкретному контексті допомагає нам зрозуміти, що мудрість у Старому Завіті практична й виходить за межі виключно інтелектуальних зусиль.

Автори Старого Завіту ставлять важливі запитання щодо Божої справедливості та щодо здобуття людьми справжньої мудрості, навіть усвідомлюючи, що не всі наші запитання отримують чіткі відповіді і не всі наші пошуки мудрості увінчаються успіхом (Притчі 20:24; Йова 28:20, 21). **Розділ** «Мудрість» у Старому Завіті включає книги Йова, Притчі, Еклезіаста та вибрані псалми мудрості (напр., Псал. 37, 49, 73).

Відкриття знаменитої збірки літератури мудрості, що свідчить про обізнаність **громади** Хірбет Кумран (I ст. до н. е.) із цими писаннями (також відомими як Сувої Мертвого моря), підкреслює факт, що дискусії про мудрість були важливим елементом інтелектуальних і філософських дискусій серед єврейських спільнот до Приходу Месії в Палестину (див. J. I. Kampen, "Wisdom Literature at Qumran," in *Dictionary of New Testament Background: A Compendium of Contemporary Biblical Scholarship*, ed. C. A. Evans and Stanley E. Porter [Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000], pp. 1263-1268).

2. Безумство і мудрість. Після привітань, подяки й заклику до єдності Павло починає своє Послання до молоді церкви в Коринті роздумами про безумство й мудрість. **Уривок** 1:18-31 – це риторична кульмінація Нового Завіту. Головна думка апостола: Євангеліє для одних – це безумство, а для інших – Божа сила (вірш 18). Даний парадокс значущий, **оскільки передбачає:** слабкість людства – це можливість для Бога виявити Свою силу.

Наступні тексти уривка містять низку контрастів між мудрим і безумним, Богом і світом, сильним і слабким. Хрест, інструмент жорстоких римських тортур і смерті, став засобом, за допомогою якого Господь здійснив спасіння. Цей аргумент, який лежить в основі всієї проповіді Павла та ранньохристиянської Церкви, мабуть, здавався антикультурним і парадоксальним для багатьох новонавернених із язичників. «Слово про хрест» (вірш 18) – це скорочене вираження звістки про смерть і воскресіння Ісуса Христа, яка пропонує спасіння тим, хто почув і повірив у це слово. Греко-римська аудиторія вважала

цю звістку безглуздя: як Бог міг спасти людей (і світ) через смерть розп'ятого «злочинця»? З іншого боку, євреї сприймали цю звістку як «камінь спотикання», або грецьке **скандалон**, як зазначено в тексті 23. Словосполучення «камінь спотикання» та «**безумство хреста**» метафорично позначають перешкоду для віри людини.

3. Добра звістка про хрест. Від самого початку Павло стверджує, що звістка про хрест – це Божя сила для тих, хто спасається. Хрест дає віруючим ключ до розуміння Божої мудрості, яка полягає в тому, що Господь пропонує спасіння тим, хто не заслуговує **милості** й ніколи не зможе її досягти. Хрест – це значно більше за ознаку чи символ, але євреї не визнають його таким, хоч прагнуть бачити чудесні ознаки (Матв. 12:38, 39; Марка 8:11, 12; 1 Кор. 1:22). Бажання бачити ознаки й чудеса свідчить про духовну сліпоту, а також **черствість, упертість** серця тих, хто їх «вимагає» (а не «просить»). Євангеліє розп'ятого і воскреслого Христа не викликає віри в євреїв чи греків, натомість для одних стає «каменем спотикання», а для інших – «безумством». Павло підсумовує цю реальність у тексті 1 Кор. 1:25: «Адже “немудре” Боже є розумнішим від людського, і “немічне” Боже є сильнішим від людського».

Цю свою заяву апостол підкріплює наступним важливим висновком: **запрошення Господа до** віруючих Коринтської церкви ґрунтується не на їхній мудрості, силі чи впливі, а виключно на Його верховенстві (вірші 26-29). Божий вибір ніколи не ґрунтується на людських досягненнях, владі чи впливі, а відбувається у відповідь на те, що ми вірою **хапаємося** за руку Ісуса. Іноді ми можемо схопити всю руку, а часом ледь спроможні триматися за кінчик Його мізинця; проте будьте певні: ми можемо довіряти, що перебуваємо в центрі благодаті Господа. Це знання, за словами Павла, також рятує нас від хвастошів власними «досягненнями у вірі». «Хто хвалиться, нехай хвалиться Господом!» (вірш 31; див. Єрем. 9:23, 24). Ісус Христос «став для нас мудрістю від Бога [див. Притч 8, де мудрість – це образ Ісуса], праведністю, освяченням і викупленням» (1 Кор. 1:30).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Велику частину першого розділу свого першого листа до коринтян (вірші 17-31) апостол Павло присвятив роздумам про мудрість і безумство. Автор бажав допомогти своїм читачам зрозуміти, що

«людська мудрість не може привести до істинного, спасенного пізнання Бога, яке доступне лише через “**безумство**” Євангелія (**текст 21**)» (“1 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1620).

У цьому контексті дайте відповіді на такі запитання:

1. Що може стати перешкодою для **зростання і зміцнення** нашої віри?
2. Який найкращий аргумент можна навести тим, хто вважає євангельську звістку безумною або просто заспокійливим засобом для неосвічених?
3. Які аспекти Доброї вістки про хрест могли б зацікавити ваших рідних або друзів, котрі не є адвентистами? Що може ускладнити для них прийняття Євангелія?

ЄДНІСТЬ У ХРИСТІ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 1:12-17; Римл. 1:29; 1 Кор. 1:10; 3:1-4; Филп. 2:5-8;
2 Кор. 11:23-28; Колос. 1:24.

Пам'ятний вірш:

«Благаю вас, брати, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа,
щоб ви всі говорили те саме, щоб не було між вами поділу,
але щоб ви були поєднані однаковим розумінням і однією
думкою» (1 Кор. 1:10).

Люди, які спостерігають за дикою природою, знають, що деякі істоти живуть у різних за розміром зграях, стадах, групах. Від вовків до дельфінів і навіть армії мурах — усі ці істоти тримаються разом. Шимпанзе особливо відомі своїми тісними соціальними зв'язками; вони живуть у групах від 15 до 150 особин. Однак ці стосунки не завжди гармонійні, і часом шимпанзе б'ються між собою.

Люди в чомусь схожі на них, тобто не тільки мають тенденцію існувати в групах, а й іноді воюють між собою в цих групах. На жаль, таке буває і в наших громадах! Утворюються угруповання, переважно навколо якогось харизматичного лідера. І, що ще гірше, часом одне угруповання не мириться з іншим.

Ви коли-небудь бачили таке у вашій церкві?

Якщо так, то маєте певне уявлення щодо проблеми, з якою зіткнувся Павло в Коринті. Цього тижня ми будемо досліджувати деякі тексти з перших чотирьох розділів Першого послання до коринтян, де апостол Павло розглядає проблему розбіжностей у церкві та шляхи їх подолання через єдність у Христі.

Неділя, 12 липня

ПРОБЛЕМА УГРУПОВАНЬ У ЦЕРКВІ

Заклик Павла: «Щоб не було між вами поділу, але щоб ви були поєднані однаковим розумінням і однією думкою» (1 Кор. 1:10), домінує в перших чотирьох розділах Першого послання до коринтян. І більшість дослідників погоджується з тим, що єдність — це всеохоплива тема, яка пов'язує всі частини Послання.

Прочитайте 1 Кор. 1:12-17. Як цей уривок допомагає нам зрозуміти, наскільки абсурдним є формування угруповань навколо місцевих лідерів? Яке рішення пропонує Павло?

Описуючи відсутність єдності серед членів церкви в Коринті, апостол використовує сильні слова. Він уживає грецькі терміни **схізма** («поділ», вірш 10) та **еріс** («суперечка», вірш 11). Іменник **схізма**, а також дієслово **схизмо** («розколювати») використовуються в інших місцях Нового Завіту для відображення розбіжностей у поглядах, що призводять до утворення фракцій. А іменник **еріс** («суперечка») часто з'являється в переліках пороків, яких мають уникати християни.

Прочитайте тексти Римл. 1:29; 13:13; 1 Кор. 3:3; 2 Кор. 12:20; Гал. 5:20. Які ще гріхи перераховує Павло разом з еріс («суперечка», «сварка»)? Що це говорить нам про те, наскільки це погано?

Розбіжності в Коринтській церкві вийшли на поверхню — і то як судові позови одне проти одного (1 Кор. 6:1-3)! «На сором вам це кажу», — написав їм Павло (вірш 5) щодо судових позовів між членами Церкви. Фактично вони не відмовлялися від своїх розбіжностей навіть під час святкування Вечері Господньої (1 Кор. 11:17-22).

Проблема відсутності єдності між членами Церкви настільки жахлива, і Павло настільки стурбований нею, що це перше питання, до якого він звертається у своєму листі до коринтян.

Прочитайте ще раз тексти 1 Кор. 1:12-27. Як цей уривок допомагає нам зрозуміти, чому угруповання такі небезпечні для єдності Церкви. Що може зробити ваша місцева громада, аби уникнути цієї проблеми?

Понеділок, 13 липня

ЗОСЕРЕДЖЕНІСТЬ НА ІСУСІ

Прочитайте 1 Кор. 1:10. Як ви вважаєте, що Павло мав на увазі, наголошуючи: «Щоб ви були поєднані однаковим розумінням і однією думкою»?

Створення угруповань у Коринтській громаді означало відмову від вірності Христу. Бог покликав нас «до спільності з Його Сином — Ісусом Христом, нашим Господом» (вірш 9). Наш Господь — Христос, і ми маємо бути зосереджені на Ньому. Отже, відповідь на риторичні запитання: «Невже Христос поділився? Хіба Павло був розп'ятий за вас, чи, може, ви хрестилися в ім'я Павла?» (вірш 13), — гучне «Ні!». Христос не поділився. Він був розп'ятий за нас. А ми хрещені «в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа» (Матв. 28:19).

Апостол нагадує нам: «Ви – тіло Христа, а окремо ви члени» (1 Кор. 12:27; курсив додано). Хоч тіло складається з багатьох компонентів, кожен з яких виконує свою функцію, проте це одне тіло. Щоб тіло функціонувало повноцінно, кожний орган має працювати відповідно до своїх можливостей. Ця свідчить: Павло закликає до єдності, а не до одноманітності, тобто до єдності в різноманітності. Навіть більше, апостол закликає до єдності, незважаючи на різноманітність.

Однак усі думки й погляди мають бути підпорядковані Христу, нашому Господу. Факт, що Христос – наш Господь, настільки важливий для Павла, що він неодноразово наголошує на ньому вже на початку Першого послання до коринтян (1:2, 7, 8, 9, 10). Отже, перед тим, як торкнутися теми угруповань та людських лідерів, апостол насамперед підкреслює, що всі ми маємо Ісуса Христа – нашого Господа. Церква зосереджена не на людських лідерах, а на Господі.

Наголос у перших текстах Послання на верховенстві Христа допомагає нам зрозуміти, що автор мав на увазі під словами: «Щоб ви були поєднані однаковим розумінням і однією думкою» (вірш 10). Грецький

термін, перекладений словом «поєднані», походить від дієслова **ка-тарті дзо**, яке означає: щось має бути відновлене до належного стану. Коли навколо людських лідерів створюються угруповання, стосунки в церкві мають бути відновлені до належного стану, а цього можна досягти через єдність із Христом та смерть для свого «я».

Упродовж останніх кількох десятиліть Церква адвентистів сьомого дня робила акцент на вивченні Біблії в Малих групах. У чому полягає різниця між угрупованнями й Малими групами? Як нам слід поводитися, аби Малі групи не перетворилися на угруповання?

Вівторок, 14 липня

МУДРІСТЬ І ЗРІЛІСТЬ

Фактично угруповання – це результат завищених очікувань щодо людських лідерів. Це дуже загрожує єдності громади й духовному здоров'ю її членів, оскільки хибне розуміння християнського служіння може призвести до того, що віруючі надаватимуть надмірного значення певним лідерам на шкоду іншим. Наслідком такої поведінки буде атмосфера конкуренції, яка може розколоти церкву. Навіть більше, якщо ми ставимося до людських лідерів, як до центрального елемента нашої християнської ідентичності, то ризикуємо витіснити Христа з нашого життя.

Прочитайте тексти 1 Кор. 3:1-4. Як Павло описує духовну незрілість коринтян?

Апостол ясно дає зрозуміти: завдяки духовній зрілості віруючий цінуватиме Божу премудрість (2:6, 7), яку відкриває нам Святий Дух (вірш 13) і яка контрастує з мудрістю віку цього (вірш 6), тобто людською мудрістю (вірш 7). Божя премудрість відкривається в хресті Христовому (2:1-4). Тобто Божя премудрість відкривається в стражданнях, смерті й воскресінні Христа. Отже, перед тим, як повторити свій заклик до єдності (3:1-17), Павло спонукає читачів визнати свою потребу в справжній мудрості та зрілості в Христі.

Мудрі, зрілі християни – це люди духовні, а не тілесні і не немовлята (3:1). Вони порівнюють духовне з духовним, бо «це досліджується духовно» (2:13, 14). Мудрі, зрілі християни харчуються твердою їжею, а не молоком (3:2; пор. Євр. 5:12). Віруючий, котрий

«вживає молоко, ще недосвідчений у слові праведності, оскільки є немовлям. А тверда їжа — для дорослих, які мають вироблені звичкою почуття розрізняти добро і зло» (Євр. 5:13, 14). Мудрі, зрілі християни не кажуть: «Я — Павлів» або «Я — Аполлосів» (1 Кор. 3:4), посилаючись на різних людей. Зрештою, ці люди, як і вони, є «Божими співпрацівниками» (3:9). А ми, як Церква, «є Божою нивою, Божою будівлею» і «храмом Божим» (вірші 9, 16, 17). Ми всі належимо Богові через Христа (вірш 11).

Чи переживали ви глибоке розчарування в людині, якою дуже захоплювалися? Якщо так, то які уроки почерпнули із цього досвіду?

Середа, 15 липня

ХРИСТОПОДІБНЕ СЛУЖІННЯ

Прочитайте тексти 1 Кор. 4:1, 2. Як ми маємо ставитися до людських лідерів?

В уривку 1 Кор. 3:1-4 Павло натякає, що угруповання виникають через брак духовної зрілості віруючих. Однак перш ніж торкнутися цієї теми, він стверджує: «Ми ж маємо розум Христа» (2:16). Ця фраза, імовірно, стосується способу мислення і дій Христа. Тобто віруючий має «розум Христа», якщо думає й діє як Христос. Однак застосовувати цей розум на практиці в усіх життєвих питаннях непросто, чи не так? У греко-римському світі існувала велика конкуренція між політичними діячами, філософами, мислителями, релігійними лідерами. Очевидно, прагнення до визнання, спонукало Коринтську церкву дотримуватися світських стандартів. Це може бути небезпечним для Церкви і сьогодні.

Прочитайте уривок Филп. 2:5-8. Як цей текст допомагає нам зрозуміти, що означає словосполучення «розум Христа»?

Як і в Коринті, у церкві филип'ян також траплялися розділення (вірші 1-4), можливо, меншою мірою. Тексти 1-8 свідчать: щоб звершувати хриstopодібне служіння, необхідно померти для себе та своїх егоїстичних амбіцій, бути благословенням для ближніх і дбати про них, як це робив Ісус.

Словосполучення «хриstopодібне служіння» перегукується з висловом Павла «слуги Христові» (1 Кор. 4:1). Цей вислів може означати, що вони служать Христу як помічники або підлеглі. Лідерство людей має ґрунтуватися на прикладі лідерства Ісуса. Далі апостол називає Христових слуг «управителями» (вірші 1, 2). Управитель — це особа, якій довірено керувати чужою власністю. Чим би ми не володіли, усе це належить Христу.

Поміркуйте над уривком Филп. 2:5-8. Що тут сказано про самовіддану любов Христа до нас? Як ми можемо навчитися помирати для себе так, щоб наслідувати цю любов?

Четвер, 16 липня

СПОСІБ ЖИТТЯ МАЄ ВІДОБРАЖАТИ ХРЕСТ

Той факт, що ми не повинні формувати угруповань, особливо навколо людських лідерів, не означає, що ми не маємо підтримувати наших лідерів. Нам слід цінувати тих і допомагати тим, хто веде за собою братів і сестер у церковній роботі. Господь доручає людям виконувати Його служіння на Землі. Церковні лідери, котрі демонструють покірність, явлену Спасителем на хресті, гідні того, щоб їх почули й пішли за ними.

І це тому, що тільки Голгофський хрест має силу змінити будь-яку маніпулятивну форму контролю на користь покори Божому Слову. Хриstopодібні лідери приписують успіх свого служіння лише Господу. У Своєму земному служінні навіть Ісус, будучи Людиною, віддавав славу Отцеві (Івана 17:4).

За словами апостола Павла, вірне християнське служіння має ґрунтуватися на богослов'ї хреста. Хрест — це Боже об'явлення Його премудрості й сили спасіння. Водночас хрест розкриває, що людська мудрість — це безумство. В уривку 1 Кор. 4:1-13 Павло чітко пояснює, що таке богослов'я хреста. По-перше, він указує на те, що саме Господь устанавлює стандарти християнського лідерства (вірші 1-5). По-друге, свідчить: страждання — візитна картка справжнього християнського служіння (вірші 9, 11-13). Цей другий пункт заслуговує ретельного дослідження.

Прочитайте 2 Кор. 11:23-28; Колос. 1:24. Як ці тексти відкривають, що означає страждати за Христа?

Християнські лідери йдуть слідами Ісуса, готові страждати за своїх братів і сестер, а якщо потрібно, – навіть померти заради служіння. Павло називає себе й Аполлоса «приреченими на смерть» (1 Кор. 4:9). Вони «голодні та спрагли, голі й биті; ми тиняємося» (вірш 11). Апостолів зневажали, переслідували, ганьбили; вони «стали, наче сміття для світу, як покидьки для всіх аж досі» (вірші 12, 13). Крім того, іронічно називаючи коринтян багатими, панами, мудрими й сильними (вірші 8, 10), Павло наголошує: в істинному християнському лідерстві не повинно бути гордині, бо вона – корінь розділення в церкві (вірш 6).

Чи страждали ви заради Христа? Які уроки винесли зі свого досвіду?

П'ятниця, 17 липня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Дії апостолів» розділ «Приготування дванадцятьох» (с. 17-24).

«Спільність і єдність вірного істині Божого останку несуть світові потужне свідчення про те, що цей Останок володіє істиною і є особливим, вибраним народом Господа. Ці спільність і єдність бен-тежать ворога, і він твердо вирішив, що вони не повинні існувати. Справжня істина, прийнята серцем і підтверджена життям, робить Божий народ єдиним та наділяє його могутнім впливом» (Ellen G. White, Testimonies for the Church, vol. 1, p. 327).

«Бог виводить народ, щоб він стояв у досконалій єдності на основі вічної істини. Христос віддав Себе світові, щоб “очистити Собі особливий народ, ревний до добрих діл” (Тита 2:14). Цей процес очищення покликаний звільнити Церкву від усіх гріхів, духу розбрату й суперечок, щоб вона могла будувати, а не руйнувати та зосередити свою енергію на великій справі. Бог хоче, щоб Його народ прийшов до єдності віри. Молитва Христа перед розп'яттям була про те, щоб Його учні були єдині, як Він єдиний з Отцем, аби світ повірив, що Отець послав Його. Ця найзворушливіша, найпрекрасніша молитва сягає глибини віків і навіть наших днів, бо Його слова такі: “Та благаю не лише за них, а й за тих, хто повірить у Мене через їхнє слово” (Івана 17:20)» (Ellen G. White, Testimonies for the Church, vol. 4, p. 17).

Запитання для обговорення:

1. Наприкінці Свого земного служіння Ісус молився про єдність, «щоб усі були одне... аби світ повірив, що Ти Мене послав» (Івана 17:21). Чому єдність у Христі – це потужний аргумент на користь того, що Бог послав Свого Сина спасти світ? А чому відсутність єдності є перешкодою для місії Церкви?

2. Прочитайте уривок 1 Кор. 4:9-13 та зверніть особливу увагу, як тут зображені апостоли. Як це зображення контрастує з лідерськими якостями, котрі цінує світ? Подумайте, наскільки різними можуть бути Божі й людські стандарти?

3. У тексті 1 Кор. 4:16 Павло закликає коринтян наслідувати його. Чи хотіли б ви наслідувати людських лідерів? Чим наслідування лідера може відрізнятися від надмірного і навіть небезпечного звеличення цього лідера?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

У маленькому містечку зібралася група волонтерів, щоб відбудувати пошкоджений бурею громадський центр. Фундамент був міцним, матеріали — хороші. Волонтерів забезпечили всім необхідним: цеглою, цементним розчином, інструментами.

Проте коли почалася робота, виникли розбіжності. Одні з волонтерів наполягали: «Цеглу слід укласти ось так — це ефективніше». Інші заперечували: «Ні, ми завжди робили це так!» Деякі робітники відмовлялися виконувати вказівки інших, кажучи: «Ми виконуємо вказівки тільки нашого бригадира». А декотрі навіть пішли з робочого майданчика, заявивши: «Ми не працюватимемо з цією групою».

Наприкінці дня те, що мало бути міцною стіною, стало безладною латкою: деякі цеглини були покладені криво, інших бракувало, а вся конструкція була нестійкою. Легкий поштовх міг би її розвалити. Старий муляр, оглянувши «роботу» волонтерів, похитав головою і сказав: «Одна цеглина — це просто камінь. Однак цеглини, скріплені розчином, — це вже стіна. Це сила».

Так само, як і ті цеглини, церква в Коринті (і **наша громада також**) могла стояти міцно тільки тоді, коли об'єднається в Христі й будується на Христі — її фундаменті. Розділення послаблює Церкву. Якщо ж ми відкинемо гордість і будемо наслідувати Христа, **тоді Його сила зробить нас** непохитними.

Теми уроку

У ранній Церкві однією з найбільших загроз для єдності було не переслідування, а гордість. У поточному уроці викладено дві основні теми, пов'язані з цією проблемою. Їх можна підсумувати так:

1. Культ особи. У Першому **посланні до коринтян** апостол Павло згадує про розділення між віруючими на підставі вірності різним лідерам, що призвело до культу осіб Павла, Аполлоса і Кифи.

Ці угруповання перетворили обдароване лідерство на джерело розділення, відволікаючи увагу громади від її справжнього фундаменту — Христа.

2. **Сила** хриstopодібної покори. На противагу цьому, в уривку Филп. 2:1–8 Павло пропонує протиотруту – хриstopодібну покору. Апостол закликає віруючих відмовитися від егоїстичних амбіцій і дбати не про власні інтереси, а про інтереси інших. Він указує на Ісуса, Котрий є рівний Отцю, однак прийняв образ раба, упокорив Себе і став слухняним аж до смерті. Це справжній зразок жертвовної любові, яка об'єднує Церкву.

У наведеному уривку апостол закликає Церкву відкинути гордість і боротьбу за владу та сприяти єдності через покору серця, наслідуючи приклад Христа.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Рабство було сумною реальністю в новозавітному світі. Використана в Новому Завіті грецька термінологія не робить чіткої різниці між «слугою» (наприклад, працівником під керівництвом начальника, котрий виконує конкретні завдання й отримує за це оплату) та «рабом». Грецьке слово **дўлос** можна було перекласти і як «слуга», і як «раб», залежно від конкретного контексту. Історики полічили, що в I ст. н. е. в Римській імперії проживало 12 мільйонів рабів, тобто 20 відсотків від щонайменше 60 мільйонів усього населення (див. S. Scott Bartchy, “Slaves and Slavery in the Roman World,” in The World of the New Testament, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald [Grand Rapids: Baker Academic, 2013], p. 170).

Раби часто були цінними членами великої родини, а іноді навіть обіймали відповідальні посади в домогосподарстві. На відміну від практики рабства в Новому Світі, у Римській імперії статус раба не визначали ані колір шкіри, ані походження. Римське право чітко регулювало поведінку з рабами, і чимало рабів могло розраховувати на те, що їхні власники подарують їм свободу. Проте рабство не було позитивною інституцією. Багато рабів страждало від жорстоких господарів, зазнаючи всіляких знущань.

Факт, що в кількох уривках Нового Завіту використано термінологію й поняття, пов'язані з рабством, свідчить про важливість цього питання для тих, хто бажає зрозуміти культурний контекст Нового

Завіту. «Три ключові слова в лексиконі Павла — “викуп”, “виправдання” і “примирення” — безпосередньо пов’язані з процесом і результатами звільнення з рабства» (S. Scott Bartchy, “Slaves and Slavery in the Roman World,” in *The World of the New Testament*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald [Grand Rapids: Baker Academic, 2013], p. 176). Такі термінологія й поняття допомагали читачам зрозуміти важливі теологічні питання, зокрема про звільнення віруючого від рабства гріха й відчуження від Бога.

2. Культ особи — загроза єдності. Загрози єдності бувають різними, і Павло розглядає деякі з них на початку свого листа. Задовго до появи інфлюенсерів* у соціальних мережах, суперзірок спорту, пасторів мегацерков, мультимільярдерів або харизматичних світових лідерів, люди вже слідували за своїми улюбленими лідерами. Слідування за різними духовними лідерами в контексті церковної спільноти може призвести до суперечок та розколів. Такі розколи ще більше розділяють віруючих, котрі об’єднуються в протиборчі групи. У Коринтській церкві було кілька груп, які підтримували різних лідерів.

У тексті 1 Кор. 1:12 згадано кілька імен. Деякі члени громади називали себе послідовниками Аполлоса — красномовного християнина-єврея родом з Олександрії. Він «був сильний у Писанні» (Дії 18:24), хороший оратор і проповідник, котрий вражав слухачів своєю риторикою й ентузіазмом у проповідуванні Ісуса (вірш 25). Аполлос допомагав **духовно збудовувати** церкву в Коринті, поки Павло перебував у Ефесі (19:1, 2), проте нічого не знав про хрещення Святим Духом (18:25; 19:1, 2).

Інші коринтські християни заявляли про свою вірність Кифі (це ім’я — арамейська форма **давньогрецького** імені «Петро»). Петро був першим з апостолів, хто служив неєвреям (розділ 10). Через його провідну роль серед апостолів багато хто вважав його головним християнським лідером, керівником руху. А деякі коринтяни виявляли свою прихильність до Павла. Хоч ці лідери мали різні підходи до місії, проте робили все можливе, аби підтримувати, а не критикувати працю своїх братів (див. 2 Петра 3:15; 1 Кор. 3:4-7).

*Інфлюенсер (англ. influencer) — людина, яка завдяки своєму авторитету, знанням або харизмі має значний вплив на думки, поведінку й рішення певної аудиторії, здебільшого через соціальні мережі, блоги чи відеоплатформи (прим. експерта).

Утім, якщо того вимагала **серйозна доктринальна** проблема, вони щиро й відверто обговорювали її. Хорошим прикладом цього є дискусія Павла з Петром щодо таких питань, як спілкування із християнами з язичників, актуальність і важливість ритуальних законів, праведність через віру (див. Гал. 2:11-21). Незважаючи на міцні зв’язки між лідерами ранньої Церкви, деякі віруючі все ж таки намагалися протиставляти вчення цих лідерів, щоб спричинити розкол.

В уривку 1 Кор. 3:18-23 Павло запропонував рішення цієї проблеми. Апостол наголосив на небезпеці самообману, яка загрожувала його коринтським читачам. Вони називали себе «мудримися» і не розуміли, що невіруючі вважають Божественну мудрість **безумством**. Павло цитує два старозавітні тексти (Йова 5:13; Псал. 94:11), аби підкріпити свою аргументацію, а потім звертає їхню увагу на Христа. Апостол не вступає в суперечку про те, **чия позиція** більш теологічно обґрунтована або хто є впливовішим діячем. Натомість він закликає кожного члена громади поставити Христа в центрі свого духовного життя і не дозволяти жодному лідеру, незалежно від того, наскільки він красномовний або добрий, зайняти місце, яке належить Господу. Павло закликає: «Хай ніхто не хвалиться між людьми... ви ж — Христові, а Христос — Божий» (1 Кор. 3:21, 23). Усвідомлення своєї ідентичності та зосередженість на Христі допомагає уникнути розколів.

3. Христоподібне служіння. Більшість із нас не зовсім розуміє часто вживаний у Новому Завіті термін **«раб»**. В уривку Филп. 2:1-8 апостол Павло пропонує нам **ідеальний** зразок служіння Раба в контексті єдності, наголошуючи на її важливості. Семантичну силу чотирьох умовних висловів «коли є...» у тексті Филп. 2:1 слід розуміти «як заклик, котрий ґрунтується на впевненості в духовних реаліях... християнського життя» (“Philippians” in Andrews Bible Commentary, ed. A. M. Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1730. Далі Павло просить віруючих: «Доповніть мою радість, щоб ви думали те саме, мали ту саму любов, були однодушні й однієї думки» (вірш 2). А це означає, що його читачі не шукатимуть власних інтересів, натомість зосередяться на інтересах ближніх (вірш 4).

У наступних текстах уривка апостол наводить приклад Ісуса як зразок для Церкви. У своїх взаєминах одне з одним члени Церкви мають наслідувати самозречення Ісуса. Теологи вважають, що в цих текстах автор зображує Христа до Його втілення (вірш 6), під час Його втілення на Землі (вірші 7, 8) та Його звеличення після воскресіння

ГРІХ У ЦЕРКВІ

(тексти 9-11). Ісус став **дўлос**, Рабом. Він «понижив Самого Себе» (вірш 7; **давньогр. кенбо — спустошив**). Він добровільно вирішив не використовувати задля власного добра Свої Божественні властивості, щоб мати змогу бути «Рабом Божим» і **спаст**и цю бунтівну планету. Павло закликає нас: «Плекайте в собі ті самі думки, що й у Христі Ісусі» (вірш 5). Це нагадування про те, що ми маємо наслідувати Його любов у наших стосунках із братами й сестрами.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Відсутність єдності була головною **проблемою** в Коринтській церкві, і такою самою вона залишається в сучасному адвентизмі. Дехто з нас стежить за улюбленим оратором у соціальних мережах або проводить багато часу в переглядах відео улюбленого служителя. Часто наші конфлікти пов'язані з різницею в розумінні біблійної істини, а часом ми стикаємося з конфліктами серед керівництва. Перше послання Павла до коринтян нагадує нам, що такі конфлікти не є чимось новим. Служіння-лідерство — це часто вживане словосполучення, проте нам важко застосовувати його принципи до себе та до наших взаємин одне з одним.

1. Як ми можемо уникнути пастки розділення через угруповання в громаді?
2. Які стратегії можемо знайти в Писанні, котрі допоможуть нам зосередитися на Ісусі як центрі нашої віри?
3. Корінь багатьох конфліктів — різне розуміння біблійних істин. Ми стверджуємо, що любимо істину й віддані їй. Але як ми маємо ставитися до **членів громади**, чие розуміння Писання відрізняється від нашого? Чого ми можемо навчитися від Того, **Хто** проголосив Себе «дорогою, і правдою, і життям» (**Івана 14:6**)?
4. Чому так важко наслідувати приклад Христа, Котрий був досконалим Рабом?
5. Які біблійні стратегії та практичні кроки допоможуть досягти більшої єдності в наших церквах?

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 5:1-13; 2 Кор. 2:5-10; 1 Кор. 6:1-13; 1 Сол. 4:1-8; 1 Кор. 6:19-7:9.

Пам'ятний вірш:

«Хіба ви не знаєте, що ваші тіла — це храм Святого Духа, Який є у вас і Якого ви маєте від Бога, і що Ви не належите самим собі? Адже ви викуплені за ціну. Тому прославляйте Бога у вашому тілі» (1 Кор. 6:19, 20).

Наш мозок подібний до губки: усе, що потрапляє до нього через органи чуття, залишається в ньому. Ми не запам'ятовуємо більшу частину отримуваної інформації (якби ми пам'ятали все, то не змогли б ясно мислити), але вона певною мірою впливає на те, що ми думаємо, відчуваємо і робимо.

Ось чому ми, навіть будучи християнами, так легко піддаємося впливу всього поганого, що нас оточує. Християнська Церква від самого початку боролася із цією проблемою. Звідки, наприклад, походить звичай дотримуватися неділі? Чи церква просто взяла його з повітря? Звичайно, ні. Цей звичай запозичений із культури, яка оточувала віруючих.

Досліджуючи Перше послання до коринтян, ми бачимо, як цей принцип діяв у місцевій громаді. Після заклику проти фракційності

(розділи 1-4) апостол Павло переходить до питань, пов'язаних із сексуальною аморальністю, судовими процесами, проституцією, шлюбом і безшлюбністю (розділи 5-7). Стандарти світу сильно вплинули на коринтян. Фракційність, про яку йдеться в розділах 1-4, відчинила двері для аморальної поведінки, засудженої в наступних розділах. Як же Павло намагався подолати цей гріх у церкві та які уроки ми можемо почерпнути з його порад?

Неділя, 19 липня

ДИСОНАНС МІЖ ВІРОЮ І ПРАКТИКОЮ

Протягом усієї християнської історії богослови, пастори й віряни вивчали Новий Завіт, щоб визначити, якою має бути Церква. Ми захоплюємося, наприклад, Церквою, зображеною в Діях апостолів. Однак часом втрачаємо з поля зору один важливий факт: люди мають проблеми. Читаючи Новий Завіт, ми також пізнаємо, що Біблія говорить про те, якою не має бути Церква. І саме Послання Павла до коринтян – оптимальна відправна точка для цього.

Прочитайте уривок 1 Кор. 5:1-13. Яку ганебну ситуацію описує Павло і чому вона викликає в нього таке занепокоєння?

Вираз «дружина батька» (вірш 1) свідчить, що автор має на думці інцестні стосунки між чоловіком та його мачхою. Про цю ситуацію, імовірно, повідомили «посланці від Хлої» (1:11). Інцест вважався настільки страшним гріхом, що його «навіть між язичниками немає» (5:1). І це відбувається в ранньохристиянській Церкві?! Слова апостола в текстах 5:1, 2 показують: він був шокований звісткою, що член церкви припустився такого гріха.

Однак ця складна ситуація погіршується. Павло ще більше приголомшений, усвідомлюючи: коринтяни не жалкували про таку ситуацію, натомість навіть пишалися, що терплять цей гріх. Тому апостол має намір виправити не тільки аморального чоловіка, але й громаду за явний дисонанс між вірою і практикою. Він чітко дає зрозуміти, що поблажливе ставлення церкви до розпусника вимагає виправлення. Як можна терпіти такий огидний учинок та ще й хвалитися ним (вірші 2, 6)? Для Павла це було занадто. Що було не так із цими людьми?

Ми не маємо пояснення, чому християнська громада в Коринті була такою толерантною до згаданого аморального чоловіка. Мож-

ливо, він був заможним членом церкви, який приносив їй користь? А може, вони не вважали його розпусним через те, що «все мені можна» (6:12)? Ми цього не знаємо.

Якими б не були справжні причини, коринтяни стали сліпими щодо кричущого порушення Писання (Левіти 18:7, 8) і навіть пишалися цим! **Святе Письмо явно засуджує сексуальні збочення. Чи не загрожує нам небезпека терпіти деякі з них, і все це в ім'я «любви до ближнього» та «прийняття грішника»?**

Понеділок, 20 липня

ЯК БОРОТИСЯ ЗІ СКАНДАЛАМИ

Вирішувати питання сексуального характеру завжди важко. Це було важко для Павла, боляче і для нас. У таких ситуаціях ми маємо бути вірними Писанню та вирішувати питання з молитвою й любов'ю. Ми ніколи не повинні забувати, що наша мета — відновлення.

Прочитайте ще раз уривок 1 Кор. 5:1-13. Як Павло радить коринтянам поводитися в такій ситуації?

У розділі 5 апостол наголошує: сексуальні скандали вимагають церковної дисципліни. Він пише: розпусника слід видалити (вірш 2), віддати сатані (вірш 5) і вилучити (вірш 13). Членам церкви було наказано «не спілкуватися» і «навіть не їсти» з ним (вірші 9, 11). Павло використовує сильні вирази, які можуть звучати образливо для сучасного вуха, але ці слова потрібно розуміти в їхньому історичному контексті. Також потрібно пам'ятати: апостол мав справу з обурливим гріховним способом життя. А в екстремальних ситуаціях необхідна сильна мова. Але для нас буде корисно отримати пояснення деяких виразів Павла.

«Щоб видалений був з-посеред вас»; «Вилучіть з-поміж себе лихого» (вірші 2, 13). Ідеться про церковну дисципліну.

«Віддати такого сатані» (вірш 5). Оскільки цей чоловік не обрав для себе Божий захист, живучи в послуху Йому, він буде уразливим на дії сатани. Отже, цей вислів може означати: «Нехай пожинає плоди своїх рішень».

«Не спілкуватися» (вірші 9, 11); «з такими навіть не їсти разом» (вірш 11). Тісне спілкування з сексуально аморальними людьми вва-

жалося небезпечним, оскільки вони могли впливати на інших, щоб ті наслідували їхню поведінку. У стародавні часи спільна трапеза людей могла також означати, що ці люди поділяють спільні цінності. Ми всі зазнаємо впливу оточення, тому маємо якнайкраще захищати себе, особливо в таких ситуаціях.

«Щоби дух спасся» (вірш 5). Церковна дисципліна реабілітаційна. Вона має на меті привести грішників до тям і змусити їх відмовитися від гріховного способу життя. Можливо, саме це мав на увазі Павло, говорячи про «погибель тіла» (вірш 5). Також можливо, що згаданий розпусник — це той самий розкаяний чоловік, про якого йдеться далі (див. 2 Кор. 2:5-10). Церковна дисципліна досягає своєї мети, коли член церкви, котрий згрішив, але покався, реінтегрується в церковну спільноту.

Вівторок, 21 липня

ЗАХИСТ ІДЕНТИЧНОСТІ ЦЕРКВИ

У текстах 1 Кор. 6:1-11 Павло продовжує думку про те, як християни повинні підходити до вирішення суперечок у церкві.

Прочитайте тексти 1 Кор. 5:3, 12, 13; 6:1-13. Чого Павло намагається навчити коринтян і нас?

Грецьке слово **пра́гма** (текст 6:1) в українському Сучасному перекладі Біблії, а також у перекладі І. Огієнка – це «справа». Тут воно стосується юридичної справи. Важливо пам'ятати, що в текстах 6:1-11 не йдеться про кримінальну справу. Повноваження цивільних судів у кримінальних справах апостол підтверджує в уривку Римл. 13:1-5. Він розглядає випадок судового позову в Коринтській громаді відразу після випадку сексуальної аморальності. Мойсей так само застерігав у книзі Второзаконня від сексуального збочення (22:22-30). Це доводить, що Павло вирішував проблеми в Церкві, ґрунтуючись на Писанні.

Факт, що до і після випадку, описаного в 1 Кор. 6:1-11, поміщені уривки про сексуальні збочення (1 Кор. 5; 6:12-20), дає підставу припустити, що «справа», згадана в тексті 6:1, також стосується сексуальної аморальності. Однак достеменно ми не знаємо, про яку справу йдеться: чи про дрібну цивільну справу, таку як майновий спір, чи про сексуальну проблему.

Якою б не була справа, Павло закликав членів церкви не звертатися до цивільного суду. Хіба вони, християнські брати й сестри, не могли вирішити цю проблему між собою, не виносячи її на розгляд «неправедних» (6:1)?

Деякі також припускають, що сторони («хтось») у тексті 6:1 — це батько і син, згадані в тексті 5:1. Проте в будь-якому випадку немає необхідності розбиратися в цьому питанні, щоб зрозуміти суть. Апостол дбав про ідентифікацію Церкви як християнської спільноти в очах сторонніх. Християни не повинні «виносити сміття з хати» на публіку (6:6). Вони також не повинні використовувати світські засоби для вирішення внутрішніх справ. У римському світі в суді зазвичай надавали перевагу особам вищого рангу, багатим, політичним діячам. Натомість християни мають чинити суд по-християнськи та відмежовуватися від світських стандартів.

Подумайте про перелік пороків, згаданих Павлом у текстах 5:10, 11; 6:9, 10. Чому він перераховує сексуальні гріхи поряд з такими гріхами, як ідолопоклонство, злодійство, користюлюбство, розбій?

Середа, 22 липня

ПРОТИОТРУТА ВІД СЕКСУАЛЬНОЇ АМОРАЛЬНОСТІ

Прочитайте тексти 1 Сол. 4:1-8. Що цей уривок повідомляє про зв'язок між освяченням та униканням сексуальної аморальності?

Хоч наведені вище тексти Павло адресував конкретним братам, викладені ним принципи можна застосовувати до всіх християн.

Ці поради апостола нагадують нам про ситуацію в Коринті. Що ж відбувалося в Коринтській церкві? Чому там виникли такі серйозні проблеми?

Можливо, деякі тамтешні християни вважали: оскільки Євангеліє звільнило їх, значить їм дозволено робити будь-що. Вони стверджували: як шлунок створений для їжі, так і тіло для сексу, а секс – для тіла (1 Кор. 6:13). Павло відповідає, що це – спотворення християнської свободи. Відсутність цілісності в сексуальних питаннях несумісна з християнською ідентичністю і є зловживанням свободою, дарованою людині через Євангеліє (Римл. 8:2; Гал. 5:13). Ми були звільнені від гріха, а не «визволені» для гріховного життя (Римл. 8:2;

6:18, 22). Справді, «тіло... для Господа, і Господь для тіла» (1 Кор. 6:13). Ми належимо Христу (вірш 15), і ця належність має впливати на наше життя. Одне нерозривно пов'язане з другим. Цей принцип відображено в розділі 6 трьома різними способами.

По-перше, ми «обмилися», «освятилися... виправдалися Ім'ям Господа Ісуса Христа і Духом нашого Бога» (вірш 11). Гріхи, згадані в текстах 9, 10, а також сексуальна аморальність, засуджена у віршах 12-20, не мають місця в житті людей, котрі були обмиті, освячені й виправдані.

По-друге, ми – члени Христа (вірш 15). Це означає, що ми маємо бути з'єднані із Христом (вірш 17). Сексуальна аморальність – це порушення нашого союзу з Господом (вірші 13, 15). Хто з'єднується з людиною в позашлюбному статевому зв'язку, той стає з нею «одним тілом» (вірш 16). Єднання із Христом через Святого Духа має визначати християнську етику в сексуальних питаннях.

По-третє, наше тіло – «храм Святого Духа» (вірші 19, 20). Єдиною підставою для святого, чесного життя і правильного ставлення до сексуальних питань є близькі стосунки із Христом через Святого Духа. У тексті Римл. 12:1 Павло пояснює, що бути храмом Святого Духа означає принести наші «тіла як живу, святу, приємну Богові жертву» (Римл. 12:1).

Подумайте про руйнування, яких завдали людям сексуальні гріхи.

Отже, наскільки серйозним має бути це питання для християнина?

Четвер, 23 липня

ШЛЮБ І БЕЗШЛЮБНІСТЬ

Твердження Павла про те, що наше тіло – «храм Святого Духа» (1 Кор. 6:19) звучить у контексті застереження проти сексуальної аморальності. Бути храмом Духа – єдиний спосіб жити святим життям. Церква – християнська спільнота, яка вирізняється в навколишньому суспільстві. Це стає можливим завдяки присутності Святого Духа.

Прочитайте тексти 1 Кор. 6:19–7:9. Що прочитаний уривок повідомляє про те, як можна втілити в життя повеління: «Утікайте від розпусти» (вірш 6:18)?

У розділі 7 Першого послання до коринтян містяться важливі уроки щодо сексуальності. Умовно цей розділ можна розділити на

дві частини: (1) вказівки щодо шлюбу (вірші 1-24); (2) вказівки щодо безшлюбності (вірші 25-40). Автор допомагає нам зрозуміти: говорити про сексуальність важливо й необхідно.

Однак, читаючи цей розділ, ми маємо пам'ятати, що Павло відповідає на конкретні запитання, пов'язані з проблемами в Коринтській церкві. Інакше деякі тексти можна зрозуміти так, ніби апостол низько оцінює шлюб, а це не відповідає дійсності (див. 1 Тим. 4:1-3; 5:14; Євр. 13:4).

Зауважмо, що до і після повеління утікати від розпусти (6:18) записані тексти про єднання із Христом (вірш 17) та про наше тіло як храм Духа (вірш 19). Чи існує кращий спосіб утекти від сексуальної аморальності? Не існує!

Сам Бог створив людину здатною до інтимних стосунків, але ними можна насолоджуватися лише в шлюбі. Секс – це привілей чоловіка й жінки, котрі перебувають у шлюбі, і Біблія дозволяє лише такі інтимні стосунки.

Закликаючи християн утікати від розпусти, Павло, можливо, мав на увазі історію Йосипа (Бут. 39:6-18). Біблія повідомляє: намагаючись уникнути гріха, до якого спонукала його дружина Потіфара, Йосип «втік і побіг надвір» (вірш 18). У текстах 6-18 цей факт згадується не менше чотирьох разів. І ми розуміємо, що Йосип чекав на секс тільки в шлюбі (41:45). Він був сповнений Святого Духа (41:38) та твердо вирішив дотримуватися Божих Заповідей.

Як ми, християни, можемо захистити себе від хибних понять щодо сексуальності, які домінують у світі?

П'ятниця, 24 липня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Почитайте в книзі Еллен Уайт «Дії апостолів» розділ «Вістка застереження і благання» (с. 298-308).

Цікаво, що в переліку пороків у текстах 1 Кор. 5:10, 11; 6:9, 10 ідолопоклонство і пияцтво згадані разом із сексуальною аморальністю. Як зазначає Павло в тексті 1 Кор. 10:7 (пор. Вих. 32:1-6), ідолопоклонницькі свята зазвичай були пов'язані з обжерливістю й пияцтвом, що відчиняло двері для сексуальної аморальності (1 Кор. 10:8). Еллен Уайт писала: «Ніхто не може насолоджуватися благословенням освячення, якщо він егоїстичний і ненаситний. . . Сила людського організму протистояти зловживанням, які на нього накладають, чудова, але стійкі погані звички переїдання й уживання алкоголю послаблюють кожну

функцію тіла. Задовольняючи спотворений апетит і пристрасті, навіть посвячені християни пригнічують дію природи та послаблюють фізичні, розумові й моральні сили» (Ellen G. White, *The Sanctified Life*, pp. 25, 26).

«Коли людина повністю зрікається свого “я”, коли кожен фальшивий бог вигнаний з душі, тоді вакуум заповнює Дух Христа. Така людина має віру, котра діє любов’ю й очищає душу від усякої моральної і духовної скверни» (Ellen G. White, *The Home Missionary*, November, 1889).

«Бог прагне піднести нас до Свого високого, чистого, небесного стандарту. З цією метою Його Дух постійно працює над нами. . . Якщо наші природні схильності не виправлені Святим Духом Божим, вони містять у собі насіння моральної смерті» (Ellen G. White, *Manuscript 12*, 1888).

Запитання для обговорення:

1. Багато віруючих у Коринті виявляли бажання здобути схвалення суспільства. Чому це так небезпечно для християнської ідентичності? Що ми можемо зробити, аби не припуститися тієї самої помилки? _____
2. Риторичне запитання Павла: «Хіба ви не знаєте, що ваші тіла — це храм Святого Духа?» (1 Кор. 6:19) завершує серію із семи запитань у розділах 5, 6 Першого послання до коринтян. Усі ці запитання починаються словами: «Хіба ви не знаєте?» (5:6; 6:2, 3, 9, 15, 16, 19, переклад І. Огієнка). Усі вони вимагають ствердної категоричної відповіді — щось на кшталт: «Звичайно, знаємо». Як ці запитання допомагають нам зрозуміти занепокоєння Павла щодо Церкви? Чому ми сьогодні також повинні бути стурбовані цими запитаннями? _____
3. Шлюб установив Бог (Бут. 1:27, 28; 2:18-24), і його потрібно шанувати (Євр. 13:4). Сьогодні, коли багато хто вважає його старомодним, як ми можемо засвідчити світові, що шлюб — це справді Божий дар із самого Едему? _____

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Шлюб та інтимні стосунки в греко-римському суспільстві характеризувалися авторитетом глави сім’ї над дружиною. Розповсюдженими були розширені сім’ї, які включали кілька поколінь членів родини, а також слуг і рабів. Дружини зазвичай керували повсякденними справами домогосподарства: контролювали слуг і рабів, керували вихованням дітей і наглядали за поповненням запасів продуктів харчування.

У римлян було два типи законних шлюбів: з «*manus*» (лат. «рука») та без нього. Без «*manus*» — це юридична й економічна влада, яку батько зберігав над своєю дочкою після її заміжжя. «У ранньоримські часи шлюб з “*manus*” був поширеним явищем. Однак у новозавітний період значно поширенішим був шлюб без «*manus*», коли батько зберігав юридичну й економічну владу (лат. «*potestas*») над своєю заміжною дочкою. . . Такі заходи [шлюб з «*manus*»] зміцнювали зв’язок дочок з їхніми сім’ями і могли надати дочкам потужних союзників у шлюбних суперечках» (Margaret Y. MacDonald, “Marriage, NT” in *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld, 5 vols. (Nashville: Abingdon Press, 2006), vol. 3, p. 812). Законні шлюби могли укласти лише вільні громадяни, хоч надгробні написи свідчать, що раби-подружжя «часто вважали себе одруженими і прагнули створити стабільну сім’ю» (p. 813) навіть без офіційних шлюбних угод.

Єврейський шлюб мав багато спільного зі шлюбом у греко-римському світі. Важливою була виплата посагу (приданого); шлюби зазвичай укладали сім’ями, створюючи мережу розширених домогосподарств. Погляд Павла на шлюб відображає його єврейське походження.

2. Розрив між знанням і дією. Павло конкретно пише Коринтській церкві про явний розрив між знанням та дією в їхній громаді. Текст 1 Кор. 5:1 пояснює, що цей розрив був пов’язаний із сексуальною аморальністю (**порнейя**), «якої навіть між язичниками немає».

Розрив між знанням та дією часто відображає слабкість і гріховність людей. Апостол описує цей стан у тексті Римл. 7:19: «Тож не роблю те добре, яке хочу, але те недобре, якого не хочу, — те роблю». Більшість із нас у певний момент свого життя погоджується зі спостереженням Павла. Іноді добро, щодо якого ми переконані або яке навіть зобов'язалися чинити, не робимо. Дослідники Нового Завіту намагалися з'ясувати, про кого йдеться в уривку 1 Кор. 7:14-25 і запропонували низку припущень. Жодне із цих тлумачень не применшує та не усуває реальності розриву між знанням та дією в житті послідовників Ісуса. Закон Божий, який так глибоко викладений у Римл. 7, не спроможний **спастися** нас від нас самих і наших гріхів. Ми справді потребуємо Спасителя!

Нам необхідно пережити **відродження** серця, яке може здійснити лише Дух Божий. Павло підтверджує цю реальність переконливими словами: «Тож немає тепер жодного осуду тим, які в Ісусі Христі ходять не за тілом, а за Духом» (Римл. 8:1). Перебуваючи «в Ісусі Христі», ми будемо в безпеці, і **тоді неодмінно відбудеться відродження**. Подолання розриву між знанням та дією вимагає наполегливості й відкритості до змін, особливо змін у мисленні й поведінці. Джеймс К. А. Сміт пише: «Я не можу просто думати про доброчесність... Закони, правила й накази визначають і формулюють добро; вони інформують мене про те, що я повинен робити. Але чеснота — це інше. Виховання чесноти не подібне до вивчення Десяти Заповідей або запам'ятовування уривка Колос. 3:12-14. Виховання чесноти — це свого роду формування, перенавчання наших нахилів. “Навчання” чесноті, її становлення, більше нагадує відпрацювання гам на фортепіано, ніж на вивчення музичної теорії; мета полягає в тому, щоб ваші пальці навчилися грати гами, аби потім могли грати природно. Тут навчання не є просто набуттям інформації; це більше подібне до закарбовування чогось у саму суть вашого ества» (James, K. A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit* (Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2016), p. 18).

3. Сексуальна аморальність. Небагато гріхів викликає стільки дискусій серед віруючих, як гріхи, пов'язані із сексуальністю. Тема «сексуальної аморальності» (порнeйя) уперше згадана в тексті 1 Кор. 5:1; її обговорення триває в розділах 5-7. «У грецькій койне [спільній повсякденній формі грецької мови I ст. н. е.] це слово може означати загальну аморальність, розпусту, але найчастіше

воно стосувалося оплати послуг повій» (Paul Gardner, *1 Corinthians*, Zondervan Exegetical Commentary on the New Testament (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2018), p. 224).

Сексуальна етика юдаїзму та ранньої Церкви базувалася на Святому Письмі, тобто гетеросексуальні стосунки в контексті шлюбу, що кореняться в теології **Творіння**. Очевидно, жителі Коринта мали значно ліберальніше розуміння сексуальної етики, але навіть вони були вражені сексуальними стосунками між чоловіком і дружиною його батька. Грецька термінологія, використана для опису цієї дружини, свідчить: вона була не біологічною матір'ю згаданого чоловіка, а його мачухою, що все одно є серйозним порушенням моралі.

Павло був стурбований байдужістю членів Коринтської церкви до цієї ситуації. Вони не оплакували таку реальність, натомість «загорділи» (1 Кор. 5:2) і були готові заплющити очі на це беззаконня. Деякі теологи припускають, що чоловік, котрий припустився такої сексуальної аморальності, мав бути дуже впливовим або багатим. Однак ситуація вимагала не терпимості, а рішучих дій.

У своєму листі апостол закликає громаду вжити швидких заходів. Вони мали «віддати такого сатані на погибель тіла, щоб дух спасся в день нашого Господа Ісуса Христа» (вірш 5). Ця метафорична заява означала **виключення** чоловіка із церкви. Громада мала підтвердити його власний вибір. Як зазначається в одному коментарі: «Оскільки своїми діями він засвідчив, що вирішив увійти до царства сатани, рішення церкви полягало в тому, аби підтвердити його вибір. Він буде змушений терпіти наслідки своїх злих учинків» (“1 Corinthians” in the *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1624).

Це церковне рішення слід розуміти в контексті викуплення, подібно до висловлювання Ісуса в Матв. 18:17, коли Він говорив про конфлікт у церкві та відокремлення громади від **людини**, котра згрішила і мала стати для них «як язичник і митник». Такі заходи мали бути вжиті для того, щоб ця особа стала об'єктом дбайливої любові та доброзичливої уваги братів і сестер. Тоді вони зможуть продемонструвати свою любов, запросивши його покаятися і знову стати частиною Божої **громади**.

4. Вирішення конфліктів у церкві. Турбота Павла про Коринтську громаду також стосувалася того, як члени церкви вирішували конфлікти, котрі виникали між ними. Апостола дуже непокоїло те, що

члени церкви судилися одне з одним у державному суді (1 Кор. 6:1-8). Ця проблема свідчила про численні конфлікти і суперечки в церкві та про нестачу мудрості й благочестивого судження для розв'язання цих проблем усередині громади.

Церква як тіло **Христа** має бути єдиною, уникаючи розділення та розколів (1 Кор. 3, 4). Настанови Павла щодо вирішення напруженості і проблем всередині громади ґрунтуються на Старому Завіті та єврейській традиції. Божі діти завжди вірили, що Сам Господь – Суддя Свого народу (1 Сам. 24:16; Псал. 50:6; 75:8; Ісаї 33:22) й усієї Землі (Бут. 18:25).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Напруженість і конфлікти в церкві — це проблеми, які потрібно розв'язувати. Біблійні тексти щодо сексуальної аморальності та вирішення громадою цього питання пропонують сучасному читачеві важливі стратегії, актуальні і для наших громад. Обговоріть з вашим класом **такі** запитання:

1. Що ви можете сказати друзі, котрий розповідає вам, що йому важко правильно поводитися, хоч він знає, як слід поводитися?
2. Чи має розрив між знанням та дією щось спільного із праведністю через діла? Поясніть свою відповідь.
3. Чому багато хто вважає **сексуальні гріхи тяжчими за інші**?
4. Яка стратегія була б найкращою для допомоги тим, хто бореться із сексуальними гріхами?

УСЕ НА СЛАВУ БОЖУ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 8; Дії 15:20; 1 Кор. 9:1–6; 10:5–22; Втор. 6:4, 5; Марка 12:28–31.

Пам'ятний вірш:

«Отже, коли ви їсте, коли п'єте чи щось інше робите, усе робіть на славу Божу» (1 Кор. 10:31).

У розділах 8-10 Першого послання до коринтян автор підсумовує обговорення питань сексуальності (розділи 5-6) і водночас відповідає на конкретні запитання, поставлені в листі (7:1). Ці відповіді домінують у другій частині Послання.

Перехідний характер 7-го розділу вказує на те, що сексуальна аморальність (розділи 5-7) та ідолопоклонство (розділи 8-10) – взаємопов'язані теми. Справді, у Новому Завіті вони часто розташовані разом (див. Дії 15:20, 29; 21:25; 1 Кор. 6:9; Ефес. 5:5; Колос. 3:5; Об'явл. 21:8; 22:15).

Якщо в розділах 5-7 Павло розглядає проблему сексуальної аморальності, то в розділах 8-10 висвітлює інше питання – ідолопоклонство. Апостол стверджує: християни повинні тікати як від розпусти, так і від ідолопоклонства (1 Кор. 6:18; 10:14).

Минулого тижня ми говорили про те, що, будучи храмом Святого Духа (1 Кор. 6:19, 20), людина може втекти від сексуальної аморальності. Цього тижня ми переконуємося, що від ідолопоклонства можна врятуватися, роблячи «все на славу Божу» (1 Кор. 10:31).

ЗНАННЯ ПРОТИ ЛЮБОВІ

Прочитайте розділ 8 Першого послання до коринтян. Чому Павло протиставляє знання і любов? На що він натякає?

Павло розглядає тему ідоложертовної їжі (тобто їжі, принесеної в жертву ідолам), щоб звернутися до глибшої проблеми – нестачі любові між членами громади (розділ 8). Питання щодо ідоложертовної їжі розділило церкву в Коринті на дві групи. Одні вважали, що не існує інших богів, крім Єдиного Бога, і це знання дає їм право їсти все (8:4). Таких називають «сильними» (4:10). А тих, котрі виступали проти такої поведінки, називають «немічними» (8:9-12). Павло використовує це слово, бо такі віруючі не подолали деяких забобонних вірувань, які переважали в їхньому попередньому язичницькому досвіді. Бачачи, як «сильні» їдять ідоложертовну їжу, вони могли дійти висновку, що християнство й ідолопоклонство сумісні. Тому апостол не хотів, щоб сильні стали каменем спотикання для немічних.

Біблія містить тексти, у яких відображено дуже негативне ставлення до вживання їжі, принесеної в жертву ідолам, наприклад: Дії 15:20, 29; 21:25; пор. Об'явл. 2:14, 20, однак Павло не робить таких радикальних заяв. Його турбує важливіша проблема — відсутність єдності, розділення церкви, яке може спричинити зловживання знаннями. Апостол не заперечує знання взагалі, натомість виступає проти такого знання, яке призводить до зарозумілості й розділення в церкві. Знання без любові — це оманливе знання (1 Кор. 8:2). Істинне знання людина здобуває, люблячи та пізнаючи Бога (вірш 3).

Цитуючи текст Втор. 6:4, Павло наголошує: віруючі повинні знати, що є тільки один Бог (1 Кор. 8:4-6). Цікаво, що апостол дотримується тієї самої думки, яка відображена в текстах Втор. 6:4, 5, а саме: після твердження, що наш Бог єдиний, записана заповідь: «Любитимеш Господа, свого Бога». Як для Павла, так і для Мойсея знання без любові нічого не варте.

Упевнені у своїх знаннях «сильні» вважали, що споживання ідоложертовного не завдає шкоди. Проте, досліджуючи матеріал уроку за середу і четвер, ми побачимо, що апостол визнавав таку думку лише за певних умов. Якщо така поведінка стає каменем спотикання для

«немічних» (1 Кор. 8:9), її слід уникати. Християни мають виявляти самозречення з любові до Христа і ближнього.

Павло стверджує, що знання без любові призводить до зарозумілості (1 Кор. 8:1). Якими прикладами із життя ви можете підтвердити думку апостола?

Понеділок, 27 липня

БЕЗКОРИСЛИВА ЛЮБОВ

Прочитайте 1 Кор. 9:1-6. Який практичний приклад самозречення з любові до Христа й людей наводить апостол?

На перший погляд здається, що захист Павлом свого апостольства в розділі 9 не має нічого спільного з попереднім обговоренням питання про знання й любов. Однак не можна забувати, що спочатку Біблія не була написана за розділами. Думки Павла в розділі 9 не відірвані від попереднього матеріалу. Справді, у 9-му розділі апостол пропонує практичний приклад безкорисливої любові до Христа і братів. Саме ця любов спонукала його відмовлятися від деяких прав, а саме:

«Їсти та пити» (вірш 4). Тут їжа й пиття уособлюють фінансову допомогу в цілому. Як апостол, Павло мав право отримувати матеріальну підтримку від тих, кому служив. Інші сучасні йому релігійні лідери чинили саме так. Натомість він діяв інакше: забезпечував себе, виготовляючи намети (Дії 18:3).

«Водити із собою сестру-жінку» (вірш 5). Одруженому апостолу дозволялося здійснювати місіонерську подорож зі своєю дружиною за рахунок церкви. Приклади місіонерських пар: Прискила й Акила; Андроник та Юнія (Римл. 16:3, 7). Однак Павло був неодружений (1 Кор. 7:8). Він міг би одружитися і скористатися правом водити із собою дружину, отримуючи фінансову допомогу для обох.

«Не працювати», заробляючи на життя (вірш 6). Павло й Варнава мали право отримувати заробітну плату за свою місіонерську працю (вірші 4-6). Павло забезпечував себе виготовленням наметів (Дії 18:3), але нам невідомо, чим займався Варнава. Ми знаємо, що він був дуже щедрий (Дії 4:36, 37), отже, очевидно, мав можливість утримувати себе.

В уривку 1 Кор. 9:7-12 апостол пояснює, чому він та Варнава мали повне право бути на утриманні церкви. Сам Господь заповідав «тим, які проповідують Євангеліє, жити з Євангелія» (вірш 14; пор. 1 Тим. 5:18). Однак Павло зазначає: «Ми не скористалися цим правом» (вірш 12). Отже, Павло показує приклад самозречення (вірші 1-18) і стверджує, що це приносить користь для проповіді Євангелія в Коринті (вірші 19-23).

Від яких речей (хоч вони, можливо, і належать вам за правом) усе ж таки краще відмовитися, аби бути ефективнішим свідком Господа?

Вівторок, 28 липня

ПОВЧАЛЬНІ ПРИКЛАДИ З МИНУЛОГО

Згадавши в розділі 9 власний приклад самозречення, далі Павло докладніше розглядає питання ідолопоклонства. У певному сенсі, 10-й розділ розвиває ідею тексту 9:27, де Павло пише, що вправляється в самодисципліні, аби не бути дискваліфікованим. Він закликає коринтян наслідували його приклад, але Ісус – найвищий Зразок (11:1).

Прочитайте уривок 1 Кор. 10:7–11. Яких гріхів припустився Ізраїль у пустелі і чому даровані йому переваги роблять його гріхи ще тяжчими?

У текстах 1-5 Павло посилається на історію Божого народу в пустелі. Згадка про хмару і море свідчить про керівництво і присутність Господа та Його захист. Слова про їжу й пиття наголошують на Божому забезпеченні ізраїльтян усім необхідним. Апостол називає досвід Ізраїля «у хмарі та морі» хрещенням, за аналогією із християнським хрещенням. А згадуючи про їжу й пиття, Павло натякає на Вечерю Господню.

Отже, у 10-му розділі він підкреслює: у певному розумінні християни переживають той самий досвід, що й Ізраїль. Водночас апостол наводить історію Ізраїля тому, що не хоче, аби вона повторилася. Незважаючи на всі отримані ізраїльтянами переваги, багато хто з них був пожадливим на зло (вірш 6), зокрема на ідолопоклонство (вірш 7) та сексуальну аморальність (вірш 8). Тож не дивно, що «небагатьох їх уподобав Бог» (вірш 5).

Легко показати пальцем на стародавнього Ізраїля і сказати, що вони припустилися тяжких гріхів. Однак Павло стверджує, що й християни схильні до таких гріхів, хоч мають величезний привілей знати історію Христа. Про це свідчить застереження: «Хто вважає, що він стоїть, нехай стережеться, аби не впав» (вірш 12). Словосполучення «хто вважає» відкриває: дехто в церкві не усвідомлював, що перебуває в небезпеці впасти в ці гріхи. Чи не наражаємося сьогодні і ми на такий самий ризик?

«Хто вважає, що він стоїть, нехай стережеться, аби не впав». Хто з нас не відчув на собі реальність цього застереження?

Апостол Павло запевняє нас: «Бог не допустить, щоб ви випробовувалися понад міру, але при випробуванні дасть і вихід, аби ви могли його витримати» (вірш 13). Чому ж нам так важко витримувати випробування?

Середа, 29 липня

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ПРОТИ ІДОЛОПОКЛОНСТВА

Прочитайте 1 Кор. 10:5–22. Чому ми повинні тікати від ідолопоклонства?

У текстах 14-22 Павло знову повертається до питання ідоложертовної їжі. Більшості сучасних людей принесення їжі ідолам може видатися дивним, але в біблійні часи це було звичайним явищем. Коли в язичницьких храмах тварин приносили в жертву богам, частину м'яса віддавали служителям культу, які продавали його на громадських ринках. Оскільки на ринку це м'ясо не зберігалось окремо від іншого, християнин міг несвідомо купити ідоложертовне м'ясо. Апостол радить: таке м'ясо християни можуть вільно купувати.

Проте, якщо куплене ідоложертовне м'ясо християни могли їсти вдома (8:1-13), то практика відвідування язичницьких храмів та участі в їхніх святах була однозначно заборонена для християн. Правило чітке: християнам дозволено їсти це м'ясо вдома, тому що ідоли – ніщо (8:4); однак християни не повинні брати участь у язичницьких церемоніях, тому що це рівнозначно поклонінню демонам (10:20, 21). Брати участь у язичницьких ритуалах – значить спілкуватися з демонами (вірш 20), так само як брати участь у Вечері Господній означає спілкування із Христом (вірш 16).

Тому Павло застерігає: «Не можете пити з Господньої чаші та з чаші демонської; не можете бути спільниками Господнього столу і столу демонського» (вірш 21). Як сказав Ісус: «Ніхто не може служити двом панам» (Матв. 6:24).

Павло навчає, що Бог вимагає відданості від усього серця, тобто ідолопоклонство провокує «ревності в Господа» (1 Кор. 10:22). Щоб цього не сталося, Павло в текстах 8:4-6 дає безпомилкове правило проти ідолопоклонства, посиляючись на тексти Втор. 6:4, 5: «Слухай, Ізраїлю! Господь, наш Бог, — Господь єдиний. Любитимеш Господа, свого Бога, усім своїм серцем, усією своєю душею і всією своєю силою» (курсив додано). До цього повеління любити Бога понад усе Ісус додав: «Любитимеш свого ближнього, як самого себе» (Марка 12:31; див. також Левіти 19:18).

Кумир не обов'язково має бути кам'яною статуєю. Ми можемо зробити ідолом будь-що. Від яких ідолів ми маємо тікати в нашому житті?

Четвер, 30 липня

ПОДОЛАННЯ ІДОЛОПОКЛОНСТВА

У текстах 1 Кор. 8:1-3 Павло стверджує, що любов зберігає людину від ідолопоклонства. Цей аргумент він продовжує розвивати в уривку 10:23-11:1. У тексті 8:3 апостол пише про нашу любов до Бога. А в тексті 10:24 закликає: «Хай ніхто не шукає свого власного, але кожний те, що для ближнього». Це і є любов до ближнього.

Прочитайте уривки Марка 10:17-22; 12:28-31. Що спільного між цими двома уривками та як вони пов'язані з 10-м розділом Першого послання до коринтян? _____

У розділі 10 Павло зробив те саме, що й Ісус в уривку Марка 12:28-31, а саме: пов'язав дві великі заповіді Закону: любов до Бога понад усе і любов до ближнього, як до самого себе. В історії про багатого молодого правителя (Марка 10:17-22) Ісус об'єднує ці два види любові, посиляючись на Втор. 6:4 (див. Марка 10:18) та другу скрижаль Декалога (див. вірш 19). Проблема багатого юнака полягала в тому, що він любив своє майно більше, ніж Бога і ближніх (вірш 22). Він дорожив своїм скарбом на землі більше, ніж скарбами на Небі. Він цінував свої гроші більше, ніж бідних (вірш 21). Він був ідолопоклонником.

Наслідуючи вчення Ісуса, Павло наголошує: принцип любові до Бога понад усе і до ближнього, як до самого себе, слід застосовувати до гіпотетичних ситуацій, які він згадує в 1 Кор. 10:27, 28. Це означає, що навіть законні речі можуть не бути корисними та повчальними, оскільки образливі для чийогось сумління (вірш 23). Цей принцип апостол досконало синтезував у словах: «Усе робіть на славу Божу» (вірш 31). Цим висловом Павло наголошує: ідолопоклонство може виявлятися в найрізноманітніших формах, бо будь-яке привласнення слави, яка належить лише Богові, є формою ідолопоклонства (Ісаї 42:8).

Слова апостола в уривку 1 Кор. 10:31-11:1 – це висновок до розділів 8-10. Він дає зрозуміти, що шукав не власної користі, «але користі багатьох, щоб вони спаслися» (10:33). Так він наслідував Христа (11:1).

Як ви можете навчитися любити ближнього, як самого себе?

П'ятниця 31 липня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Патріархи і пророки» розділ «Ідолопоклонство біля Сінаю» (с. 315-330).

«Скільки добра можна було б зробити, якби ми правильно використовували наші зв'язки одне з одним! Кожен, хто отримав небесні блага, зобов'язаний пролити світло на шлях інших. . . Тоді всі, хто по-справжньому любить Бога, перестануть поклонятися своєму “я”» (Ellen G. White, in The Advent Review and Sabbath Herald, November 18, 1884, p. 730).

«Павло просив своїх братів аналізувати, який вплив можуть справити на інших їхні слова й учинки, та не робити нічого (хоч яким би невинним воно не здавалося), що могло б заохотити до ідолопоклонства чи образити сумління немічних у вірі. *“Отже, коли ви їсте, коли п'єте чи щось інше робите, усе робіть на славу Божу”*». Слова застереження, висловлені апостолом Коринтській церкві, актуальні для будь-якого часу, а особливо для наших днів. Під ідолопоклонством він розумів не тільки поклоніння ідолам, а й самому собі, любов до легкого життя, задоволення апетиту і пристрастей» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 316, 317).

«Якщо ви бачите, що певними вчинками, на які маєте повне право, ви перешкоджаєте поступу Божої справи, утримайтеся від таких

учинків. Не робіть нічого такого, що закривало б розум інших від істини. . . Усе може бути законним, але не все є доцільним» (Ellen G. White, Testimonies for the Church, vol. 9, p. 215).

Запитання для обговорення:

1. За словами Павла, поведінка зрілого християнина часом може гальмувати зростання незрілого християнина. Подумайте, у яких ситуаціях це може статися? Чому принцип: любити Бога понад усе, а ближнього, як самого себе, – це єдиний спосіб розв'язати цю проблему?

2. Яким ідолам можуть поклонятися навіть християни, якщо не будуть пильнувати й молитися? Які навіть добрі речі ми можемо перетворити на ідолів? Як дізнатися, чи не стало кумиром те, що ми дуже цінуємо?

3. Павло написав, що дисциплінував і приборкував своє тіло, аби не втратити здатність проповідувати Євангеліє (1 Кор. 9:27). На підставі пройденого уроку поміркуйте: що може перешкодити людині проповідувати Євангеліє?

4. Застерігаючи від ідолопоклонства, апостол закликав: «Утікайте від служіння ідолам» (1 Кор. 10:14). Чому ідолопоклонство таке небезпечне?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Уявіть собі групу туристів, які вирушають у складну гірську подорож. Стежка пролягає через місцевість із захопливими краєвидами, але й небезпечними скелями. На початку стежки туристи побачили табличку із застережним написом: «УВАГА: Попереду небезпечні скелі! Чимало туристів **відхилилося від маршруту й зірвалося зі скелі!** Тримайтеся позначеної стежки!».

Деякі туристи серйозно ставляться до попередження, прямуючи позначеною стежкою та обходячи скелі. Інші ігнорують знак, бо хочуть зазнати гострих відчуттів, стоячи на краю прірви й роблячи селфі. А деякі, не звертаючи уваги на застереження, заявляють: «Це наша подорож, і ми маємо право досліджувати все! Ніхто не може нам наказувати, що робити!» Однак вибір таких туристів впливає не тільки на них самих: якщо хтось із них упаде або заблукає, він наражає на небезпеку тих, хто йде за ним.

Звичайно, християнське життя незрівнянно важливіше за туристичну подорож. Однак обрані туристами три підходи можуть відображати наш шлях віри. У 10-му розділі свого Першого **послання до коринтян апостол** Павло обговорює ці підходи.

Теми уроку

Як і більшість біблійних авторів, Павло вважав ідолопоклонство дуже серйозним гріхом, бо воно протистоїть істинному поклонінню живому Богові. Питання поклоніння – центральне в повсякденному житті людини, оскільки будь-який союз з ідолопоклонством – це відмова від Божого правління, яка призводить до морального й духовного розбещення. У цьому контексті апостол розглядає кілька тем:

1. Уроки з минулого Ізраїля. Павло нагадує коринтянам про **духовне падіння** Ізраїля в пустелі – ідолопоклонство, сексуальну аморальність, випробування Бога та нарікання. Їхня поразка слугує попередженням для віруючих, щоб вони не повторювали тих самих помилок.

2. *Небезпека ідолопоклонства*. Апостол закликає віруючих уникати ідолопоклонства та не брати участі в язичницьких обрядах, нагадуючи їм, що поклоніння ідолам несумісне з поклонінням Богові.
3. *Християнська свобода і відповідальність* (1 Кор. 10:23-30). Павло навчає віруючих, як вони мають користуватися своєю свободою, особливо коли йдеться про вживання ідоложертовної їжі, тобто їжі, принесеної в жертву ідолам. Проте навіть щось дозволене не обов'язково має бути корисним для всіх.
4. *Жити для Божої слави* (1 Кор. 10:31-33). Апостол закликає віруючих приймати кожне рішення з думкою про Божу славу. Крім того, він спонукає їх діяти так, щоб відображати Христа і вказувати іншим на Нього.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст: форми поклоніння в Коринті (I ст. н. е.).

Поняття поклоніння не було чужим для коринтян. На відміну від багатьох сучасних західних суспільств, поклоніння в ті часи не було приватною справою. Політика, торгівля, суспільне життя були тісно пов'язані з поклонінням. Тогочасне поклоніння в Коринті включало жертвоприношення, бенкети, фестивалі, процесії, а в деяких культах ще й сексуальні ритуали. Коринт був великим греко-римським містом, відомим своїм релігійним плюралізмом та відданістю різним богам. У місті було безліч храмів і культів, що відображало його статус багатого торгового центру, на який впливали як грецькі, так і римські релігійні традиції.

У тогочасному Коринті панувало багато форм поклоніння, що відображало космополітичний склад міста. Існувало багато богів (див. наступну рубрику). Хоч місто часами мало улюбленого бога, люди могли вибирати, яким богам поклонятися, залежно від того, які блага бажали отримати. Більшість людей поклонялося кільком богам. У всій Римській імперії від громадян очікували, що вони також поклоня~~тимуться~~ римському імператору. Хоч у виборі бога була певна свобода, відмова поклонятися імператору могла мати соціальні й політичні наслідки, оскільки це поклоніння вважали проявом вірності Риму.

У більшості храмів богам приносили в жертву биків, кіз або птахів, а іноді після цього влаштовували спільні бенкети. Під час

таких бенкетів у храмах віруючі вживали ідоложертовну їжу. Також відбувалися великі публічні святкування, які включали релігійні обряди, такі як Істмійські ігри (присвячені богові Посейдону). Ці святкування включали процесії, бенкети, вистави. Певні обряди поклоніння були пов'язані із сексуальними елементами, особливо під час поклоніння богам родючості. Деякі вчені вважають, що поклоніння в храмі Афродіти включало ритуальну проституцію (пор. Walter A. Elwell і Barry J. Beitzel, «Corinth», в Baker Encyclopedia of the Bible [Grand Rapids, MI: Бейкер, 1988], р. 514).

Поклоніння зазвичай було публічним, проте існували деякі релігії, такі як культ Деметри і Персефони, які мали таємні обряди посвячення та акти поклоніння. Така ексклюзивність обіцяла духовне просвітлення, недоступне для звичайних людей, тому була привабливою для певного класу. Хоч у головних храмах проводили публічні ритуали поклоніння, багато людей також практикувало неофіційне поклоніння, про що свідчать виявлені археологами приватні святилища з невеликими статуями та підношеннями пахошів.

2. Визначення ідолопоклонства. У світі часів Павла ідоли були всюди і до них ставилися з повагою й відданістю як до заступників богів, яких вони представляли. Тому твердження Павла: «Ідол у світі – ніщо» та «Немає іншого Бога, крім Єдиного» (1 Кор. 8:4) звучали радикально. Апостол не вірив, що якісь статуетки або інші предмети можуть мати магічну силу. Однак він усвідомлював, що деякі віруючі, особливо ново навернені з язичництва, могли вважати своє навернення просто переміною богів (або своєї відданості цим богам). Таке ставлення можна було зауважити особливо в питанні споживання ідоложертовної їжі.

У розділі 10 Павло пояснює цей новий світогляд («немає іншого Бога, крім Єдиного») і водночас суворо застерігає від ідолопоклонства. Він використовує історію Ізраїля як приклад, щоб наголосити: ідолопоклонство — це не лише поклоніння статуям. Це також невірність Богові та відсутність любові до своїх братів по вірі.

Апостол починає з того, що нагадує своїм читачам, як ізраїльтяни, котрі пережили чудесне визволення Господом з Єгипту, упали в ідолопоклонство й зазнали Божого суду. У текстах 1-4 Павло перераховує благословення ізраїльтян. Вони перебували під постійним керівництвом Господа, Котрий супроводжував їх у хмарі; пережили

чудесне визволення, коли перейшли через море. Народ щодня отримували фізичну й духовну підтримку, споживав манну та пив воду зі скелі, яку Павло ототожнює із Христом.

Незважаючи на ці благословення, багато ізраїльтян зазнало поразки. Вони гнівили Бога своїм ідолопоклонством, яке відчинило двері до розпусти (вірші 5-10). Вони продовжували випробовувати Господа, що мало катастрофічні наслідки. Їхнє нарікання призвело до відкритого бунту й закінчилося знищенням багатьох із них.

Павло наводить ці події як прообраз-пересторогу для наступних поколінь, зокрема для віруючих у Коринті (вірші 11-13). Історія Ізраїля – це попередження про небезпеку ідолопоклонства. Апостол не ставить собі за мету викликати страх і тривогу у своїх читачів, натомість закликає їх до пильності, нагадуючи, що Господь може дати нам перемогу над усіма спокусами.

Далі автор виголошує серйозне повеління: «Утікайте від служіння ідолам» (вірш 14). Він пояснює: безперечно, ідоли не мають сили, проте існують злі ангели й диявол, котрим людина фактично присягає на вірність, беручи участь у поклонінні ідолам (вірш 20). Тому участь в ідолопоклонницьких святах духовно небезпечна. Павло застерігає: віруючі не можуть одночасно «пити з Господньої чаші та з чаші демонської» (вірш 21), підкреслюючи несумісність християнства й ідолопоклонства.

У текстах 15-18 апостол наголошує: як участь у трапезі Господній символізує єдність із Христом, так і вживання ідоложертовної їжі створює нечестивий духовний зв'язок. Хоч ідоли – ніщо, участь в актах поклоніння, таких як жертвопринесення ідолам, передбачає спілкування з демонами. Ідолопоклонство – це не тільки поклонінням фальшивим богам, а й духовне єднання із силами зла.

Віруючі покликані до цілковитої відданості Богові (вірші 21, 22); вони не можуть пити із чаші Господньої та чаші демонської. Цитуючи слова із тексту Втор. 32:21, Павло попереджає про нетерпимість Бога щодо розділеної вірності. Апостол вважає ідолопоклонство чимось більшим, ніж просто фальшивим поклонінням, – воно духовно небезпечне й несумісне з вірою в Христа.

3. Розвиток «антитіл» проти ідолопоклонства. Закликавши коринтян до повного відокремлення від ідолопоклонства, Павло пояснює в уривку 1 Кор. 10:23-33, що відокремлення не повинно

супроводжуватися критиканством з метою збереження чистоти церкви. Кожен християнин має як свободу, так і відповідальність. Саме на цьому наголошує Павло, торкнувшись практичних питань щодо ідоложертовної їжі, яка потрапила на ринок.

У текстах 23, 24 автор виголошує принцип домінування любові над особистою свободою. Нормою має стати не чіплення за власні права чи навіть уявлення про християнський спосіб життя, а безкорисливість. Навіть якщо в Біблії щось не зазначене як неправильне або заборонене, це щось може стати причиною спотикання для інших. Віруючі повинні ставити духовне благополуччя ближніх вище за особисту свободу.

В уривку 25-30 Павло дозволяє їсти м'ясо чистих тварин з ринку «без жодного докору сумління». Однак він радить не їсти цього м'яса, якщо хтось відкрито заявляє, що воно було принесене в жертву ідолам. Апостол наголошує: практика відмови від таких продуктів запобігає спокусі немірних віруючих. Адже християни мають прагнути прославляти Бога в усіх аспектах свого життя і намагатися підбадьорювати, а не розчаровувати інших. Життєвою метою кожного віруючого має бути спасіння людей, а не зосередження на власних поглядах і правах (вірші 31-33).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Коринт першого століття був глибоко релігійним містом, де змішалися грецькі, римські та східні культу. Ранніх християн у Коринті оточували численні форми ідолослужіння, серед яких вони мали залишатися вірними Христу. Це спонукало Павла порушувати у своїх листах питання ідолопоклонства, моральної чистоти та християнської свободи. У цьому контексті обговоріть у класі такі запитання:

1. Павло нагадує коринтянам про минулі гріхи Ізраїля. Як ви вважаєте, чому він це робить? Які уроки ми можемо почерпнути з досвіду Ізраїля?
2. У тексті 1 Кор. 10:12 апостол застерігає: «Тому, хто вважає, що він стоїть, нехай стережеться, аби не впав». Як ми можемо уберегтися від надмірної самовпевненості на духовному шляху?
3. Коли ми стикаємося зі спокусою, Бог може допомогти нам подолати її (1 Кор. 10:13). Чи отримували ви коли-небудь таку допомогу від Господа у своєму житті? Як цей текст підбадьорює вас?

4. Павло не тільки застерігає від ідолопоклонства, але й окреслює принципи, завдяки яким можна розпізнати ідолопоклонство та протидіяти йому. Які сучасні форми ідолопоклонства є **спокусою** для християн? Які поради апостола щодо ідолопоклонства можна застосувати сьогодні?
5. Павло пише: «Усе мені можна, але не все на користь» (1 Кор. 10:23). Як я можу розрізнити, що корисне, а що некорисне мені?
6. У тексті Кор. 10:31 автор **закликає нас** робити все на славу Богу. Як можна втілити цей принцип у своєму житті?
7. Павло радить не спокушати інших (1 Кор. 10:32, 33). У який спосіб ми можемо збалансувати особисту свободу з відповідальністю перед іншими?

ДУХОВНІ ДАРИ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 12; Ефес. 4:11-13; 1 Кор. 13; 1 Петра 4:8-11; 1 Кор. 14:27; Амоса 3:7.

Пам'ятний вірш:

«Дбайте про любов, прагніть до духовного, особливо, щоби пророкувати» (1 Кор. 14:1).

Як і людське тіло, Церква – це єдине ціле, що складається з багатьох членів, кожен з яких виконує різні ролі й функції та володіє певними дарами. Якщо ці духовні дари використовують з любов'ю, вони сприяють єдності, відображаючи характер триєдиного Бога.

Цього тижня ми досліджуватимемо розділи 12-14 Першого послання до коринтян та вчення про духовні дари. Ці розділи є частиною дещо більшого фрагменту, де Павло пише про очікувану поведінку християнина в релігійному середовищі (1 Кор. 11-14). Переживання Павла пов'язане з проблемою безладних зібрань. Відповідаючи на неї, апостол пояснює: Церква – це тіло, члени котрого виконують різні функції для «збудування Христового тіла» (Ефес. 4:12). Отже, Бог дав Церкві духовні дари для сприяння єдності в різноманітності.

Звичайно, Павло все ще має на думці проблему фракційності, про яку йдеться в перших чотирьох розділах Послання. Тоді його

відповіддю на відсутність згоди між членами Церкви був заклик до єдності в Христі. А тепер апостол розвиває цю ідею, викладаючи своє розуміння ролі духовних дарів. На його думку, єдність у Христі й Дусі — єдиний спосіб уникнути розколів.

Неділя, 2 серпня

ВИДИ ДАРІВ

Павло починає нову тему в тексті 1 Кор. 12:1 складеним сполучним прийменником «а щодо» (переклад І. Огієнка). Учені дебатують над тим, про що саме пише апостол: про «духовні дари» чи про «духовних людей», оскільки грецька фраза **тон пневматікόν** допускає обидва тлумачення. «Духовні дари» — це краще тлумачення у світлі тексту 4, де автор чітко посилається на духовні дари. У текстах 2, 3 Павло зазначає: перший дар Духа — сміливе визнання того, що Ісус — Господь. У новозавітні часи сказати, що Ісус — Господь, означало сказати: а кесар — ні (Дії 17:7; Івана 19:12, 15). Таку заяву вважали закликом до бунту проти імператорської влади і карали смертю.

Ісус і Павло наголошували, що віра в Бога — навіть перед лицем переслідувань і смерті — це дар Духа. Справді віра — один з найголовніших дарів, тому вона стоїть першою в переліку в тексті 1 Кор. 13:13. Віра — духовний дар, і це стає зрозуміло з твердження апостола в тексті 12:9. Водночас існує багато інших дарів. Факт, що Святий Дух розподіляє різні дари «окремо кожному, як хоче» (1 Кор. 12:11), доводить, що всі вони необхідні.

Прочитайте уривок 1 Кор. 12:1–6. На чому акцентує апостол?

Повторення слова «різноманітні» підкреслює множинність дарів. Поняття «духовні дари» (текст 1) апостол розглядає в текстах 4–6 під трьома різними кутами: «дари» (**хáрісма**), «служіння» (**діаконíа**), «дії» (**енéргeма**). Хоч ці слова мають різне значення, важливо не проводити між ними особливої різниці через паралелізм уривка. Слід також зауважити, що духовні дари мають сприяти єдності, заснованій на триєдиному характері Бога (див. Ефес. 4:8–11). Хоч віруючих дарами наділяє Святий Дух, саме Бог уповноважує їх для служіння Христу в Церкві (1 Кор. 12:5, 6). Кожен віруючий отримує дари індивідуально (вірш 11), але всі вони повинні приносити користь спільноті віруючих.

Павло знову наголошує на єдності. Чому це так важливо для Церкви?

Понеділок, 3 серпня

ЄДНІСТЬ У РІЗНОМАНІТНОСТІ

Думку про єдність, викладену в текстах 1 Кор. 12:4–6 («Дух — той самий», «Господь той самий», «Бог той самий»), Павло розвиває в наступних віршах цього розділу. Про це свідчить використання ним таких фраз, як «один і той же Дух» (вірш 11), «тіло одне» (вірш 12), «одне тіло» (вірші 12, 13, 20), «один Дух» (вірш 13 [двічі]), «одні про одних дбали» (вірш 25).

Поряд з думкою про єдність, Павло акцентує на різноманітності членів у тілі Христовому за допомогою таких виразів, як «багато членів» (вірші 12, 20), «всі ми хрещені» (вірш 13), «тіло... не з одного члена, а з багатьох» (вірш 14), «все тіло» (вірш 17), «кожного з них» (вірш 18), «члени тіла» (вірш 22), «наші члени» (вірш 23), «усі члени» (вірш 26). Цей акцент як на єдності, так і на різноманітності вказує на те, що духовні дари мають сприяти єдності в різноманітності.

Єдність у різноманітності повинна відображати характер Бога. Отець, Син і Святий Дух — три різні Особи. Вони зберігають Свою індивідуальність, працюючи разом, щоб наставляти Церкву й наділяти її силою для місії (вірші 4–6; Ефес. 4:11–13).

Прочитайте 1 Кор. 12:12–31. Чому аналогія з тілом, яке складається з багатьох органів, доречна для ілюстрування Церкви?

Одна з головних думок 12-го розділу полягає ось у чому: хоча члени тіла дуже відрізняються між собою (вірші 15–20), усі вони залежать одне від одного (вірші 21–26). Ноги залежать від очей, щоб рухатися в правильному напрямку; очі не можуть нічого торкатися, це роблять руки. А ідея про те, що деякі члени Церкви слабші (вірш 22) або менш почесні (вірш 23) за інші, — це лише поверхове враження, бо всі потрібні (вірш 22).

На жаль, серед коринтян існувала тенденція цінувати одні дари, нехтуючи іншими. Щоб застерегти коринтян від цієї помилки, Павло звернув їхню увагу на любов — «кращий шлях» (вірш 31). Отже, незалежно від того, яким є дар, якщо його використовувати мудро та з любов'ю, він приємний Богові.

Проаналізуйте перелік дарів у текстах 1 Кор. 12:8–10, 28; Римл. 12:6–8; Ефес. 4:11. Яким даром володієте ви? Як можете використувати його «для збудування Христового тіла»?

Вівторок, 4 серпня

«КРАЩИЙ ШЛЯХ»

«Любов — це не один із багатьох дарів, а засіб, за допомогою якого всі дари досягають своєї кінцевої мети» (Carl P. Cosaert, “1 Corinthians,” Andrews Bible Commentary: New Testament (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1643).

Прочитайте 1 Кор. 13:1–7; 1 Петра 4:8–11. У який спосіб любов пов’язана з духовними дарами? _____

У розділі 13 апостол Павло навчає, що тільки завдяки любові можна правильно використовувати духовні дари. Він починає цей розділ, посилаючись на згадані у 12-му розділі дари лише для того, аби підкреслити: вони не мають жодної цінності, якщо не керовані любов’ю. Отже, знання (13:8) і віра (12:9) — навіть віра, яка переставляє гори (13:2), — ніщо без любові (13:2). Без любові здатність говорити мовами (12:10, 28, 30) прирівнюється лише до дзвінкої міді або гучного кимвала (13:1). І навіть такий важливий дар пророцтва — ніщо без любові (13:2).

У текстах 4–7 Павло зосереджується на тому, якою є любов, що вона робить і чого не робить. Дієслова, обрані апостолом для опису любові, свідчать: любов — це не стільки почуття, скільки практична дія. Автор наголошує: любов (1) довго терпить; (2) виявляє милосердя; (3) радіє з істини; (4) усе переносить; (5) усьому довіряє; (6) завжди надіється; (7) усе перетерпить. Водночас любов (1) не заздрить; (2) не величається; (3) не гордиться; (4) не поводитьсь непристойно; (5) не шукає власного; (6) не спалахує гнівом; (7) не задумує лихого; (8) не радіє з несправедливості.

Названі 15 дієслів дають чіткі вказівки щодо належного поведіння з дарами. Гімн про справжню любов міститься якраз між розділами 12 і 14, у яких Павло розглядає конфлікт, пов’язаний з неправильним розумінням духовних дарів. Любов — це ключ до мудрого використання духовних дарів. Любов стоїть поруч із вірою й надією, «та найбільша з них — любов» (вірш 13).

Чому любов займає центральне місце в нашій вірі? Що може бути кращим способом відчувати реальність Божої любові, ніж виявляти цю любов до ближніх?

Середа, 5 серпня

ДАР МОВ

А як щодо дару мов? На підставі проявів цього дару, описаних в інших місцях Біблії (Марка 16:17; Дії 2:1–13; 10:44–48; 19:6), дар мов, згаданий у Першому посланні до коринтян, найімовірніше, є дарованою Духом здатністю говорити іноземними мовами.

Павло долучив дар мов до переліку дарів у 1 Кор. 12:8–10 (див. також 12:28, 30; 13:1, 8). Він неодноразово згадує про нього в розділі 14. Грецьке слово **γλῶσσα** («мова») використано в розділах 12–14 понад 20 разів, 15 з яких — у розділі 14. Крім того, у тексті 14:21 зустрічаємо грецьке слово **γερρόγλωσσος** («інша мова»). Така велика кількість згадок про дар мов свідчить, що це питання викликало в апостола особливе занепокоєння. Зловживання цим даром у Коринтській церкві спричинило безлад і плутанину в публічному богослужінні (14:23, 27, 33, 40).

Прочитайте 1 Кор. 14:5, 13, 26, 27; 12:10, 30. Які конкретні вказівки дав Павло щодо дару мов? _____

Дар говоріння мовами має йти пліч-о-пліч із даром їх тлумачення, оскільки мови повинні бути зрозумілими (14:9); інакше немає жодної користі від їх використання (вірш 6). Це пояснює, чому апостол так багато уваги приділяє тлумаченню й розумінню. Він критикує не сам дар мов, а надмірне значення, якого йому надавали коринтяни, що призвело до нехтування даром пророцтва (про це йтиметься в уроці за четвер).

Тут важливо зазначити: хоч Павло бажав, щоб усі коринтяни володіли іноземними мовами (14:5), він не очікував, що саме так станеться (12:10). Отже, думка про те, що «всі повинні говорити мовами, перш ніж претендувати на хрещення Святим Духом, — це перекручення вчення Павла в 1 Кор. 12 і 14» (Raoul Dederen, Handbook of Seventh-day Adventist Theology, electronic ed., vol. 12 of Commentary Reference Series (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2001), p. 620).

Чи є у вашій церкві люди, котрі розмовляють іншими мовами? Як вони можуть використовувати цю здатність, щоб наворотити людей до Христа? Як цей факт може допомогти нам зрозуміти справжню природу мов, про які писав Павло?

Четвер, 6 серпня

ДАР ПРОРОЦТВА

Дар пророцтва займає важливе місце в роздумах Павла про духовні дари. Цікаво, що зазвичай апостол згадує дар пророцтва перед даром мов (1 Кор. 12:10, 28; 13:8). Коли ж він називає дар мов першим, то лише для того, аби підкреслити його меншу важливість у порівнянні з даром пророцтва (14:4, 5, 6, 22).

Прочитайте Ефес. 4:11-13; 1 Кор. 14:3, 4. Що ці уривки повідомляють про призначення духовних дарів загалом і дару пророцтва зокрема?

Дар пророцтва призначений для того, щоб наставляти, заохочувати й утішати (14:3; пор. Дії 15:32). Це означає: пророцтво є не стільки провіщенням майбутнього, скільки настановою про те, як жити в сьогоденні. Грецьке дієслово **профетέуо** може означати і «сказати щось наперед», і «сказати щось від імені когось». Наприклад, перше значення відображено в уривку Дії 2:29-31 (переклад І. Огієнка; пор. Амоса 3:7), де пророцтво Давида про Христа апостол Петро називає «передбаченням». Друге значення ми знаходимо в тексті Дії 15:32, де Юда і Сила названі пророками. Однак їхнє пророцтво полягало в тому, що вони «багатьма словами втішали і зміцнювали братів».

В уривку Ефес. 4:11-13 Павло свідчить, що духовні дари не завершилися в апостольську епоху. Вони залишатимуться до кінця (Дії 2:39). Утім, якщо якась людина претендує на звання пророка, її слід перевіряти Словом Божим. При цьому необхідно дотримуватися чотирьох правил. По-перше, пророцтва мають збуватися (Втор. 18:22; Єрем. 28:8, 9). По-друге, звістка узгоджується з вістками попередніх пророків (Втор. 13:1-3; Ісаї 8:20). По-третє, повсякденне життя людини має демонструвати відданість Христу (1 Івана 4:1-3). По-четверте, Ісус сказав: як фальшивих, так і правдивих пророків пізнаватимуть за їхніми плодами (Матв. 7:15-20).

Книга Об'явлення повідомляє: дар пророцтва – це відмітна ознака Церкви останку (12:17; 19:10). Як адвентисти сьомого дня, ми віримо, що дар пророцтва був даний Еллен Уайт і відображений у її працях. **Які підстави ми маємо для віри в пророчий дар Еллен Уайт?**

П'ятниця, 7 серпня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте Roswell F. Cottrell, “Spiritual Gifts,” p. 5-16, Ellen G. White, Spiritual Gifts, vol. 1.

«Нехай люди вирушають на працю, покладаючись на Господа, а Він піде з ними, переконуючи й навертаючи душі. Один працівник може бути здібним оратором, другий – письменником, третій – володіти даром щирої, ревної молитви, четвертий – даром співу. Ще хтось може отримати особливу силу зрозуміло пояснювати Слово Боже. І кожен дар має стати силою для Бога, бо Він співробітничав з працівником. Одному Бог дає слово мудрості, іншому знання, третьому віру. Однак усі повинні працювати під одним керівництвом. Різноманітність дарів приводить до різноманітності дій, “а Бог той самий, – Він робить усе в усіх” (1 Кор. 12:6).

Нехай ніхто не зневажає нібито менші дари. Нехай усі вирушають на працю. Нехай ніхто не складає рук у невір'ї, вважаючи, що не може зробити якоїсь великої справи. Перестаньте дивитися на себе. Подивіться на свого Лідера. У лагідності, щирості й любові робить усе, що можете» (Ellen G. White, in The Advent Review and Sabbath Herald, April 12, 1906).

«Кожен з нас потребує допомоги, яку ми можемо отримати від інших розумів. Бог працюватиме в інших розумах, відмінних від нашого. Різні дари, дані різним людям, необхідно поєднувати, «щоби приготувати святих для справи служіння, для збудування Христового тіла» (Ефес. 4:12). . .

Перед нами завжди будуть перешкоди, але ми повинні йти за нашим Лідером і долати труднощі разом, пліч-о-пліч» (Ellen G. White, The Upward Look, p. 141).

Запитання для обговорення:

1. Подумайте про дар пророцтва. Чому пророцтва важливіші за не-вितлумачені мови? Прочитайте ще раз 1 Кор.14, аби повторити аргументи апостола Павла.

2. У класі поговоріть про життя і служіння Еллен Уайт. Чому ми, як Церква, віримо, що вона справді володіла даром пророцтва? Які великі благословення приносить Церкві цей дар? Які виклики стоять на шляху до того, щоб дізнатися, як найкраще використати цей дар?

3. Подумайте про кількох людей, котрі вас щиро люблять. Звідки ви знаєте, що їхня любов до вас справжня? Що це говорить вам про те, чому Павло так багато говорив про любов у своїх роздумах про духовні дари?

4. Якою б важливою не була любов, чому вона не повинна бути єдиним критерієм, щоб судити про те, чи говорить хтось правду та чи гідний того, щоб його слухати?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Уявіть собі оркестр у великій концертній залі, який готується до виступу. Музиканти налаштовують свої інструменти, а потім диригент піднімає диригентську паличку. Музиканти починають грати на своїх інструментах: скрипках, віолончелях, трубах, флейтах, барабанах. Слухняні найменшим командам диригента, вони разом створюють прекрасну музику.

А тепер уявіть, що скрипаль раптом каже: «Я не хочу грати, бо не граю на трубі. Моя партія неважлива». А ударник вирішує бити по барабанах або тарілках якомога голосніше, заглушаючи всі інші інструменти. Прекрасна гармонія **оркестру** перетвориться на безлад!

В оркестрі немає непотрібних інструментів. Кожен музикант робить свій внесок у створення шедевра. Але музиканти повинні працювати разом. Якщо одна людина відмовляється виконувати свою партію, гармонія порушується. Музиканти не грають для себе. Вони дотримуються вказівок диригента, створюючи щось прекрасніше за те, що міг **створити кожен зокрема**.

У розділі 12 Першого **послання до коринтян** Павло використовує іншу метафору з метою викласти ту саму істину. У Церкві віруючі отримали різні духовні дари. Деякі з них помітні, інші майже **невидимі**, але всі вони необхідні.

Теми уроку

Урок цього тижня висвітлює три важливі теми:

1. Зосередженість на Христі. Незалежно від наших дарів та служіння, ми покликані зосередитися на нашому Спасителі, Цілителі й Вожді. Адже саме Він оснащує нас для служіння, щоб ми допомагали іншим (вірші 1-3).
2. Один Дух, багато дарів. Апостол нагадує своїм читачам: усі дари походять від Бога. Він наділяє Свою Церкву дарами для того, аби благословити світ (вірші 4-11).

3. Одне тіло, багато частин. Павло використовує метафору тіла, щоб проілюструвати різноманітність дарів у Церкві, та закликає своїх читачів не випустити з поля зору загальну картину (вірші 12-31).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. У Коринті першого століття в грецьких і римських релігіях були поширені такі містичні прояви, як пророцтва та таємничі мовлення. Ці прояви часто асоціювали з божественною одержимістю, містичними культами й оракулами. Оракул у Дельфах – одному з найвідоміших релігійних місць Греції – мав жрицю Піфію; вона входила в стан транс, під час якого, на думку вірян, її опановував грецький бог Аполлон. У такому стані вона виголошувала захопливі, загадкові звістки. Ці звістки потім тлумачили жерці. В інших храмах, наприклад, у місті Додона, також відбувалися пророчі дії, у яких жерці або жриці отримували божественні звістки через природні ознаки (вітер, шелест листя, голоси птахів тощо). Таке захопливе мовлення вважалося знаком божественної прихильності та прозріння; це перегукується зі ставленням деяких коринтян до говоріння мовами.

Таємничі культи, такі як культи Діоніса (Бахуса), Кібели та Ісиди, включали ритуали, музику та несамовите поклоніння, що часто призводило до трансів, екстазів, спілкування з демонами. У культі Діоніса його послідовники займалися екстатичними танцями і співами, вірячи, що вони наповнені присутністю бога. Учені припускають, що деякі коринтські християни, перебуваючи під впливом цих традицій, могли пов'язувати духовні дари, зокрема говоріння мовами і пророцтво, з подібними екстатичними явищами. Такий спосіб мислення, імовірно, спричиняв розколи в Коринтській церкві, оскільки деякі віруючі на підставі своїх дарів уважали себе більш «духовними». Павло заперечує цю ідею, наголошуючи, що всі дари походять від одного Духа (вірші 4-11) та призначені для добра всієї церкви, а не для піднесення **особистого релігійного** статусу.

2. Духовність. Павло вводить нову тему в тексті 1 Кор. 12:1 фразою «не хочу, брати, щоб ви були необізнані з духовними дарами». Такі маркери нової теми можна знайти в текстах 7:1, 25; 8:1; 16:1, 12. Грецьке слово **пневматікόν** — це прикметник у множині, що означає «духовний» і може позначати як «духовні» речі, так і «духовних» людей. Апостол турбується про членів Коринтської

церкви та їхнє однобоке сприйняття себе як «духовних» (14:37). «Існувала небезпека — а в деяких випадках і реальність — того, що люди, вважаючи себе особами вищого духовного статусу в спільноті, спричинятимуть розділення серед віруючих. Павло відкидав таку **позицію**» (“1 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1642). Апостол не зосереджується насамперед на дарах, натомість нагадує своїм слухачам, що вони повинні радіти, коли Дух Божий переконує їх визнати Ісуса своїм Спасителем (12:3). Жодна людина, котру провадить Святий Дух, не може проклинати Христа. Та якщо Ісус — їхній Господь, вони — **духовні**.

3. Один Дух, багато дарів. Перш ніж докладно зупинитися на різних духовних дарах, Павло робить заяву, яка стосується трьох **Осіб** Божества. Автор підкреслює різноманітність даних Духом дарів, різноманітність даних Господом (тобто Ісусом) служінь та різноманітність діянь Отця: «Бог той самий, — Він робить усе в усіх» (вірші 4-6). Отже, послідовність тут така: Дух — Син — Отець. Єдність Божества має стати зразком, за яким Коринтська церква оцінюватиме себе.

Павло нагадує своїм читачам, що першим даром, який Бог дає всім віруючим, є визнання віри: **«Ісус — то Господь»** (вірш 3, переклад І. Огієнка). Така віра відповідає словам Самого Ісуса: «Ніхто не може прийти до Мене, якщо Отець, Який Мене послав, не притягне його» (Івана 6:44). Хоч нам дана свобода вибору, нас має притягнути Дух (або Отець), щоб ми могли зробити перший крок віри до Ісуса.

Далі апостол перераховує різні духовні дари, служіння та діяльність у християнській **громаді** (вірші 4-11). «Павло пояснює, що дари Святого Духа дані для користі всієї Церкви (вірш 7)» (“1 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, p. 1642). Отже, дари — це ознака не духовної досконалості чи переваги, а Божої благодаті, яка робить нас **спроможними** служити одне одному й навколишнім людям. Різноманітні дари, згадані в цьому розділі, призначені для благословення спільноти віруючих. Жоден з дарів не можна вважати вищим або важливішим за інші.

4. Тіло Христове — радикальна ідея. Метафора Павла про Церкву як тіло (вірші 12-27) була для його часу контркультурною, тобто суперечила тогочасній культурі. У римському суспільстві соціальні класи і статуси були строго визначені; багаті й впливові **особи перебували** на вершині **ієрархії**. Ідея, що всі члени Церкви — багаті й бідні, раби

та вільні, чоловіки й жінки — мають однакову цінність, була революційною. Павло наголошує, що в Христі всі віруючі взаємопов'язані та повинні шанувати одне одного, відкидаючи ієрархію світу.

Дослідник Нового Завіту Джейсон Стейплс зазначає: «Павло виводить цей образ на рівень, який виходить за межі звичайного метафоричного значення. Для апостола “тіло Христове” — це не просто метафора для осіб, об'єднаних вірою в Ісуса, а онтологічна* і реляційна** реальність, у якій люди, отримуючи “Христового Духа” (Римл. 8:9), стають частиною Самого Христа. Віруючі справді стають “тілом Христа”, будучи “хрещені одним Духом в одне тіло” (1 Кор. 12:13)» (Staples, “Body of Christ” in Dictionary of Paul and His Letters (Downers Grove, IL: IVP Academic, 2023), p. 83).

Використання метафори тіла підкреслює єдність членів **громади між собою**, а також єдність Церкви з її Господом, особливо з огляду на те, що Христос – Голова тіла (Колос. 1:18; Ефес. 4:15). У цьому розумінні тіло — це не стільки тіло громади віруючих, скільки тіло Христа; тобто основна увага в метафорі зосереджена на єдності віруючих із Христом.

У цьому розділі Павло наголошує: етнічні, гендерні й соціальні відмінності між людьми не мають жодного значення для Бога та не можуть перешкодити їм приєднатися до тіла Христового. Ця ідея була не тільки контркультурною, але й підривною та небезпечною для греко-римського суспільства, де статус, влада, честь, гендер відігравали дуже важливу роль.

Зверніть увагу на цитату вченого-біблеїста Філіпа Райкена щодо уявлень про ієрархію, статус і гендер у світі ранньохристиянської Церкви: «Розгляньмо молитву (її іноді приписують Сократу), у якій грецький чоловік дякував Богові за те, що, «по-перше, народився людиною, а не звіром, по-друге, чоловіком, а не жінкою, по-третє, греком, а не варваром». Язичники зазвичай зневажали своїх рабів і жорстоко поводитися зі своїми дружинами. У деяких місцях рабам заборонялося входити до язичницьких храмів, а жінок сприймали як рухоме майно» (Philip Graham Ryken, Galatians, Reformed Expository

Commentary (Phillipsburg, NJ: P&R Publishing, 2005), p. 148). Справді, Перше послання Павла до Коринтської церкви було контркультурним.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Люди схильні розміщувати за ієрархічним порядком навіть дари, які Бог дав Церкві як тілу Христовому. Павло вводить метафору тіла, щоб допомогти своїм читачам зосередитися на єдності й місії. Він пише, що органи тіла не можуть досягти досконалості самотійно. Навіть більше: вони не можуть навіть вижити самотійно. Око потребує повіки; голова потребує шиї; стопа – ніг; і всі вони повністю залежні від серця, яке забезпечує їх кров'ю. На підставі розділу 12 обговоріть у класі **такі** запитання:

1. Як ми можемо застосувати метафору Павла про тіло до реалій нашої Церкви, де існують **різні методи** та пріоритети?
2. Що ви можете сказати про таку ідею: Господь хоче бачити у Своїй Церкві тіло, а не органи тіла?
3. Про що метафора Церкви як тіла Христового свідчить людям XXI століття?
4. Які критерії були б найкращими для оцінки духовних дарів та їхнього значення в Церкві?
5. Як ми можемо застосувати свої дари в місії Церкви?
6. Який дар ви хотіли б мати і чому?

***Онтологічна реальність** — це реальність, яка існує об'єктивно, незалежно від свідомості людини (природа, об'єктивні закони).

****Реляційна реальність** — це реальність, що розкривається і набуває сенсу лише у взаєминах, стосунках.

ПОРТРЕТ ЛЮБОВІ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 13; Матв. 24:12; Гал. 5:22, 23; 1 Тим. 1:14; 1 Івана 4:8.

Пам'ятний вірш:

«Тепер залишаються ці три: віра, надія, любов; та найбільша з них — любов» (1 Кор. 13:13).

Любов може перемогти все. Ось чому Павло так багато говорив про неї. Дієслово **αγαπάω** – **любити** — найпоширеніше грецьке слово в Новому Завіті — зустрічається в листах апостола понад 135 разів; що становить майже половину всіх випадків уживання цього слова в Новому Завіті. Отже, любов — центральна тема Послань Павла до коринтян.

У Новому Завіті міститься багато чудових висловів про любов, наприклад, у таких текстах: Римл. 8:35-39; 1 Кор. 2:9; 8:3; Гал. 2:20; Колос. 1:13; 1 Сол. 3:12 та інші.

Однак 13-й розділ Першого послання до коринтян – неперевершений гімн любові!

Минулого тижня ми наголошували, що без любові все, навіть духовні дари, нічого не варті. Упродовж поточного тижня будемо глибше аналізувати згаданий розділ та розглядати зображений у ньому дивовижний портрет любові.

Як ми побачимо, любов — це насамперед ставлення, а не тільки почуття; це позиція, яка має відобразитися в житті, у ділах і словах, інакше вона безвартісна.

Сенс, дія й цінність любові були повністю явлені в житті Ісуса.

Неділя, 9 серпня

СУТНІСТЬ ЛЮБОВІ

Минулого тижня ми лише торкнулися теми любові, зображеної в 13-му розділі. Але нам необхідно глибше дослідити слова Павла.

Прочитайте 1 Кор. 13. Підсумуйте, що автор пише про любов.

Павло не пише, що мови (вірш 1), пророцтво, розуміння, знання, віра (вірш 2), саможертвовність (вірш 3) даремні. Вони даремні лише тоді, коли не керовані любов'ю.

Любов, про яку пише апостол, це не та любов, яку ми згадуємо, кажучи: «Я люблю полуницю», або «Я люблю своїх друзів», або навіть «Я люблю свою дружину і своїх дітей». Це також не та любов, яку зображують у романах або фільмах; це не еротична любов, хоч слова Павла часто цитують у весільних проповідях.

Цю любов не можна звести до прихильності, милосердя, благодійності чи доброзичливості. Проте згадані чесноти меншою чи більшою мірою відображають її. Любов, яку оспівує апостол, — особлива благодать, дарована нам Святим Духом. Справді, така любов — це дана Духом мотивація, яка спонукає нас діяти з милосердям, душевністю, доброзичливістю. Це повна відданість наших дій, почуттів, думок Христу і нашим ближнім.

Прочитайте текст Матв. 24:12. Яке застереження виголосив Ісус?

Ось чому **αγάπε** така важлива й необхідна. Силою Христа ми можемо не дозволити любові охолонути в наших домівках, церквах, оточенні. Він помер за нас на хресті й залишив нам приклад саможертвовної любові. Чи може бути кращий і сильніший прояв любові? Звичайно, ми ніколи не зможемо виявити таку саму любов, проте з Божою допомогою повинні намагатися відображати її у своєму житті.

Чи знаєте ви випадки, коли прояв такої любові справді справив сильне позитивне враження на людину, котра потребувала її більше, ніж будь-чого іншого?

Понеділок, 10 серпня

ЩО ЗВЕРШУЄ ЛЮБОВ

Тексти 4-7 — серце 13-го розділу. Павло зосереджується на особливостях любові, показуючи, що вона робить і чого не робить. Він персоніфікує любов, щоб ми могли побачити, як поводить себе людина, сповнена любові та керована Святим Духом. Змальовуючи любов, апостол використовує різні дієслова. Для нього любов пов'язана більше з учинками, ніж із почуттями чи емоціями.

Що ж звершує любов?

1. «Довго терпить» (**макротюмео**). Навіть за складних обставин любов довго терпить. Довготерпіння необхідне нам особливо в ставленні одне до одного (Ефес. 4:2).

2. «Милосердствує» (переклад І. Огієнка) (**хрестеуомай**). У Новому Завіті це слово зустрічається тільки тут, але інші слова з тим же коренем зустрічаються і в інших місцях. У Септуагінті (грецькій версії Старого Завіту) слова із цим коренем часто зустрічаються в Псалмах для позначення Божої доброти, пов'язаної з Його милосердям (Псал. 145:9). Говорячи, що любов милосердствує, Павло мав на увазі, що в наших взаєминах із людьми ми маємо наслідувати співчуття й милосердя Бога до нас.

3. «Радіє (**сюнхайро**) з істини». Це слово означає здатність переживати радість разом з іншою людиною (Луки. 1:58; 15:6, 9; 1 Кор. 12:26; Филп. 2:17, 18).

4. «Усе **переносить**» (**сте́го**). Учені дискутують, чи слово **сте́го** — це «покривати», тобто тримати щось у таємниці (що також означає «захист»), чи «переносити» використане в значенні «стійкість». Поняття «стійкості», «витривалості» чітко відображене в тексті 1 Кор. 9:12, що спонукає більшість інтерпретаторів і перекладачів Біблії вважати другий варіант вірогіднішим.

5. «Усьому **довіряє**» (**пісте́уо**). Дієслово **пісте́уо** походить від того ж кореня, що й грецький **іменник пі стіс** — «віра». У контексті 13-го розділу словосполучення «усьому довіряє» означає надавати перевагу довірі, а не сумніву.

6. «Завжди **надіється**» (**елпі́ дзо**). У Новому Завіті дієслово **елпі́ дзо** завжди стосується віри або очікування, що відбудеться щось добре.

7. «Усе **перетерпить**» (**гюпоме́но**). Імовірно, у 13-му розділі немає різниці між дієсловами **сте́го** та **гюпоме́но**. Це синоніми й означають тут витривалість серед труднощів. Павло використовує слово **гюпоме́но** наприкінці вірша, щоб уникнути повторення слова **сте́го**. Повторюючи ту саму думку, хоча й іншим словом, він привертає увагу до віри і надії як до головного елемента. Тобто любов терпить, віруючи та сподіваючись.

Порівняйте уривки 1 Кор. 13:4–7 та Гал. 5:22, 23. Які спільні ідеї ви зауважуєте в цих уривках? Як ми можемо виявляти таку любов у своєму житті?

Вівторок, 11 серпня

ЧОГО ЛЮБОВ НЕ РОБИТЬ

Прочитайте ще раз уривок 1 Кор. 13:4–7. Чому Павло пише про те, чого любов не робить, а не тільки про те, що вона звершує?

Учора ми зосереджували увагу на сімох діях любові; сьогодні розглянемо вісім дій, яких вона не припускається. Отже, любов:

1. «Не **заздрить**» (**дзелбо́**). Цей термін використовують і в позитивному значенні, наприклад, у таких висловах: «дбайте [**дзелбо́**] про більші дари» (12:31), «дбайте [**дзелбо́**] про любов» (14:1), «майте ревність [**дзелбо́**] пророкувати» (14:39). Проте в 13-му розділі, як і в тексті Дії 7:9, воно має негативне значення. Бажати духовних дарів — це добре, однак не можна заздрити обдарованим людям. Це призводить до розділення (3:3).

2. «Не **величається**» (**перпереуомай**). Дієслово **перпереуомай** передає ідею зарозумілості й бажання отримати похвалу від людей. Однак любов не зосереджена на собі. Це стає ще зрозумілішим з наступної особливості любові.

3. «Не **гордиться**» (**фюсібо́**). Дане дієслово зустрічається в такому висловлюванні апостола: «Знання призводить до зарозумілості, а любов збудовує» (8:1). Воно стосується людини з надмірним почуттям власної важливості.

4. «Не поводить^{ся} непристойно» (**асхемонéo**). Це дієслово має широкий спектр значень. Однак здебільшого означає діяти всупереч соціальним і моральним нормам, поводитися безчесно, ганебно, непристойно, у неналежний спосіб. Імовірно, Павло має на увазі зарозумілу, грубу поведінку «сильних» щодо «слабких» членів Коринтської церкви (4:10; 8).

5. «Не **шукає** (**дзетéo**) свого власного». Цей вислів перегукується з іншим виразом апостола: «Ніхто не повинен шукати свого права, але радше шукати права інших» (10:24, переклад автора посібника). Любов відмовляється від своїх прав заради ближніх (див. Урок 5). Коли всі шукають прав одне одного, виграють усі.

6. «Не **спалахує гнівом**» (**пароксіоно**). Це дієслово означає внутрішній стан збудження, що вказує на людину, котру легко спровокувати на гнів. Натомість любов не запальна і не образлива.

7. «Не **задумує** (**логі дзомай**) лихого». Любов не бере до уваги чийсь провини, тобто любити також означає прощати.

8. «Не **радіє** (**хáйро**) з несправедливості». Любов не тільки не записує чийсь провини, але й не отримує від них задоволення. Якщо ми по-справжньому любимо людей, то не тішимося їхніми помилками, а навпаки, прагнемо допомогти цим людям.

Середа, 12 серпня

ПОРТРЕТ ІСУСА

Читаючи уривок 13:4-7, ми можемо відчувати розчарування від усвідомлення того, що нам не вистачає цих рис любові. Напевно, Павло, пишучи 13-й розділ, думав про Ісуса. Адже тільки Христос досконало виявив усі ці властивості любові. Фактично зображена Павлом любов — це портрет Ісуса.

Прочитайте Івана 13:1, 34; 15:9, 12; 1 Тим. 1:14; 2 Тим. 1:7, 13; 1 Івана 3:16; 4:7-12, 19-21. Що ці тексти відкривають нам про любов?

Бог є любов (1 Івана 4:8). Він так любить нас, що задля нашого спасіння віддав Свого єдиного Сина (Івана 3:16). Ісус — досконале вираження цієї любові (Євр. 1:3). Якщо ми хочемо знати, як відобразити любов, то повинні довго споглядати Ісуса. Якщо звернемо

пильну увагу на зображення Ісуса в Новому Завіті, то зрозуміємо: усі позитивні риси любові, описані в 13-му розділі, зосереджені в Ньому.

Ісус довготерпеливий. «Але я тому був помилуваний, щоб у мені першому Ісус Христос показав усе довготерпіння [**макротюмі а**]» (1 Тим. 1:16).

Ісус милосердний, добрий. Біблія повідомляє: «Господь добрий» (1 Петра 2:3). Слово «Господь» у цьому тексті стосується Ісуса. Грецьке слово **хрестós** («милосердний») походить від того ж кореня, що й дієслово **хрестéуомай** («милосердствувати») у тексті 13:4.

Ісус радіє з істини. Він відчував радість, виконуючи волю Отця й насолоджуючись Його любов'ю до Нього (Івана 15:9-11; 17:12-14).

Ісус усе переніс. У текстах Євр. 12:2, 3 сказано, що Ісус «перетерпів хрест... від грішників перетерпів таку наругу над Собою». Ніхто не витерпів так багато, як Ісус (Филп. 2:8). І все це заради нашого спасіння!

Ісус усьому довіряє. Коли Ананій поставив під сумнів істинність навернення Павла (Дії 9:13, 14), Ісус відповів: «Для Мене він є вибраною посудиною» (вірш 15). Спаситель бачить людей не такими, якими вони є, а такими, якими стануть завдяки Його силі.

Як ще Ісус відкриває нам, що таке справжня любов?

Четвер, 13 серпня

ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ

Ми вже наголошували, що любов довготерпелива, милосердна, радісна, стійка, довірлива, завжди надіється й усе переносить, бо такий Ісус. Споглядаючи ці якості в Христі, ми прагнемо наслідувати Його. Саме цього апостол Павло бажав коринтянам. Однак, якщо ми заберемо частку «не» в переліку того, чого любов не робить, то «отримаємо реальне відображення поведінки коринтян у їхньому церковному колі: заздрісні, хвалькуваті, горді, грубі, егоїстичні, гнівливі, користолюбні, прискіпливі. Саме такою апостол бачив ситуацію в Коринті» (Verlyn D. Verbrugge, "1 Corinthians," in The Expositor's Bible Commentary: Romans–Galatians, revised edition (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), p. 372).

Коринтянам необхідно було багато чого навчитися. Так само, як і нам. Описавши, що робить і чого не робить любов, Павло завершує свій гімн любові акцентом на безперервності любові, щоб спонукати віруючих виявляти її на практиці. Одного дня пророцтва

стануть непотрібними, ми будемо говорити лише однією мовою, а недосконале людське знання поступиться місцем якісному новому знанню про Бога (вірші 8, 9, 12). Дари Духа також припиняться, адже мета, заради якої вони існують, буде виконана (вірш 10). Натомість «Любов ніколи не минає»! (Вірш 8).

Так само, коли Христос повернеться, віра поступиться місцем побаченому (2 Кор. 5:7) і наші сподівання стануть реальністю (Римл. 8:24). Однак любов залишиться, бо це незмінна риса характеру, сутність нашого триєдиного Бога. Утім, віра й надія в певному сенсі також триватимуть вічно. Віра як досвід спасіння (Римл. 4:3), а надія як бажання й очікування нових насолод і знань на Новій Землі завжди супроводжуватимуть досвід викуплених. А любов, Божа любов у нас, вічно зростатиме.

Дуже скоро ми побачимо нашого Господа віч-на-віч (1 Кор. 13:12). А до того дня маємо наповнюватися цими трьома цінностями: вірою, надією, любов'ю. Ця тріада відображає повноту християнського життя в Дусі Святому (Римл. 5:1-5; Гал. 5:5, 6; Ефес. 1:15, 18; 4:1-5). Однак любов найбільша, адже «Бог є любов» (1 Івана 4:8).

Поміркуйте над твердженням: «Бог є любов». Хоч ми можемо зрозуміти цю фразу лише частково, чому вона є такою доброю вісткою для нас?

П'ятниця 14 серпня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Ellen G. White, "The Need of Love," pp. 545, 546, Review and Herald, August 28, 1888.

«Якими б високими ділами не супроводжувалося визнання релігії, якщо серце віруючого не наповнене любов'ю до Бога і ближнього, він не є справжнім учнем Христа. Якщо він навіть володіє великою вірою та силою звершувати чудеса, без любові його віра не має жодної вартості. Така людина може бути вельми щедрою, може роздати все своє майно бідним, але якщо при цьому керується не почуттям справжньої любові, а якимось іншим мотивом, то не здобуде прихильності Бога. У своєму запалі віруючий може навіть прийняти мученицьку смерть, але якщо його спонукує не любов, Бог вважатиме його обманутим фанатиком або марнославним лицеміром» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 318, 319).

«Ми маємо надмір проповідей. А найбільше потрібна... любов до душ, що гинуть, така любов, яка багатими потоками сходить від престолу Божого. Справжнє християнство поширює любов через усі засоби. Вона торкається кожного життєво важливого органа: мозку, серця, рук, що допомагають, ніг, дозволяючи людям твердо стояти там, де Бог вимагає від них стояти, аби вони не робили кривими стежок для своїх ніг, щоб кульгаве не збочило з дороги. Гаряча, усепоглинальна любов Христа до душ, які гинуть, — це життя всієї системи християнства» (Ellen G. White, Lift Him Up, p. 134).

«Тільки любов, яка витікає із серця Христа, може зцілити. Тільки той, у кому струменіє ця любов, як сік у дереві чи кров у тілі, може відновити поранену душу» (Е. Уайт. Виховання та освіта. С. 114).

Запитання для обговорення:

1. Як ви вважаєте, чи наведений Павлом перелік позитивних рис любові вичерпний? Якщо ні, то які ще елементи ви можете додати до цього списку?

2. Як слід розуміти заклик апостола: «Дбайте про любов» (1 Кор. 14:1)? Як цей заклик пов'язаний з уривком 1 Кор. 13:4-7?

3. Яких рис любові ви найбільше потребуєте для застосування у своєму повсякденному житті? Які з них більш необхідні у вашій місцевій церкві? Чому Павло порівнює любов з такими дарами, як пророцтво, мови і знання (1 Кор. 13:8)?

4. Апостол наголошує: любов — найкраще розв'язання проблеми відсутності єдності між членами церкви в Коринті. Чому? Як це стосується наших громад сьогодні?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Анна живе зі своєю старенькою бабусею. Друзі часто запрошують Анну кудись піти з ними, але вона вирішує залишитися вдома, готувати, прибирати і читати бабусі, яка через деменцію іноді навіть забуває її ім'я.

Іноді бабуся чимось незадоволена і грубо відповідає Анні, забувши про всю доброту, яку внучка виявляє до неї. Однак Анна не сердиться і не залишає стареньку, натомість лагідно бере її за руку і каже: «Усе гаразд, бабусю. Я люблю тебе». Вона продовжує піклуватися про неї, навіть коли не отримує вдячності у відповідь.

Дівчина служить не заради визнання, нагороди чи похвали. Вона просто любить — терпляче, лагідно, без нарікання, гордості чи образи. Її любов витримує випробування, навіть коли це важко.

Павло зображує таку любов у 13-му розділі Першого послання до коринтян — любов, яка виявляється не тільки в словах чи емоціях, а й у щоденному виборі бути безкорисливою, стійкою, вибачливою. Така любов відображає Божу любов до нас — любов, яка ніколи не минає.

Теми уроку

Тринадцятий розділ називають «одою любові»; це один з найглибших біблійних уривків. Апостол Павло ставить любов у центр християнського життя, показуючи, що вона вища за духовні дари, знання і навіть віру. Цього тижня ми розглянемо три головні теми розділу про любов:

1. Верховенство любові (вірші 1–3);
2. Характеристики любові (вірші 4–8);
3. Витривалість любові (вірші 8–13).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. За часів апостола Павла любов була широко обговорюваною темою в греко-римській філософії й літературі

та важливою частиною єврейської думки. Однак розуміння любові значно різнилося. Наприклад, римський поет Овідій, відображаючи тогочасні популярні погляди, у «Мистецтві кохання» більше зосереджувався на ідеї кохання як майстерного заняття, яке часто переплітається з маніпуляцією та спокусою. Кохання часто асоціювалося з красою, бажанням і завоюванням, а не з безкорисливістю.

Стародавні греки для позначення кохання використовували кілька слів, кожне з яких відображало різні аспекти людських стосунків. Слово **éros** здебільшого вживали для позначення пристрасного, романтичного або сексуального кохання. Це слово часто асоціювалося із сильним бажанням або навіть небезпечною силою, яка може призвести до ірраціональності. Однак Платон у своїй праці «Бенкет» зобразив **éros** таким, що він може привести людину від фізичного потягу до прагнення вищої, божественної краси. Цікаво, що це слово жодного разу не використано в Новому Завіті. Термін **філіа** вживали для позначення дружби, братерської любові та стосунків між рівними. Аристотель у «Нікомаховій етиці» зобразив **філіа** як необхідну для добродетельного повноцінного життя, особливо в дружбі, заснованій на взаємній доброті. Слово **сторге** відображало любов у сім'ї, як природний зв'язок між батьками й дітьми. Таку любов вважали інстинктивною і захисною.

Нарешті, слово **агапе** часто мало конотацію (тобто додаткове значення, підтекст) безкорисливої, безумовної любові. Хоча цей термін існував ще до християнства, його не часто використовували в грецьких філософських текстах. Однак апостол Павло у своїх посланнях, зокрема в 13-му розділі Першого послання до коринтян, наголошував саме на цій любові.

У єврейській духовній спадщині любов була тісно пов'язана із завітними стосунками як між Богом та Ізраїлем, так і між людьми. Єврейські Писання наголошували на:

(1) незмінній любові Бога, зокрема на Його завітній любові (**гесед**). Ця любов вірна, милосердна, вічна (напр., приспів у Псал. 136:2: «Милосердя Його вічне!»);

(2) любові до ближнього, як зазначено в заповіді: «Люби свого ближнього, як самого себе» (Левіти 19:18). Цей принцип пізніше підтвердив Ісус (Марка 12:31);

(3) любові в родині та шлюбі, як зображено в книгах Притчі та Пісня пісень.

У першому столітті єврейські вчителі, наприклад, **із числа** фарисеїв, робили акцент на послуху Законові, бо це прояв любові до Господа (Втор. 6:5). Гімн любові в 13-му **розділі** був революційним за часів Павла. На відміну від конкурентної, статусноорієнтованої любові греко-римського світу або законництва деяких єврейських учителів, апостол представив **аґапе** як найвищу чесноту — більшу за знання, владу і навіть духовні дари. Якщо ерос прагне особистого задоволення, то аґапе — жертвна. Вона протилежна егоїзму, виходить за межі емоцій, стійка, дійова. Така любов — це спосіб життя, сповнений терпіння, доброти, смирення.

Зображена Павлом любов більше відповідав Божому завіту **гесед**, ніж грецьким філософським ідеалам.

2. Верховенство любові (вірші 1-3). Розділ 13 — це частина вчення апостола про духовні дари, у якому він наголошує, що любов більша за будь-який дар чи здібність. Павло зображує любов не як емоцію, а як ставлення — терпляче, лагідне, безкорисливе, витривале. **Аґапе** — керівна сила в християнському житті. Це не просто ідеал, це — заклик до дії, спонукання відображати Божу любов у всіх стосунках і ситуаціях.

Еллен Уайт 1904 року написала: «Господь бажає, щоб я звернула увагу Його народу на 13-й **розділ** Першого **послання до коринтян**. Читайте цей розділ щодня і черпайте з нього втіху й силу. Дізнайтеся з нього про цінність, якої Бог надає освяченій, небесній любові, і нехай цей урок проникне у ваше серце. Пізнайте, що христоподібна любов **походить з Неба** і без неї всі інші якості не мають жодної цінності» (The Advent Review and Sabbath Herald, July 21, 1904).

Павло починає розділ заявою: без любові навіть найбільш приголомшливі духовні дари й релігійні діяння не мають сенсу. Він наводить три приклади: (1) За словами апостола, говорити «людськими й ангельськими мовами», не маючи любові, — це все одно, що стати «дзвінкою міддю або гучним кимвалом» (вірш 1). (2) Людина, яка володіє пророчим даром, повнотою знання і навіть повнотою віри, але не має любові, — «ніщо» (вірш 2). (3) Діла надзвичайної щедрості й самопожертви «жодної користі не матимуть» (вірш 3) для виконавця, якщо не мотивовані любов'ю. Оскільки Бог є любов (1 Івана 4:8), «Його можна пізнати лише через любов... Без любові ми не можемо пізнати Бога, а без Бога ми ніщо» ("1 Corinthians" in Andrews Bible

Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1643). Це підкреслює факт, що духовні дари й релігійна відданість мають бути засновані на любові, лише в такому разі вони матимуть значення.

3. Характеристики любові (вірші 4–8). У наступних **текстах** Павло пояснює природу любові. Любов — це не просто емоція, це активний спосіб життя.

Цікаво, що для визначення природи любові апостол використав не прикметники, а дієслова. Він навів 16 дієслів: 9 із часткою «не», а 7 — позитивні, або конструктивні. Наступна таблиця пропонує наочний огляд цих дієслів (див. «Andrews Bible Commentary, p. 1644»).

Позитивні якості	Якості з часткою «не»
Любов довго терпить (вірш 4).	Любов не заздрить (вірш 4).
Любов милосердна (вірш 4).	Любов не величається (вірш 4).
Любов радіє з істини (вірш 6).	Любов не гордиться (вірш 4).
Любов все переносить (вірш 7).	Любов не поводить непристойно (вірш 5).
Любов усьому довіряє (вірш 7).	Любов не шукає свого (вірш 5).
Любов завжди надіється (вірш 7).	Любов не спалахує гнівом (вірш 5).
Любов усе перетерпить (вірш 8).	Любов не задумує лихого (вірш 5).
	Любов не радіє з несправедливості (вірш 6).
	Любов ніколи не минає (вірш 8).

Цей перелік контрастує з поведінкою коринтян, котрі були схильні до гордості, розбрату і змагання за **перевагу своїх** духовних дарів. Павло закликає віруючих до вищого рівня любові. Цю думку підтверджує й Еллен Уайт: «Якість, яку Христос найбільше цінує в людині, — це любов від чистого серця. Такий плід приносить християнське дерево» (Manuscript, 16, 1892).

4. Витривалість любові (вірші 8-13). Автор завершує 13-й розділ таким акцентом: любов вічна, а духовні дари тимчасові. «Любов ніколи не минає», — наголошує Павло в тексті 8, а дари (пророцтва, мови, знання) минуть. Ці дари необхідні лише в нашому недосконалому, земному стані, але вони будуть непотрібні, коли ми зростатимемо в пізнанні у присутності Бога. У тексті 12 апостол нагадує своїм читачам, що тепер ми бачимо «неясно». Він протиставляє це неясне бачення

впевненості в тому, що в **Божому** Царстві ми побачимо «обличчям до обличчя». Павло порівнює наше нинішнє розуміння з невиразним відображенням у дзеркалі, однак у вічності ми постійно зростатимемо в пізнанні Господа. Із трьох чеснот – віри, надії й любові – залишиться тільки любов, бо любов найбільша. Хоч віра й надія життєво важливі в нашому **земному** житті, тільки любов існуватиме вічно.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

У своїх роздумах про любов апостол Павло наголошує: любов – основа християнської віри і стосунків. Любов («аґапе») не пов'язана з емоціями, пристрастями чи особистою вигодою. Натомість це самовідданий, стійкий, перетворювальний принцип, який відображає Божу любов до нас. Павло закликає віруючих утілювати цю любов у своєму повсякденному житті, роблячи її найвищою чеснотою як у своїй вірі, так і в діях.

1. Апостол наголошує, що навіть великі духовні дари й жертви без любові не мають значення. Чому, на вашу думку, любов важливіша за знання, віру чи щедрість?
2. Чи можете ви навести приклади, коли люди роблять «добрі діла», але без любові? Як це впливає на наслідки їхніх дій?
3. Як 13-й **розділ** кидає виклик **сучасному** визначенню успіху?
4. Які синоніми любові (наприклад, доброта, милосердя, самовідданість) найбільше імпонують вам? Чому?
5. Яку із зазначених вище чеснот вам найважче практикувати в повсякденному житті? Як ви можете розвиватися в цій сфері?
6. Як ви можете практикувати любов аґапе в ситуаціях, коли вам не хочеться любити (наприклад, складні стосунки, суперечки, щоденні розчарування)?
7. Подумайте про якусь людину, котра справді є прикладом істинної любові. Чого ви можете навчитися від цієї людини?
8. Як розуміння Божої любові допомагає нам любити інших?

СИЛА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ

Біблійні тексти для дослідження:

1 Кор. 15; Луки 24:44–47; Об'явл. 20:5, 6; Колос. 2:12; 2 Тим. 1:12; 1 Сол. 4:13–17.

Пам'ятний вірш:

«А якщо Христос не воскрес, тоді марна й проповідь наша, марна й віра ваша. . . Якщо ж Христос не воскрес, тоді віра ваша марна: ви все ще в гріхах ваших!» (1 Кор. 15:14–17).

Навіть у той далекий час апостолові Павлу доводилося дискутувати з тими, хто заперечував воскресіння мертвих. Адже й тоді люди бачили, як смерть руйнує людське тіло. Вони знали, що труп розкладається, потім висихає, перетворюючись на порошок, а згодом майже на ніщо. Вони усвідомлювали, що безліч народу уже давно мертві. Фактично більшість людей були значно довше мертвими, ніж живими.

Сучасникам апостола воскресіння мертвих здавалося не більш правдоподібним, ніж жителям XXI століття. Тому Павло неодноразово повертався до цього дуже важливого питання. Якщо Ісус не воскрес, то Він не той, за кого Себе видавав; отже, хрест не мав жодного значення і наші гріхи не були оплачені. Розпач — це все, що нам залишилося

б. Однак наш Господь воскрес, вознісся на Небо і повернеться, щоб забрати нас додому!

Цього тижня ми зосередимо увагу на 15-му розділі, де Павло чітко виклав учення про воскресіння Христа. Під впливом поширеного язичницького світогляду дехто в Коринті вважав, що воскресіння не існує. У відповідь апостол стверджує, що воскресіння Христа – наша єдина надія на спасіння.

Неділя, 16 серпня

ПРОГОЛОШЕННЯ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТА

Павло починає 15-й розділ, зосереджуючись на Євангелії, яке він сповістив коринтянам; яке вони прийняли; у якому стояли та яким спасаються (вірші 1, 2). Цей вступ готує читача до подальшого викладу в розділі важливих істин та відкриває, наскільки важливе воскресіння Христа для нашого спасіння (див. Римл. 10:9, 10). Воскресіння Господа – настільки значуща частина Благості звістки, що її заперечення руйнує віру в Христа.

Прочитайте 1 Кор. 15:1-4; Луки 24:44-47; Римл. 1:1-4. Що спільного в цих уривках?

В уривку 15:1-4 можна знайти стислий виклад звістки Павла. Не має значення, чи фраза «згідно з Писанням» стосується конкретних старозавітних уривків, чи Старого Завіту в цілому. У смерті й воскресінні Ісуса Бог виконав Свої старозавітні обітниці.

Прочитайте 1 Кор. 15:2, 11. Чому в цих текстах поняття «віра» і «проповідь» стоять поруч? Як вони пов'язані між собою?

Усі, хто проголошує вістку про воскресіння Христа, насамперед повинні вірити, що Його воскресіння – історична подія. У такому разі уривок 15:5-8 відіграє вирішальну роль у Новому Завіті. Цей уривок містить переконливі біблійні докази того, що Христа після Його воскресіння бачило багато людей, чимало з яких були ще живі під час написання Павлом свого Послання (вірш 6).

По суті, Павло каже: «Підіть і розпитайте цих очевидців, що вони бачили». Ось наскільки він був упевнений у реальності воскресіння Христа.

Про таких очевидців Ісус сказав, що вони будуть «свідками цього» (Луки 24:48).

Які ми маємо підстави для віри у воскресіння Христа? У що світське чи священне ми віримо, навіть не бачивши це на власні очі?

Понеділок, 17 серпня

ВОСКРЕСЛИЙ ХРИСТОС — НАША ЄДИНА НАДІЯ!

В уривку 15:9-19 Павло пояснює, наскільки доленосні й жахливі наслідки заперечення воскресіння. Без воскресіння віруючі не мають надії ні в теперішньому житті, ні тим більше в майбутньому.

Прочитайте 1 Кор. 15:9-19. Що ми втрачаємо, якщо Христос не воскрес?

Стародавні язичники не вірили у воскресіння, особливо в грецькому світі з його вірою в дуалізм тіла й душі (після смерті душа відлітає туди, куди нібито потрапляють душі померлих). Апостол починає уривок 12-19 риторичним запитанням, яке свідчить про його глибоке здивування: «Що? Як може дехто з вас казати, що воскресіння мертвих не буває?» (1 Кор. 15:12, переклад автора). Для Павла невіра у воскресіння немислима, тим більше, що було так багато свідків (вірші 5-8). Однак ще гірше те, що без воскресіння надія коринтян будується на омані і вони перебувають у своїх гріхах.

Апостол наголошує: якщо немає воскресіння мертвих, то (1) Христос не воскрес (вірші 13, 16); (2) марна й проповідь наша (вірш 14); (3) марна й віра ваша (вірш 14); (4) ми неправдиві Божі свідки (вірш 15); (5) віра ваша марна (вірш 17); (6) ви ще у ваших гріхах (вірш 17); (7) ті, що упокоїлися в Христі, загинули (вірш 18).

Без воскресіння і проповідь, і віра марні (вірш 14). Грецьке слово, перекладене як «марний», — **кенос**. Це коректний переклад, однак надає слову надто широкого значення. Перекладачі дискутують, що означає слово **кенос** («марний»): відсутність істини (тобто «неправдивий»), відсутність результатів (тобто «безрезультатний», «неефективний») чи відсутність мети («безцільний», «даремний»).

Незалежно від конкретного значення, у сценарії, де воскресіння не існує, віра зображена марною, від грецького **матайос** (вірш 17). Хоч слово **матайос** мало чим відрізняється від **кенос**, ідея така: якщо Ісус не живий, то віра безплідна, оманлива, бо наші гріхи не були

прощені (вірш 17). Ми були б неправдивими свідками, ошуканцями й ошуканими (вірш 15).

Як можна зрозуміти 15-й розділ, якщо померлі негайно підіймаються на Небо або спускаються в пекло? Чому вчення про те, що мертві сплять, таке важливе?

Вівторок, 18 серпня

ХРИСТОС — ПЕРВІСТОК

Якби Ісус не був живий, усі очікування щодо майбутнього являли б собою оману (вірші 12-19). «Та тепер Христос встав з мертвих» (вірш 20). Його воскресіння — це історична подія. Отже, ми можемо бути впевнені, що всі, хто помер у Христі, воскреснуть під час Його Другого приходу (вірші 20-23).

Прочитайте уривок 1 Кор. 15:20–23. Що означає вислів: «Христос... первісток з покійних»? _____

Кінець теперішньої епохи зла буде ознаменований тілесним воскресінням тих, хто помер у Христі (вірш 24; Об'явл. 20:5, 6). Як останній Адам, Христос поверне Царство Отцю, віддавши Йому владу над цим світом (вірші 25-28). Підпорядкування Христа Богові (вірш 28) слід розуміти з точки зору того, як Адам і Христос зображені у взаємозв'язку один з одним. Як останній Адам у Плані викуплення (вірш 45), Ісус повністю підкоряється волі Отця, чого не зміг зробити перший Адам.

В уривку 29-34 Павло продовжує свою думку про нерозумність заперечення воскресіння Христа. Він використовує ілюстрацію хрещення, оскільки це символ єднання віруючого із Христом у Його смерті й воскресінні (Римл. 6:3, 4; Колос. 2:12). Отже, безглуздо заперечувати реальність воскресіння. Однак важко зрозуміти, що апостол мав на увазі під висловом «ті, які хрестяться заради мертвих» (вірш 29).

«Були запропоновані різні припущення, але краще інтерпретувати цей вираз як такий, що стосується рішення деяких людей прийняти хрещення, аби возз'єднатися з померлими близькими під час воскресіння. Також може бути, що рішення охреститися було відповіддю на зразкове життя тих, хто помер у Христі. У такому разі йдеться про людей, котрі охрестилися не замість мертвих, але через мертвих» (Carl

P. Cosaert, “1 Corinthians,” Andrews Bible Commentary: New Testament (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1652).

Крім того, наражатися на небезпеки було би безглуздо, якби не було воскресіння (вірші 30-32). Натомість краще насолоджуватися задоволеннями цього світу (вірш 32).

Подумайте над словами Павла в тексті 2 Тим. 1:12. Як він міг бути настільки впевненим у майбутньому? Як можемо бути впевнені й ми?

Середа, 19 серпня

ВОСКРЕСЛЕ ТІЛО

В уривку 35-39 Павло стисло пише про воскресле тіло. Він починає цей уривок двома запитаннями: «Як же мертві встануть? У якому тілі прийдуть?» (вірш 35). Відповіді на ці запитання містяться в текстах 36-49.

Прочитайте 1 Кор. 15:36–41. Як цей уривок відповідає на запитання в тексті 35? _____

Павло використовує три аналогії, аби допомогти своїм читачам зрозуміти, що відбувається під час воскресіння. Перша аналогія (вірші 36-38) наголошує, що тіло подібне до насіння, яке спочатку має померти, щоб у чудовий спосіб стати рослиною. Пояснення зрозуміле: воскресіння — це Боже чудо. Друга аналогія — різні тіла (вірші 39, 40); вона підкреслює, що в цьому світі Господь дав різні тіла для тварин і людей, які відповідають навколишньому середовищу. Так само й наші тіла після воскресіння будуть придатні для нових обставин у небесному світі. Ця ідея розвивається за допомогою третьої аналогії — славне тіло (вірші 40, 41), яка відкриває, що слава воскреслого тіла надзвичайно перевершує славу тіла попереднього, нашого земного, занепаłego тіла.

Цю ідею також можна краще зрозуміти за допомогою чотирьох контрастів між нашим земним тілом тут і зараз та воскреслим тілом. Теперішнє тіло земне, тлінне, слабе, фізичне. Натомість воскресле тіло — небесне, нетлінне, сильне, духовне (вірші 40-44). Це не означає, що між ними немає спадкоємності, наступності. Використання Павлом грецького терміна **сōма** («тіло») щодо як похованого, так і воскреслого тіла свідчить про безперервність. І навпаки, чотири наведені вище

контрасти також свідчать про невідповідність. Наші нові тіла (дякувати Господу!) не будуть такими самими, як теперішні – смертні, тлінні.

Апостол не пов'язує термін «духовний» з нематеріальним існуванням. В іншому місці він пише, що Ісус «перемінить наше принижене тіло так, щоб воно було подібне до Його прославленого тіла» (Филп. 3:21). Ми матимемо справжні тіла, але вони не будуть старіти й помирати. Оскільки все теперішнє – це тління, хвороба і смерть, важко уявити життя без цих проблем, але Ісус пообіцяв нам вічність.

Як упевненість у тому, що наші тіла стануть досконалими, допомагає нам бути терплячими в наших теперішніх фізичних обмеженнях?

Четвер, 20 серпня

ОСТАТОЧНА ПЕРЕМОГА НАД СМЕРТЮ

Прочитайте 1 Кор. 15:54-57. Що цей уривок повідомляє про остаточну перемогу над смертю? _____

Павло починає останній уривок 15-го розділу дивовижним твердженням: «Тіло й кров Божого Царства успадкувати не можуть» (вірш 50). Багато читачів Біблії використовують цей вислів для підтвердження думки, що Павло захищає нематеріальне існування людей на Небесах. Однак контекст указує на протилежне. Паралелізм у 50-му тексті свідчить: «плоть і кров» існують поруч із «тлінням», а в «Царстві Божому» панує «нетління». Як і в текстах 42-49, тут Павло протиставляє теперішнє тіло (або навіть труп) воскреслому тілу. Поховане тіло позначене тлінням і смертністю, тоді як воскресле характеризується нетлінням і безсмертям (вірші 50, 53, 54). Отже, апостол наголошує: щоб успадкувати Небо, наші тіла мають зазнати радикальної трансформації.

Апостол використовує ідеї тління і смертності для позначення нашої гріховної природи. У єврейських писаннях «плоть і кров» – це словосполучення для позначення занепаłego людства, саме тому наші тіла повинні бути перетворені й очищені від будь-якої недосконалості під час Другого приходу Христа.

Тільки тоді, коли наша гріховна природа буде знищена (вірш 54) і ми пройдемо через досвід прославлення (вірші 51-53; 1 Сол. 4:13-17), збудуться слова: «Смерть поглинута перемогою» (вірш 54). Тоді пролунає сміливий переможний гімн: «Смерте, де твоя перемога? Де

твое, смерте, жало?» (вірш 55). Це все відбудеться під час Другого приходу Христа (вірші 51, 52).

Подумайте: ми заплющуємо очі в момент смерті, а наступне, що переживемо, – Другий прихід Ісуса, коли Він воскресить нас із мертвих. Незалежно від того, коли віруюча людина померла, навіть тисячі років тому, «раптово, миттєво, при останній сурмі; вона засурмить – і мертві воскреснуть нетлінними, а ми перемінімося» (вірш 52).

Хто з нас не жалівся на швидкоплинність життя? Так само швидко відбудеться і Другий прихід Христа. Можливо, наші перші слова при Його поверненні будуть такі: «О, Господи, Ти прийшов так скоро!» Як ця думка може допомогти нам змиритися з тим, що ми вважаємо «затримкою»?

П'ятниця, 21 серпня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Велика боротьба» розділ «Звільнення Божого народу» (С. 635-652).

«Божественність Христа – гарантія вічного життя для віруючого. “Хто вірить у Мене”, – сказав Ісус, – “хоч і помре, буде жити. І кожний, хто живе й вірить у Мене, – не помре повік. Чи віриш ти в це?” Христос дивиться в майбутнє – на Свій Другий прихід, коли померлі праведники воскреснуть нетлінними, а живі праведники будуть узяті на Небо, не побачивши смерті. Чудо, яке Христос бажав здійснити, воскресивши Лазаря з мертвих, символізуватиме воскресіння всіх померлих праведників» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 530).

«Земля сильно здригається, тимчасом як голос Сина Божого викликає святих, котрі сплять у могилах. Відгукнувшись на поклик, вони виходять з домовин зодягнені в безсмертну славу, вигукуючи: “Перемога, перемога над смертю й могилою! О, смерте, де твое жало? О, могило, де твоя перемога?” (див. 1 Кор. 15:55). Голоси живих святих і воскреслих підносяться в тривалих радісних вигуках перемоги. Тіла, що зійшли в могилу, несучи на собі сліди хвороби і смерті, виходять сповненими безсмертя, здоров'я й сили. Живі святі були переображені миттєво, як оком змигнути; підхоплені разом з воскреслими святими, вони зустрічають свого Господа в повітрі. О, яка славна зустріч! Друзі, розлучені смертю, зустрілися, аби більше ніколи не розлучатися» (Е. Уайт. Історія викуплення. С. 411, 412).

Запитання для обговорення:

1. Подумайте про людей, котрі були свідками воскресіння Христа (Дії 1:22; 2:32; 3:15; 4:33; 5:30-32). Як можемо ми сьогодні, приблизно через дві тисячі років після цієї події, також бути «свідками» Його воскресіння?

2. Воскресіння Христа – невід’ємна частина Євангелія (1 Кор. 15:1-4). Без воскресіння вістка про смерть Христа і навіть сама Його смерть не мали б значення (вірш 14). Чому? Як ваша відповідь на це запитання відкриває силу Христового воскресіння?

3. Подумайте над таким твердженням Павла: «Якщо мертві не встають, то “будемо їсти і пити, бо завтра помremo”» (вірш 32). Що означає це твердження?

4. У класі поговоріть про стан мертвих. Чому 15-й розділ не має сенсу, якщо після смерті спасенні відразу потрапляють на Небо?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Маленька внучка спостерігала, як її бабуся садила цибулини тюльпанів у саду. Дівчинка здивовано запитала: «Бабусю, чому ти закопуєш цибулю в землю, адже її можна було б використати для борщу?» Бабуся засміялася й відповіла: «Це не цибуля, а тюльпани! Зараз ми закопаємо їх, вони помруть, а навесні виростуть і перетворяться на прекрасні квіти». Внучка придивилася до цибулин і вигукнула: «Невже ці негарні цибулини перетворяться на красиві квіти?» «Саме так», — відповіла бабуся. Дівчинка задумалася, а потім сказала: «Напевно, так само станеться з нами, коли Ісус воскресить нас із мертвих. Ми будемо прекрасними!»

Дівчинка дійшла правильного висновку, і апостол Павло, мабуть, усміхнувся б, почувши таке її міркування. У 15-му **розділі свого Першого послання до коринтян** апостол виголошує радикальну думку: воскресіння – реальне; наші тлінні тіла зазнають перетворення, стануть досконалими, прославленими. Християнська надія полягає в тому, що смерть не є **безповоротним** кінцем. Для віруючого смерть – це лише період очікування, короткий сон без сновидінь, відпочинок у могилі до воскресіння.

Теми уроку

Розділ 15 Першого послання до коринтян – один із теологічно найбагатших розділів Нового Завіту. Розділ зосереджений на воскресінні Христа, а також на воскресінні віруючих під час Його Другого приходу. Цього тижня ми розглянемо чотири основні теми:

1. Воскресіння Христа. Павло підтверджує історичну реальність воскресіння Христа, посилаючись на очевидців (вірші 1-11). Таке підтвердження – основоположне для євангельської звістки й необхідне для християнської віри.
2. Воскресіння мертвих. Апостол стверджує: якщо Христос воскрес із мертвих, то й віруючі воскреснуть (вірші 12-34). Він спростовує думку про те, що воскресіння не існує, пояснюючи: без тілесного воскресіння з мертвих віра марна, а віруючі перебувають у гріхах.

3. Природа воскреслого тіла. Далі Павло пояснює, у якому тілі воскреснуть мертві (вірші 35-49). Він використовує метафору (насіння помирає і стає рослиною), аби проілюструвати перетворення тлінного тіла на нетлінне, прославлене.
4. Перемога над смертю. Кульмінацією розділу є тріумфальна заява: Христос переміг смерть (вірші 50–57). «Смерть поглинута перемогою!» (вірш 54) — це вирішальні слова, адже воскресіння перетворює людську долю. Апостол закінчує розділ підбадьоренням (вірш 58): оскільки воскресіння реальне, віруючі повинні стояти твердо і знати, що їхня праця в Господі не марна.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Розділ 15 різко контрастує з тогочасними язичницькими віруваннями в Коринті з його грецькою культурою та філософським розмаїттям. Учення Павла про воскресіння суперечило загальноприйнятому світогляду.

Грецька (особливо платонічна) філософія вважала тіло нижчим за душу і навіть в'язницею душі. Спасіння означало втечу від матеріального тіла і входження в духовне безтілесне існування. Однак Павло звіщає істину про тілесне воскресіння — про перетворення фізичного в нетлінне. Ця ідея була радикальною і навіть огидною для багатьох представників інтелектуального осередку Коринта.

Багато греків вірило в безсмертя душі, але не у воскресіння. Для них воскресіння тіла звучало як регрес, а не звільнення. Апостол проповідував протилежне. Він викладав біблійний погляд щодо людини як цілісної істоти, а не істоти з окремою субстанцією — душею, котра може існувати без тіла. Для Павла воскресіння — це остаточна перемога, де навіть сама смерть переможена — не втечею, а перетворенням усієї людини.

У ширшому греко-римському язичництві погляди на загробне життя були різними. Деякі люди були скептиками або агностиками; інші вірили в неясне існування після смерті (наприклад, у пеклі). На відміну від цього, учення апостола сповнене надії й упевненості: воскресіння спасених **гарантоване**, славне, фізичне. Це вчення засноване на засвідченому і проголошеному факті воскресіння Христа. Язичницькі погляди часто приводили до фаталізму: смерть була

остаточною, а життя після смерті було неясним і не мало впливу на повсякденне життя.

Павло закінчує 15-й розділ закликом до стійкості, нагадуючи читачам: «Ваша праця в Господі не даремна» (вірш 58). Воскресіння мотивує вірне життя, наповнюючи його сенсом та надією. Учення Павла було контркультурним — сміливим протиставленням інтелектуальним припущенням Коринта. Замість безтілесних душ, які туманно пливуть в етері, апостол змалював картину нового творіння, у якому смерть переможена і люди викуплені.

2. Воскресіння Христа. Перші одинадцять текстів 15-го розділу — це основоположний уривок, у якому Павло готує ґрунт для всього розділу. Цей уривок — як особистісний, так і теологічний, оскільки автор підтверджує євангельську звістку та наголошує на воскресінні Ісуса як її основі. Апостол починає розділ з того, що нагадує коринтянам про Євангеліє, яке вони вже знають. Він не вводить нічого нового, натомість лише повертає віруючих до того, від чого вони ризикували відійти. Він наголошує: віра має бути непохитною — не лише коротким моментом прийняття, а й постійною довірою. У текстах 3, 4 міститься одне з перших у Новому Завіті узагальнень християнських вірувань, яке ґрунтується на чотирьох ключових історичних елементах.

А). Христос помер. Його смерть була не лише мучеництвом, а й викупленням за наші гріхи.

Б). Ісус був похований. Його поховання підтверджує, що Він справді помер.

В). Христос воскрес. Його воскресіння — головне чудо.

Г). Усі ці події відбулися згідно із Писанням. Отже, смерть, поховання й воскресіння Христа від самого початку були заплановані Богом.

Смерть і воскресіння Христа не були ідеєю чи філософією; ці події — реальна історія, зафіксована в Писанні та пророцтвах. Воскресіння було публічним, фізичним і перевіреном. У текстах 9-11 Павло наводить історію свого життя як приклад сили воскресіння в дії, демонструючи, що воскресіння не тільки доктрина, у яку потрібно вірити; це сила, яка перетворює життя.

3. Воскресіння мертвих. У текстах 35–49 апостол розглядає важливе запитання щодо воскресіння, яке, імовірно, виникало в коринтян, оскільки вони перебували під впливом грецької філософії.

«Хоч питання про тілесне воскресіння автор викладав упродовж усього розділу, термін “тіло” вперше з’являється в цьому розділі і стає основним фокусом уривка 15:35–49» (Mark Taylor in The New American Commentary: 1 Corinthians, Vol. 28, ed. E. Ray Clendenen et al. (Nashville, TN: B&H Publishing, 2014), p. 401). Свій виклад апостол починає метафорою з рільництва, аби протистояти світогляду, який принижує фізичне тіло. Суть метафори така: щоб отримати нове життя, насіння має померти. Воскресіння не означає, що Господь підправляє нинішнє тіло, натомість Він повністю перетворює його на славне безсмертне тіло. Указуючи на розмаїття творчих діянь Бога, Павло запевняє читачів, що Творець може дати нам нові досконалі тіла. Апостол протиставляє наші нинішні тіла нашим воскреслим тілам. Зараз ми носимо образ земної людини (Адама), проте будемо носити образ небесної Людини (Христа). Так само, як ми успадкували гріховне тіло Адама, так успадкуємо воскресле, прославлене тіло Христа. Фактично ми будемо менше схожими на Адама, а більше на Ісуса — у славі, силі й наповненому Духом житті.

4. Перемога над смертю. Пояснивши природу воскреслого тіла, Павло в останній частині розділу (вірші 50–58) проголошує остаточну перемогу над смертю і даровану перемогою надію. «Тіло й кров», згадані в тексті 50, означають теперішній тлінний стан наших тіл, які потребують перетворення.

Таке перетворення відбудеться під час повернення Христа, коли віруючі, як мертві, так і живі, миттєво перемініться. Далі апостол використовує ще одну метафору, наголошуючи, що ми маємо «зодягнутися в нетління» для вічності. Воскресіння означає бути зодягненими в безсмертя; не просто пережити смерть, але **через воскресіння бути** прославленими в повноті. Поєднуючи фрагменти текстів Ісаї 25:8 та Осії 13:14, Павло свідчить: смерть поглинута, не просто поранена, а повністю знищена воскресінням Христа! «Жало» смерті подібне до бджолиного — воно болить, але Христос вилучив його отруту.

При першому прочитанні **текст** 56 може видатися складним для розуміння, оскільки апостол написав, що сила гріха пов’язана із Законом. Як зазначає дослідник Нового Завіту Марк Тейлор, «Павло не розвиває далі тему взаємозв’язку між тріадою смерті, гріха і Закону. Безперечно, коринтяни зрозуміли це “теологічне скорочення” на підставі попередніх настанов. Деталі розроблені і збережені для нас

в інших текстах, особливо в Посланні **до римлян** (розділи 5–7). Хоч апостол пише про перемогу в теперішньому часі, остаточна перемога буде здобута **при** поверненні Христа, коли ті, хто належить Йому, воскреснуть (15:23). Отже, Павло розмірковує про перемогу над смертю у світлі дня воскресіння» (Mark Taylor in The New American Commentary: 1 Corinthians, Vol. 28, p. 415). Автор стверджує: Закон виявив гріх і показав, що людство засуджене, тим самим надавши сили гріху. Без Христа гріх веде до смерті й суду. Христос прощає гріхи, Він переміг смерть. Воскресіння — це не просто теологія, це мотив для поклоніння, надії й посвяченого життя.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Розділ 15 Першого послання до коринтян містить важливі міркування Павла про воскресіння віруючих під час Другого приходу Христа. Наступні запитання мають на меті спонукати учнів класу до теологічних роздумів над викладеними в розділі істинами та **практичного** застосування їх:

1. Чому Павло згадує очевидців воскресіння Ісуса?
2. Як би ви пояснили важливість воскресіння людині, котра ставить під сумнів християнську віру?
3. Як особиста історія Павла (вірші 9, 10) надає ваги його Посланню?
4. Які наслідки, на думку апостола, матиме відсутність воскресіння (вірші 14–19)?
5. Чи зустрічаємо ми в сучасній культурі такі самі сумніви щодо воскресіння, які мали коринтяни?
6. Як істина про воскресіння впливає на ваше розуміння життя, смерті й майбутнього?
7. Як використані Павлом метафори допомагають вам зрозуміти ідею перетворення?
8. Як цей розділ підбадьорює вас, коли ви стикаєтеся з горем, утратою?
9. Як віра у воскресіння може надати сенсу життю, сприяти розвитку наполегливості, стійкості?

СЛУЖІННЯ З ЛЮБОВІ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Кор. 1:3-14; 2:17; 4:2; 1 Кор. 16:5-7; 2 Кор. 7:5-13; 2:5-17.

Пам'ятний вірш:

«З великим сумом і болем серця писав я вам, обливаючись слізьми, не для того, щоб засмутити вас, але щоб ви знали про ту надмірну любов, яку маю до вас» (2 Кор. 2:4).

Апостолові Павлу не завжди було легко. Він зазнав ув'язнень, переживав небезпечні для життя ситуації, про що писав: «Від юдеїв я дістав п'ять разів по сорок ударів без одного. Тричі киями був битий. Один раз був каменований. Тричі корабель розбивався зі мною, — ніч і день я провів у безодні. Часто перебував у подорожах: у небезпеках на ріках, у небезпеках від розбійників, у небезпеках від одноплемінників, у небезпеках від язичників, у небезпеках у місті, у небезпеках у пустелі, у небезпеках на морі, у небезпеках від лжебратів; у клопотах і труднощах; часто в недосипанні, у голоді й спразі; дуже часто в постах, у холоді та в наготі. Крім цього зовнішнього, налягають на мене щоденні турботи за всі церкви» (2 Кор. 11:24-28).

Переживання апостола, про які він згадує у своїх листах до коринтян, — це частина його «щоденних турбот» за їхню церкву. Та, незважаючи на все це, його любов до них ніколи не слабшала, так

само як і любов Христа до нас. І саме від Ісуса Павло навчився любити церкви так, щоб відображати любов Ісуса до нас (2 Кор. 5:14; див. 1 Кор. 11:1).

Неділя, 23 серпня

ПОДЯКА

Прочитайте 2 Кор. 1:3-7. За що Павло дякує Богові?

Апостол дякує Богові за втіху, якою Він розраджує страждальців. У наведеному уривку дієслово «втішати» (**паракалéo**) та іменник «утіха» (**парáклесіс**) згадані 10 разів. Це становить третину від усіх випадків використання цих слів у Другому посланні до коринтян (29 разів). Господь зображений як «Отець співчуття і Бог усякої втіхи, Який розраджує нас у всіх наших скорботах» (вірші 3, 4).

Утіху, яку Господь дарує людині, не слід отримувати тільки для себе (вірші 4, 5). Лише страждання серце, отримавши втіху від Господа, здатне успішно дарувати розраду й іншим страждальцям.

Павло міг утішати інших, бо сам у своїх стражданнях отримував розраду від Бога. «Якщо терпимо, то це для вашої втіхи та спасіння; коли втішаємося, то це для вашої втіхи та спасіння» (вірш 6; курсив додано автором). Це і є любов!

За що апостол дякує в текстах 8-11?

Павло пише про неприємності: «Нам було надзвичайно важко, понад силу», які змусили його та співпрацівників побоюватися, що для них настав кінець (вірш 8). Певної миті вони зрозуміли, що воскресіння було їхньою єдиною надією. Однак Господь визволив їх, і обставини змінилися (вірш 10). Від страху смерті (вірш 8) ці Божі служителі піднімаються до певної надії, що Господь знову визволить їх (вірш 10). Божі перемоги в минулому дають нам упевненість, що Він здійснить те саме і в майбутньому. Господь використовує страждання, щоб навчити нас довіряти Йому. Труднощі можуть привести нас до духовної зрілості, принаймні тією мірою, якою ми дозволяємо їм наблизити нас до Бога. Подяка Павла також демонструє силу заступницької молитви і вдячність Господу, яку ми відчуваємо за визволення (вірш 11).

Що нам допомагає витримати страждання, з якими ми всі так чи інакше стикаємося?

Понеділок, 24 серпня

ПРОСТОТА І ЧИСТОТА

Учора ми дізналися: свою любов до коринтян Павло виявив у тому, що втішав їх у їхніх труднощах, оскільки і сам отримав утіху від Бога у своїх стражданнях (вірші 1-11). Сьогодні ми побачимо, що його любов до них виявлялася також через чесність, з якою він та його співпрацівники ставилися до членів Коринтської церкви.

Прочитайте уривок 2 Кор. 1:12-14 у зв'язку з текстами 2 Кор. 2:17; 4:2. Як простота Павла свідчить про його любов до коринтян?

В уривку 1:12-14 автор виголошує тезу, яку розвиватиме в наступних розділах Послання. Деякі в Коринті ставили під сумнів його чесність та апостольство. Вони вважали, що характер Павла хиткий і нерішучий, який не підходить для апостольського служіння. У своїй відповіді апостол наголошує, що він і його співпрацівники поводитися з ними максимально чесно.

Два слова відображають поведінку Павла та його однодумців – це «простота» і «чистота» (вірш 12). «Простота» – це **переклад** грецького слова **гаплóтес**. Тут апостол використав його для відображення особистої чесності в мові й поведінці, тобто розкрив чистоту власних мотивів (Ефес. 6:5; Колос. 3:22). Слово «чистота» (**ейлікрі нея**) також указує на чесність, чистоту мотивів і **щирість**.

Коринтяни не повинні були сумніватися в чистоті намірів Павла. Він наголошує, що його простота й чистота походять від Бога: «Ми жили... особливо серед вас, – у простоті та Божій чистоті» (вірш 12). У цьому самому тексті апостол стверджує, що ці якості служителів дані їм «в Божій благодаті».

Можливо, опоненти Павла неправильно витлумачили його слова в попередніх листах (вірші 13, 14). Він запевняє, що його наміри були ясними і зрозумілими. Апостол був упевнений, що праведність його слів, намірів і вчинків стане зрозумілою «у день Господа нашого Ісуса» (вірш 14).

Чи переживали ви досвід, коли люди ставили під сумнів ваші добрі й чисті мотиви або наміри? Що це має сказати вам про те, наскільки обережними слід бути, сумніваючись у чужих мотивах?

Вівторок, 25 серпня

ЗМІНА ПЛАНІВ

Ми вже говорили, що дехто в Коринті сумнівався в намірах і любові Павла. Сьогодні розглянемо одну конкретну причину цього, а саме: зміну планів подорожі (2 Кор. 1:15-2:4).

Прочитайте 1 Кор. 16:5-7. Яким був початковий план подорожі апостола?

Раніше Павло вже бував у Коринті. У текстах 5, 6 він повідомив про свої плани щодо наступних відвідин місцевої громади: «Прийду до вас, як перейду Македонію... У вас же, коли буде можливо, я залишуся, а то й перезимую». З Коринта він вирушив би до Юдеї з пожертвами, зібраними в Македонії для бідних у Єрусалимі. Однак апостол змінив свої плани через погану звістку, принесену Тимофієм з Коринта (1 Кор. 4:17; 16:10; 2 Кор. 1:1).

Павло мав намір піти з Ефеса до Коринта і там вирішити питання, про які повідомив Тимофій. Новий маршрут мав бути таким: Ефес – Коринт – Македонія – Коринт – Юдея (2 Кор. 1:15, 16). Він вирушив з Ефеса до Коринта, але потім знову повернувся до Ефеса. Його плани змінилися. Він не повернувся до Коринта, як планував (принаймні не відразу), бо його останній візит не був успішним. Отже, Павло повернувся до Ефеса і написав коринтянам листа. Він вважав за краще надіслати листа, ніж погіршити ситуацію ще одним візитом (2 Кор. 2:1, 3).

На жаль, наміри Павла під час останнього візиту були неправильно витлумачені. Деякі в Коринті говорили, що він ненадійний і недостатньо їх любить (1:17). У своїй відповіді на ці звинувачення апостол звернув увагу коринтян на Євангеліє Христа. Він був вірний своїм намірам відвідати коринтян при першій нагоді, як і Бог був вірний у виконанні Своїх обітниць, даних їм через Христа (вірші 18-22).

«Бо скільки є Божих обітниць, то всі в Ньому – «так»! І в Ньому – «амінь»: для слави Бога через нас!» (вірш 20).

Відповідь апостола коринтянам не була заплутаною сумішшю «так» і «ні» залежно від обставин, як вони казали, а була «завжди так», як і Божа дія в Христі «завжди так» (вірш 19).

Отже, причиною того, що Павло написав листа до коринтян замість того, щоб відвідати їх, була його щира любов до них, а не навпаки

(2:4). Ще один візит відразу після болючого візиту приніс би їм ще більше болю, а не радості, яку він мав намір викликати своєю присутністю (1:24; 2:3). Як легко його добрі наміри були неправильно витлумачені!

Середа, 26 серпня

ПРОЩЕННЯ Й УТВЕРДЖЕННЯ ЛЮБОВІ

Замість того щоб відвідати коринтян вдруге, Павло, повернувшись до Ефеса, надіслав листа, відомого під назвою «суворе послання» (див. 2 Кор. 2:3, 4; 7:8, 12).

Прочитайте уривок 2 Кор. 7:5–13. Якою була реакція коринтян на лист апостола та як він відреагував на це?

Пізніше Павло і Тит зустрілися в Македонії й апостол почув від нього чудову звістку про те, що його сильні слова мали позитивні наслідки, і це дуже втішило серце Павла. Якщо раніше дехто в Коринті був налаштований проти нього, то тепер церква стала на його бік. Як важливо підтримувати наших лідерів! Як члени Церкви, ми можемо значно полегшити їхню працю.

Прочитайте тексти 2 Кор. 2:5–11. Яка головна думка цих текстів?

Наведений уривок стосується застосування церковної дисципліни. Богослови дебатують, про якого порушника йдеться в уривку: про чоловіка, що припустився інцесту (див. 1 Кор. 5:1–5), чи про якусь іншу людину. Можливо, вона вплинула на інших членів церкви, які звинуватили Павла в непослідовності й неуважності до них через його рішення щодо подорожі. Контекст ніби підтримує другий варіант. Однак у будь-якому разі найважливіша настанова цих текстів: як церква має поводитися з людиною, котра припустилася гріха.

Наведений уривок навчає, що мета церковної дисципліни – відновлення через прощення й підтвердження любові до грішника (2 Кор. 2:6–8, 10). Ці тексти також свідчать про те, що церковна дисципліна може бути болісною, але вона необхідна. Тобто, якими б добрими не були наміри й бажання орієнтуватися на «благодать», деякі церкви можуть ніколи не стикатися з явним або навіть публічним гріхом та ніколи не боротися з ним. А інші можуть бути дуже жорсткими,

невблаганними й суворими. Такі питання необхідно вирішувати, але з любов'ю. Отже, Павло міг закликати громаду підтвердити свою любов до кривдника (вірш 2:8), тому що сам любив Церкву (вірш 4)!

Християни в Коринті мали любити кривдника (вірш 8), бо самі були об'єктом Божої любові через любов Павла. Чого це навчає нас про любов?

Четвер, 27 серпня

ПЕРЕМОГА В ХРИСТІ

Прочитайте 2 Кор. 2:12, 13. Куди пішов Павло після того, як написав коринтянам «суворе послання»? Чим він там займався?

Серце Павла «не мало жодного спочинку» в очікуванні Тита (7:5, 6). Та, незважаючи на цю тривогу, він не міг не проповідувати про Ісуса (2:12), бо понад усе любив Його. На той момент апостол ще не знав, як адресати відреагували на його лист. Він дуже хотів побачити Тита й почути звістку про реакцію коринтян.

Праця Павла в Троаді була успішною, але він не міг залишатися там довго. «Щоденні турботи за всі церкви» (2 Кор. 11:28), а особливо за Коринтську, важким тягарем лежали на його серці. Павло сподівався зустріти в Троаді Тита й довідатися від нього, як були прийняті в Коринті його поради й докори. Але його сподівання не справдилися. «Не мав я спокою для мого духу, бо не знайшов там мого брата Тита», — писав він про свої переживання. Тому апостол залишив Троаду й вирушив до Македонії, де зустрівся з Тимофієм у місті Филипах» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 323).

Прочитайте 2 Кор. 2:14–17. Якою була реакція Павла, коли він зустрівся з Титом у Македонії та почув про позитивний відгук коринтян?

У пориві радості Павло виголошує: «Подяка Богові, Котрий завжди робить нас переможцями в Христі» (вірш 14). Яке чудове твердження! Якщо в нашому серці перебуває Христос, Він «на кожному місці виявляє через нас любі пахощі Свого знання» (вірш 14).

Павло радіє в Христі, адже суворий лист приніс добрий плід на спасіння (7:5–9). Це велика перемога. У тексті 2:17 Павло підтверджує

свою щирість як апостола Христового (див. також 1:12). Згідно із цим текстом, вірний слуга Христа відрізняється від фальшивого служителя; тимчасом як останній проповідує Євангеліє з корисливих мотивів, перший звіщає Слово Боже зі щирої любові до Христа.

Що мотивує вас у всьому, що ви робите, особливо коли робите це в ім'я Ісуса?

П'ятниця, 28 серпня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте у книзі Е. Уайт «Дії апостолів» розділ «Прийнята вістка» (с. 323-334).

«Ті, хто зазнав найбільших скорбот, часто дарують найбільшу втіху іншим, несучи сонячне світло всюди, куди б вони не йшли. Такі люди змирилися і стали добрішими у своїх стражданнях; вони не втратили довіри до Бога, коли на їхню долю випала біда, натомість ще міцніше вхопилися за Його захисну любов. Такі люди – живий доказ ніжної Божої турботи» (Ellen G. White, God's Amazing Grace, p. 122).

«Посвячене християнське життя завжди випромінює світло, утіху й мир. Воно характеризується чистотою, тактовністю, простотою, корисністю. Воно кероване безкорисливою любов'ю, яка освячує вплив. Воно сповнене Христа і залишає світлий слід усюди, куди б не пішов його власник» (Ellen G. White, God's Amazing Grace, p. 122).

«Апостол Павло вважав за необхідне викривати несправедливість у Церкві, але при цьому не втрачав самоконтроль у докорах за помилку. Він із хвилюванням пояснював причину свого вчинку. Як щиро апостол намагався справити враження, що він друг того, хто помиляється! Він давав зрозуміти, що йому боляче завдавати їм болю. Він залишив у їхній свідомості переконання, що свої інтереси ототожнює з їхніми» (Ellen G. White Comments, in The SDA Bible Commentary, vol. 6, p. 1094).

Запитання для обговорення:

1. В уривку 2 Кор. 2:1-14 Павло підтверджує свою чесність у служінні. Чому ця риса служителя настільки важлива?

2. Апостол змінив план своєї подорожі. Що це говорить нам про необхідність гнучкості в християнському служінні? Чому важливо бути відкритими до необхідних змін?

3. У своєму служінні Павло стикався з болем і тривогою. Це свідчить: церковні лідери, як і всі інші люди, зазнають страждань. Що можуть зробити члени Церкви, аби полегшити їхню працю?

4. Апостол пише про свій неспокій (2 Кор. 2:13) безпосередньо перед тим, як згадати про свою перемогу в Христі (вірш 14). Як він міг одночасно висловлюватися про власні слабкості і силу? Який урок ми можемо почерпнути із цього для себе?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

У маленькому селі жінка на ім'я Анна мала пекарню. Щоранку від пекарні струменів аромат свіжоспеченого хліба та спецій, поширюючись селом та приваблюючи людей. Декотрі селяни охоче приходили й купували хліб, а декотрі просто насолоджувалися приємними пахощами.

Однак не всі були задоволені. Сусід пані Анни, містер Грейсон, вважав цей запах нестерпним і постійно нарікав. «Цей запах усюди! Я не можу від нього сховатися!» — бурчав він.

Одного дня, під час суворої зимової бурі, у селі зникла електрика. Багато мешканців села мерзло й голодувало, але в пекарні пані Анни була дров'яна піч. Добра господиня відчинила двері пекарні, пропонуючи тепло та їжу всім, хто цього потребував. Знайомі пахощі приваблювали людей, і вони пішли до пекарні, знаючи, що це місце затишку й поживи.

Навіть містер Грейсон, який колись скаржився, виявив, що тепер це вабить його. Приймаючи теплий хліб, чоловік усвідомив: ті самі пахощі, які він колись вважав нестерпними, тепер підтримують його.

Християнство — це більше, ніж фундаментальні вірування чи теологічні роздуми. Воно включає людей, **християнські громади та** Бога, Котрий перебуває з нами і в найважчі моменти нашого життя, і на вершині успіху. Досліджуючи Друге **послання до** коринтян, ми можемо багато дізнатися про життя і служіння апостола Павла через його взаємодію із Церквою. Ми знову усвідомлюємо, що наше ставлення, наші стосунки передають пахощі Христової любові більше за наші слова та приваблюють світ, який прагне надії.

Теми уроку

Урок цього тижня висвітлює п'ять важливих тем:

1. Божє втіх в стражданнях. Господь утішає нас під час страждання і дає нам змогу втішати інших (2 Кор. 1:3-7).
2. Покладатися на Бога, а не на себе. Страждання навчає нас поклатися на Господа (вірші 8-11).

3. Чесність і вірність у служінні. Християнське служіння має бути щирим, відображаючи вірність Бога (вірші 12-14, 17-22).
4. Прощення й відновлення. Служіння, сповнене любові, не засуджує, а примиряє (2:5-11).
5. Пахощі Христа. Наше життя має поширювати звістку Христа як приємні пахощі, навіть якщо деякі відкидають її (вірші 14-17).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Факт, що авторство Другого **послання до** коринтян належить апостолу Павлу, не піддавали серйозному сумніву; він був визнаний ранніми отцями Церкви, зокрема Полікарпом (бл. 155 р. н. е.), Іренеем (бл. 185 р. н. е.), Климентом Олександрійським (бл. 200 р. н. е.) і Тертуліаном (бл. 210 р. н. е.). Богослови зазначають, що Друге **послання до** коринтян — це, «безумовно, лист Павла з найскладнішим набором історичних, соціальних і громадських елементів, що лежать у його основі» (Philip Towner, “Corinthians, Second Letter To” in The New Interpreter's Dictionary of the Bible, ed. K. Doob Sakenfeld, (Nashville, TN: Abingdon Press, 2006), vol. 1, p. 744).

Одними з причин труднощів, пов'язаних із «найскладнішим набором елементів», є не дуже плавні переходи між темами та різкі зміни тону. Імовірно, Павло писав свого листа упродовж тривалого часу, подорожуючи Македонією (2:1-13), стикаючись із мінливими обставинами та, можливо, отримуючи додаткові відомості від громади. Такі обставини й інформація могли зумовити появу додаткових тем, які здаються не пов'язаними з уже згаданими.

2. Служіння, сповнене любові. У першому і другому розділах свого **Послання апостол** виділяє кілька ключових характеристик служіння, сповненого любові. Його особистий досвід, включаючи страждання, прощення й щирість, свідчить, що справжнє християнське служіння має бути сповнене Божої любові, а не особистої вигоди. Ці розділи містять певні характеристики служіння, які можна обговорити у вашому класі Суботньої школи:

а. Співчуття й утіха (1:3-7). Павло називає Бога «Отцем співчуття» і «Богом усякої утіхи» (вірш 3). Співчуття й утіха — саме це апостол отримав від Бога у своїх випробуваннях. Отже, він міг виявити таке саме співчуття до навколишніх людей, включаючи його громади.

Співчуття, яке спонукає до служіння, приносить утіху іншим, оскільки і Господь утішає нас у наших стражданнях (вірш 4). Служіння – це не влада чи контроль, натомість співучасть з людьми в їхніх скорботах та відображення характеру Христа. Павло нагадує коринтянам, що його страждання дозволили йому краще зрозуміти страждальців та служити їм (вірш 6).

б. Залежність від Бога, а не від себе (вірші 8-11). У цій другій частині прологу (або рубриці привітання) Павло згадує час, коли перебував під таким непомірним тиском, що навіть втратив надію на життя (вірш 8). Однак він не покладався на себе, а довірився Богові, Котрий воскрешає мертвих (вірш 9). Апостол використав образ воскресіння, щоб показати: Господь може здійснити (і здійснив) неможливе, якщо ми покладаємося на Нього. Сповнене любові служіння залежить від Божої сили, а не від людських здібностей. Павло закликає своїх читачів (і нас) не діяти так, ніби вони мають всі відповіді, а навпаки, закликати людей покладалися на Бога, Котрий визволяє Своїх дітей (вірш 10).

в. Чесність і щирість (вірші 12-18). Автор наголошує, що своє служіння звершував зі святістю, щирістю і прозорістю, за допомогою не світської мудрості, а Божої благодаті (вірш 12). Він захищається від звинувачень у ненадійності й непослідовності, запевняючи коринтян, що не обманював їх, коли змінив свої плани подорожі (вірші 15-18). Його чесність і щирість ґрунтуються на вірності Господа і стають очевидними в його проповідях, зосереджених на Христі. «Бо скільки є Божих обітниць, то всі в Ньому – “так”! І в Ньому – “амінь”: для слави Бога через нас!» (вірш 20). Служіння любові не маніпулює і не обманює, а діє чесно й сумлінно.

г. Вірність Божим **обітницям** (вірші 18-22). Павло наголошує, що Божі **обітници** завжди «так» у Христі (вірш 20). Служіння, кероване любов'ю, зосереджується на вірності Господа, а не на людській непослідовності. Апостол згадує три основні види діяльності Бога. По-перше, Він «зміцнює» віруючого (вірш 21). Використане тут дієслово стоїть у теперішньому часі, що вказує на тривалу **дію**. По-друге, Господь «помазав» віруючих, щоб вони могли ділитися Доброю новиною зі світом, як це робили старозавітні священники й левіти. По-третє, Бог запечатує Своїх дітей, даруючи «завдаток Духа в наші серця» (вірш 22). Він дарує «завдаток» (грец. **аррабон**), або гарантію (вірш 22), щоб віруючий міг бути впевнений у надійності Його незмінних **обітниць**.

д. Прощення та примирення (вірші 2:5-11). Автор закликає коринтян пробачити й потішити покайного члена церкви, котрий зазнав **достатньо болю** (вірші 6, 7). Громада, мотивована любов'ю, прагне примирення, а не покарання чи помсти. Далі апостол зазначає, що дух **непрощення** дає сатані привід для втручання в церкву (вірш 11). Сповнене любові служіння вільне від злоби; зі співчуттям і милосердям воно спрямоване на відновлення зруйнованих стосунків.

3. Пахощі Христа (вірші 14-17). Завдяки запахам відбувається невербальне спілкування. Наприклад, неприємні запахи відштовхують нас, і навпаки, приємні приваблюють, часом навіть зворушують нас. Запах улюбленої страви може викликати в нас давно забуті емоції, нагадуючи про дім, родину, свята. Запахи були важливими в культурному контексті біблійного світу, оскільки часто асоціювали з певними особистостями й місцями. Старозавітні священники, царі, а також святилище були помазані священним елеєм, до складу якого входили цинамон, мирра, тростина, касія, які мали сильний аромат (Вих. 30:22-33).

Павло використовує метафору пахощів у зв'язку з добре відомими римськими тріумфальними процесіями. Під час таких процесій демонстрували докази перемоги. Для апостола Коринтська церква (навіть з усіма її слабкостями та внутрішніми викликами) була доказом успіху його проповіді серед небезпек і випробувань (2 Кор. 2:14). Крім того, для апостола віруючі були «жертвою кадила, пахощі якого, поширюючись по всьому світу, символізували спасенне пізнання Христа» (“2 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1665). Служіння мало приваблювати людей до Господа так само, як солодкі пахощі. Однак для непокірних Євангеліє було «запахом смерті – на смерть» (вірш 16).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Служіння, мотивоване любов'ю, може досягти тих, хто прагне надії. Таке служіння вимагає співчуття, чесності, щирості, довіри Божим **обітницям**. Люди, котрі зустріли Ісуса і були перетворені Ним, стають пахощами, які приваблюють інших шукачів спасіння. У перших розділах другого листа до коринтян апостол Павло описує

служіння любові, і саме таким було його служіння. У цьому контексті обговоріть у вашому класі такі запитання:

1. Чому служіння людям має бути сповнене любові, співчуття й милосердя? Які приклади такого служіння ми можемо знайти в Писанні? Чого вони навчають нас?
2. Багатьом з нас не подобається залежати від інших. Чому важливо навчитися взаємозалежності в наших церквах?
3. Павло неодноразово згадує про чесність і прозорість у своїх стосунках із церквами й окремими особами. Чому ці риси важливі для взаємин?
4. Яке значення мають Божі **обітниці** у вашому житті? Як би ви пояснили невіруючому другові, що **обітниці** Господа надійні?
5. Махатма Ганді сказав: «Слабкі ніколи не можуть пробачити. Прощення – ознака сильних». Чому прощення необхідне в наших стосунках як у церкві, так і поза нею?

СПРАВЖНЄ ХРИСТИЯНСЬКЕ СЛУЖІННЯ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Кор. 3:1–9; 4:7–18; 5:11–15; Колос. 1:19–23; Ефес. 2:13–16; 2 Кор. 6:11–7:1; 7.

Пам'ятний вірш:

«В усьому нас тіснять, але ми не пригноблені; ми в скрутних обставинах, але не впадаємо в розпач; нас переслідують, але ми не залишені; нас принижують, але ми не вигублені; ми завжди носимо в тілі мертвість Ісуса, щоб і життя Ісуса виявилось в нашому тілі» (2 Кор. 4:8–10).

Минулого тижня ми досліджували, як Павло, підтверджуючи свою простоту й щирість, захищав себе від звинувачень у непостійності й відсутності любові до коринтян. Він завжди працював для добра своїх духовних дітей.

Уривком 2 Кор. 2:12–17 апостол розпочинає тему, яку розвиває аж 7-го розділу включно. Він викладає свої роздуми про справжнє служіння для Христа. Уважно досліджуючи цей великий фрагмент Послання, ми зможемо почерпнути багато цінних уроків для себе.

Упродовж поточного тижня ми розглянемо розділи 3–7, де автор пише про своє служіння навернення душ для Христа. Еллен Уайт наголошувала: «Навернення грішників, їхнє освячення через істину —

найпереконливіший доказ того, що служитель покликаний на служіння Самим Богом. Доказ його апостольства написаний на серцях навернених; про це також свідчить їхнє оновлене життя. У них народжується Христос, надія слави. Бачити таку печать свого служіння — велике підкріплення для служителя» (Дії апостолів. С. 328).

Неділя, 30 серпня

ПЛОДИ СПРАВЖНЬОГО СЛУЖІННЯ

Прочитайте уривок 2 Кор. 3:1–9. У якому розумінні ми можемо бути листом Христа? _____

У греко-римському світі були поширені рекомендаційні листи. Однак Павло не носив таких листів. Перетворювальна сила Святого Духа в житті коринтян була доказом істинності його служіння. Утім, апостол був переконаний, що церква в Коринті виникла не завдяки його розуму чи зусиллям (вірші 4-6). Він не займався саморекламою (вірш 5; 1 Кор. 2:2).

Павло пише про своє служіння, стисло обговорюючи два завіти, укладені Богом з людьми: старий, представлений Мойсеєм, і новий, представлений апостолом та його співпрацівниками. Квапливий читач може подумати, що старий завіт не давав надії на спасіння, але це не так. Спасіння було доступне людям як у старому, так і в новому завітах. Старий завіт, укладений Господом з Ізраїлем, містив Благую вістку, тобто Євангеліє, для кожного розкаяного грішника. «Писання, передбачивши, що Бог через віру оправдає язичників, благовістило Авраамові: В тобі благословляться всі народи» (Гал. 3:8).

В уривку 2 Кор. 3:1-4:6 старий завіт символізує законницький досвід тих, хто покладався на власні діла послуху як на засіб догодити Господу. Однак новий завіт представляє досвід тих, хто повністю покладається на Божу благодать у виконанні всього, що Господь обіцяв зробити для них і в них.

Павло пише про дві різні відповіді віруючих і невіруючих на Євангеліє. Він не пише про різні Євангелія: одне в старому завіті, а друге — у новому. Існує тільки одне Євангеліє, запропоноване Богом, «Який спас нас і покликав святим покликанням, — не за наші діла, але згідно зі Своєю постановою і благодаттю, яка дана нам в Ісусі Христі ще перед вічними часами» (2 Тим. 1:9).

В уривку 2 Кор. 2:14-4:6 апостол наводить деякі історичні елементи, використовуючи їх для того, аби показати: дехто «спасається», а деякі «гинуть» (2 Кор. 2:15). Через реакцію невір'я на служіння Мойсея це служіння можна розглядати як служіння осуду і смерті. Оскільки церква в Коринті увірувала, служіння Павла серед них виявилось служінням праведності, служінням Духа, Який дає життя.

Досвід спасіння церкви в Коринті свідчить про істинність служіння Павла.

Понеділок, 31 серпня

СТРАЖДАННЯ І СЛАВА

Прочитайте 2 Кор. 4:7–18. Яких страждань зазнав Павло? Як він витримував їх? _____

Ян Гус, великий реформатор стародавньої Богемії, одного разу сказав про Ісуса: «Він — Володар світу, а ми — нікчемні смертні, і все ж Він страждав! Чому ж тоді ми не повинні страждати, особливо якщо страждання — це очищення для нас?» (Е. Уайт. Велика боротьба. С. 105).

За століття до Гуса апостол Павло виявив таку саму готовність страждати за Христа. Він усвідомлював, що його тіло — це лише крихка глиняна посуда (вірш 7). Апостол постійно зазнавав утисків, пригноблення, переслідувань, скрути, однак не впадав у відчай, не відчував себе залишеним, пригнобленим, загубленим (вірші 8, 9). Він був готовий носити «в тілі мертвість Ісуса, щоб і життя Ісуса виявилось» в ньому (вірші 10, 11).

Під словосполученням «мертвість Ісуса» Павло, імовірно, розумів страждання, згадані ним у попередніх текстах. Водночас словосполучення «життя Ісуса» може стосуватися визволення від смерті, а також означати духовну силу для теперішнього життя. І, безперечно, це посилення на воскресіння (вірш 12).

Цікаво, що пара слів «смерть і життя» тричі зустрічається в текстах 10-12. Це нагадування про те, що нині життя переплетене зі смертю. Однак у майбутній славі ми будемо насолоджуватися вічним життям, там смерті не буде (Об'явл. 20:14; 21:4).

Але найголовніше, уривок 7-18 свідчить: Євангеліє проповідують смертні люди, щоб слава належала тільки Богові (вірш 15). Нерідко місіонери, проповідуючи Євангеліє, зазнають страждань. Однак теперішні страждання легкі й миттєві в порівнянні з вічною славою, яка чекає на нас (вірш 17). Віруюча людина живе вірою в невидиме, а не видимим (вірш 18; 5:7).

Надія на майбутнє життя настільки полонила розум Павла, що він постійно говорить про неї в уривку 5:1-10. Для зображення свого смертного тіла апостол використовує метафору – «земний дім». І навпаки, «будівля від Бога» – метафора для воскреслого тіла (вірш 1); це велика надія віруючих усіх віків.

Чому так важливо, щоб серед усіх наших негараздів ми завжди тримали перед собою надію на воскресіння – наше воскресіння (1 Кор. 15:52)?

Вівторок, 1 вересня

СЛУЖІННЯ ПРИМИРЕННЯ

Прочитайте 2 Кор. 5:11-15. Як цей уривок відкриває, що служіння Павла зосереджене на Христі? _____

Апостол знав, що звітуватиметься про своє служіння перед Христом (вірш 10). Він знав «Господній страх» і прагнув переконати людей Євангелієм Христа (вірш 11). Цей страх, тобто благоговіння і трепет перед Господом, поєднується з любов'ю Павла до Ісуса й вірою в любов Ісуса до нього. У Старому Завіті боятися Господа означає ходити Його шляхами, любити Його і служити Йому всім своїм серцем і всією своєю душею (Втор. 10:12).

Служіння Павла зосереджене не на ньому, а на Христі. Апостол не хвалить себе, основа його похвали – Ісус (12:9). Він сказав: «А я не став би хвалитися нічим іншим, як тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа» (Гал. 6:14). Отже, коринтяни могли похвалитися Павлом (2 Кор. 5:12), тобто відчувати гордість за його служіння, зосереджене на Христі, на відміну від егоцентричного служіння його опонентів.

Прочитайте уривки 2 Кор. 5:16-21; Колос. 1:19-23; Ефес. 2:13-16. Яке значення вкладав Павло в словосполучення «служіння примирення»? _____

Христос – Служитель примирення «par excellence» (франц. «у найвищому ступені», «як зразок», «еталон»). Тому Він «дав нам служіння примирення» (2 Кор. 5:18). Ідея примирення пронизує уривок 5:16-21. Це визначна концепція для Павла, і для нас вона також має бути важливою.

Бог примирив людство із Собою через викупну смерть Свого Сина. Люди, котрі примирилися з Богом, – нове творіння (вірш 17). Тепер вони повинні передавати це «слово примирення» далі, проголошуючи Євангеліє Христа (вірш 19). У цьому розумінні «ми – послі від імені Христа, і тому наче Сам Бог просить через нас» (вірш 20).

Подумайте про те, що Христос здійснив для нас. Подумайте про тягар гріха, вини, осуду, який ми змушені були б нести, якби не Його хресна смерть за нас. Як ця реальність має вплинути на наше ставлення до ближніх, особливо до тих, хто не знає Господа?

Середа, 2 вересня

ЗАКЛИК ДО СВЯТОСТІ

В уривку 6:3-10 Павло продовжує заохочувати коринтян до примирення з Богом. Він наводить довгий перелік труднощів і перемог співпрацівників Господа, аби показати, що означає бути послідовником Христа і Божим служителем. Апостол перераховує складні ситуації (вірші 4, 5), чесноти (вірш 6), духовні засоби для служіння (вірш 7), перипетії служіння (вірші 8-10). Навчивши членів церкви в Коринті примирятися з Богом, Павло закликає їх жити святим життям, відокремившись від згубного впливу невірних й усього нечистого (вірші 14-17).

Прочитайте 2 Кор. 6:11-7:1. Згідно із цим уривком, що означає святе життя? _____

У наведеному уривку Павло наголошує на важливості прихильності й любові в церкві (вірші 11-13). Свідченням того, що люди примирилися з Богом, буде пошук примирення одне з одним. Це пошук примирення на горизонтальному рівні.

Далі запрошення до святості подається через шість закликів, а саме: (1) «Не впрягайтеся разом з невірними в чуже ярмо» (вірш 14); (2) «Вийдіть з-поміж них» (вірш 17); (3) «Відділіться» (вірш 17); (4) «До нечистого не доторкайтеся» (вірш 17); (5) «Очистьмо себе від

усякої нечистоти тіла та духу» (7:1); (6) «Звершуючи святі справи в Божому страху» (7:1; курсив додано автором). Ці заклики свідчать: святий Бог вимагає від Своїх дітей святого життя й відокремлення від ідолопоклонства.

З іншого боку, цей уривок також містить сім обітниць, які наголошують на ролі християнської Церкви як святого храму: (1) «Оселюся в них»; (2) «Ходитиму з ними»; (3) «Буду їхнім Богом»; (4) «Вони будуть Моїм народом»; (5) «Я прийму вас»; (6) «Буду для вас Отцем»; (7) «Ви будете для Мене синами й дочками» (6:16, 17, 18).

Зверніть увагу, що чотири обітници в тексті 16 – це основа для трьох повелінь у тесті 17 (що підтверджує і слово «Тому» на початку вірша 17). Отже, святість — це не результат чієїсь зусиль, а дія Святого Духа в серці. Хоча святість походить від Бога, віруючі повинні робити свій внесок, відкидаючи ідолопоклонство та будь-яку нечистоту.

Як Божі обітници в уривку 2 Кор. 6:16–18 відкривають нам, що таке святість?

Четвер, 3 вересня

УТІХА І РАДІСТЬ

Прочитайте розділ 7. Що відчув Павло, довідавшись, що коринтяни покаялися?

Скільки любові відчувається в словах «ви в наших серцях» (вірш 3; див. також 6:11)! У своєму глибокому бажанні викликати своєю любов'ю взаємну любов коринтян, Павло просить: «Зробіть місце для нас» (вірш 2). Хоча фраза «у ваших серцях» відсутня в грецькому тексті, більшість англійських версій подають її, і контекст підтримує це.

І коринтяни відкрили свої серця для Павла та його співпрацівників. Саме тому 4-й вірш — це спалах радості: «Маю велику впевненість щодо вас, дуже пишаюся вами; при всій нашій журбі я сповнився втіхою і переповнився радістю». Скільки втіхи й радості наші церкви можуть принести своїм служителям, щиро присвятивши себе Христу!

У текстах 5-16 апостол продовжує пояснювати причину своєї втіхи й радості. Ці два поняття домінують в уривку. Дієслово **паракалёо** («втішати») та іменник **параклесіс** («розрада») використані в 7-му розділі сім разів. Ця частина Другого послання до коринтян (розділи 1-7) закінчується так само, як і починається, а саме: «Бог усякої

втіхи» (1:3-7). Павло відчув велику розраду, бо отримав звістку, що його суворий лист справив позитивний вплив на коринтян.

Хоч це полегшення є результатом позитивного повідомлення Тита, проте саме Господь потішив апостола (7:6). Справді, «благословенний Бог... Отець співчуття і Бог усякої втіхи, Який розраджує нас у всіх наших скорботах» (1:3, 4).

Павло «сповнився втіхою» і «переповнився радістю» (7:4, 7, 13). Хоч його суворий лист спричинив багато смутку, але це був смуток за Божою волею, що мав на меті покаяння (вірші 9-11). Коринтяни сумували «по-Божому» (вірш 11), і цей смуток спричинив «покаяння на спасіння» (вірш 10). Чи може ще щось принести більшу радість справжньому Божому служителю?

Чи відчували ви коли-небудь у своєму житті «засмучення по-Божому»? Чи зрозуміли, що саме таке засмучення привело вас до покаяння?

П'ятниця, 4 вересня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте у книзі Еллен Уайт «Дії апостолів» розділ «Прийнята вістка» (с. 323-334).

Минулого тижня ми читали зазначений вище розділ із книги «Дії апостолів». Його варто перечитати. Цього разу зупиніться більше на тих частинах, де йдеться про суворий лист Павла, про його почуття під час написання листа та радість через добру звістку про щире покаяння адресатів. Потім поміркуйте, як це свідчить про істинність служіння апостола та які уроки ми можемо почерпнути з досвіду апостола для нашої духовної праці.

«Ми повинні відкрити Всесвіту, світові занепалому та безгрішним світам, що в Господа є прощення і що через Божу любов ми можемо примиритися з Ним. Людина кається, її серце змінюється, вірить у Христа як викупну Жертву й усвідомлює, що Господь примирився з нею» (Ellen G. White, Special Testimonies On Education, p. 223).

«Як Церква, ми отримали велике світло. Це світло Господь довірив нам на користь і для благословення усього світу. Нам дано служіння примирення. З небесною владою ми маємо благи людей примиритися з Богом» (Ellen G. White, Letter 32, 1903).

Примирившись із Богом, люди повинні прагнути до святості. Коментуючи текст 2 Кор. 7:1, Еллен Уайт натякає на те, що Павло мав

на увазі під висловом «звершуючи святі справи в Божому страху». Вона пише, що Павло прагнув допомогти ново наверненим «стати самостійними, зростаючими християнами, сильними у вірі, палкими в ревності й усім серцем посвяченими Богові та справі поширення Його Царства» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 201).

Запитання для обговорення:

1. Павло називає нас «глиняними посудинами», які містять євангельський скарб (2 Кор. 4:7). У який спосіб факт, що людина є слабкою, немічною, обмеженою, може сприяти, а не перешкоджати проповіді Євангелія?

2. Що означає бути «новим творінням» (2 Кор. 5:17)? Чи пережили ви цей досвід у своєму житті?

3. У текстах 2 Кор. 6:4, 5 Павло наводить довгий перелік труднощів, пережитих ним заради Євангелія. Як він реагував на свої страждання (див. вірші 6, 7)? Як це може допомогти нам реагувати на наші?

4. Павло протиставляє Божественний смуток світському смуткові (2 Кор. 7:10). Як смуток може бути пов'язаний з покаянням? Як би ви описали Божественний смуток на противагу світському?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Молодий пастор, щойно закінчивши семінарію, прибув до своєї першої громади з товстою папкою в руках. У ній були схвальні рекомендаційні листи від викладачів, пасторів та наставників. Він з гордістю вручив їх церковній раді, сподіваючись, що це ключ до завоювання довіри і доказ його цінності. На жаль, через кілька місяців усе пішло не так, як планував молодий пастор. Його проповіді були нудними. **Члени церкви не стали йому близькими, бо він тримав їх на відстані.** Він працював наполегливо, але чогось бракувало.

Якось одна літня сестра запросила його до себе додому. Пастор розповів їй про своє розчарування, сестра вислухала його, а потім сказала те, чого він ніколи не забуде: «Нам не потрібні листи, які розповідають, який ви хороший. Нам потрібно бачити у вас Христа. Відкрийте для нас своє серце. Дозвольте нам побачити, як Бог змінив вас, а тоді дозвольте Богові змінити нас через вас». Це був переломний момент. Пастор перестав намагатися справити враження і почав відкривати своє серце. Він відвідував домівки, молився з людьми, плакав разом з ними, ділився власними труднощами. І з часом життя людей почало змінюватися — не завдяки його авторитету, а завдяки дії Духа через його відкрите серце.

У розділах 3-7 Другого **послання до коринтян** апостол Павло приділяє велику увагу справжньому служінню. Він нагадує коринтянам, що справжнє служіння — це не зовнішні рекомендаційні листи і не **релігійні** досягнення. Натомість це змінені Духом серця, відкриті, **чуйні служителі** та життя, яке відображає Божу славу. Павло запрошує нас до глибшого осмислення служіння — служіння, керованого Духом, зосередженого на Христі, чесного, чистого, саможертвовного, перетворювального.

Теми уроку

Урок цього тижня висвітлює чотири важливі теми:

1. Духовне перетворення. Служіння веде до зміни життя через Духа.

2. Емоційна чесність. Справжнє служіння включає **чуйність** і відкритість серця.
3. Моральна цілісність. Служителі покликані до святості й відокремлення від світських компромісів.
4. Примирення у взаєминах. Служіння сприяє відновленню стосунків через істину і благодать.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. Як багате космополітичне місто Римської імперії з етнічно й соціально різноманітним населенням, Коринт відображав цінності тогочасних середземноморських суспільств, наголошуючи на честі, статусі й публічному визнанні. Багаті меценати підтримували підопічних і здобували вплив, очікуючи публічної похвали та прихильності. Майстерних ораторів обожнювали. Людей приваблювали красномовні, розважальні та саморекламні промовці. Багато так званих супер-апостолів відповідали цьому зразку.

Павло навмисно уникав **улесливого** красномовства й маніпуляцій (див. 1 Кор. 2:1–5). Він служив у немощі й покорі, наголошуючи на силі Духа, а не на людській мудрості. Смиренне служіння апостола, сповнене жертви й страждань, суперечило таким коринтським цінностям, як влада, харизма, статус.

У такій атмосфері рекомендаційні листи були важливими. «Ці листи були добре відомі в греко-римському світі, функціонуючи на тлі середземноморських уявлень про честь і ганьбу. Мандрівники часто носили із собою рекомендаційні листи, які їхні друзі писали для них, аби попросити про послугу, таку як гостинність, допомога чи працевлаштування. Автор листа хвалив мандрівника і фактично просив одержувача довіряти судженням автора про характер носія листа. Одержувачі рекомендаційних листів розуміли свій обов'язок ставитися до носія листа так само, як вони ставилися б до автора. Зазвичай ці листи містили елементи, характерні для інших греко-римських листів, такі як вступ, закінчення та вітання» (Derek R. Brown and Wendy Widder with E. Tod Twist, “2 Corinthians” in Lexham Research Commentary, ed. John D. Barry (Bellingham, WA: Lexham Press, 2013), notes on 2 Cor. 3:1–3, Logos digital edition).

Павло заявляє, що не приніс із собою жодних таких листів (2 Кор. 3:1), однак його рекомендаційний лист можна «прочитати» в самому існуванні Коринтської церкви: «Наш лист – це ви; він написаний у

наших серцях, його знають і читають усі люди» (вірш 2). Служіння в Коринті означало рух проти течії, зокрема проти культури, одержимої владою, статусом і саморекламою. Служіння Павла – це приклад служіння в силі Святого Духа, воно було жертвним та істинним. За світською оцінкою таке служіння вважали **неавторитетним**, але **воно** вказувало на славу Христа.

2. Духовне перетворення. Справжнє християнське служіння ґрунтується на Святому **Духові**, а не на людських заслугах; воно веде до перетвореного Духом життя. Тексти 3:1–9 – центральні в концепції апостола щодо справжнього християнського лідерства та євангельського служіння. Він захищає своє служіння від коринтських критиків, які захоплювалися зовнішніми заслугами **інших лідерів** – рекомендаційними листами, красномовними виступами, видовищністю. Павло відповідає не хвастощами, а переосмисленням самого служіння: це не людська діяльність, а Божественна справа, яку здійснює Святий Дух.

Апостол починає свою відповідь заявою: справжнім доказом його служіння є не резюме, а самі коринтські віруючі (вірші 1-3). Істинний доказ – це не заслуги, а змінені люди. Дух пише на серцях, а не на папері. Павло ілюструє цю ідею посиленням на Десять Заповідей, які були написані на камені. Він протиставляє цю образність дії Духа, через Якого Господь **утверджує** завіт, записуючи його на наших серцях. У такий спосіб здійснюється старозавітна **обітниця про новий завіт** Бога з людьми (Єрем. 31:33; Єзек. 36:26, 27).

Апостол не претендує на самодостатність; він не є самозваним апостолом. Він служитель нового завіту – «не букви, але Духа» (вірш 6). **Буква Закону** вбиває (викриваючи гріх), а Дух оживляє (через відродження і благодать). Компетентність для служіння дарує Бог, ми не заробляємо і не успадковуємо її.

У текстах 7-9 Павло порівнює два служіння: служіння смерті та служіння Духа.

Він не применшує значення Закону, навпаки, вважає його святим, праведним і добрим (Римл. 7:12), адже він виявляє і засуджує гріх. **Завдяки Закону людина усвідомлює свою вину і кається перед Христом; тоді Господь через** Духа Святого виправдовує й перетворює її. Слава служіння Духа перевершує навіть славу обличчя Мойсея на Синаї. Усе служіння має бути зосереджене на Христі, аби повернути людей до Його життя, праведності і слави (вірш 18). Стратегія без Духа – це лише **релігійна суєта**.

3. Емоційна чесність. В уривках 2 Кор. 6:11–13; 7:2–4 апостол розкриває один з найбільш емоційно насичених і пасторсько вразливих моментів у своїх листах. Павло починає цю частину з особистого ніжнього звернення: «Наші уста відкрилися до вас, коринтяни; наше серце широке» (вірш 11). Він усвідомлює, приймає та відкрито, щиро виражає свої справжні почуття. Його «широке серце» сповнене глибокої любові, незважаючи на те, що взаємини з адресатами були напруженими. У такому місті, як Коринт, де стосунки між людьми часто були комерційними, а публічний імідж мав велике значення, відверта відкритість Павла була контркультурною. Він не прикидався, натомість відкривав свою душу. Він прагнув взаємної любові не як обов'язку, а як знаку справжнього **єднання в Христі**.

Апостол демонструє, що справжнє християнське служіння не одностороннє. Воно передбачає співпрацю, а не лише настанови. Справжнє християнське служіння також створює простір для взаємної довіри, а не тільки для вертикального керівництва. Воно ризикує бути відкинутим, оскільки любов іноді залишається нерозділеною. Емоційний прояв не був для Павла слабкістю — це була любов, сформована Євангелієм.

4. Моральна цілісність. Апостол вважав: **основний стрижень** справжнього служіння — моральна цілісність. Служителі — не просто вісники Євангелія, вони покликані втілювати його. Їхнє життя має відображати святість Бога, про Якого вони проповідують. Усе служіння має ґрунтуватися на правді та прозорості (2 Кор. 4:2). Тут немає місця для маніпуляцій, прихованих мотивів чи розмитої доктрини.

Чесність означає жити **свято** як на публіці, так і в приватному житті. Служителі мають уникати компромісів, особливо коли стикаються із тиском. Святість — це не досконалість, а радше бездоганність (6:3).

Текст 14 часто застосовують у широкому значенні, проте його безпосередній контекст стосується настанови служителям щодо відокремлення. Не ізоляції, а життя, відокремленого від **усього світського**, тобто помітно відмінного від зразків та цінностей світу. Павло не пропагує осудливу позицію, натомість закликає до радикальної відданості Господу, а не світським **пріоритетам**. Апостол зазначає: **християнську** звістку не можна відокремлювати від вісника. Моральна цілісність необхідна для авторитету, сили та плідності в служінні.

5. Примирення у взаєминах. Один з найпрекрасніших і часто недооцінених аспектів справжнього служіння — примирення в стосунках. Служіння — це не лише проголошення істини, це відновлення

порушених стосунків як між Богом і людством, так і між самими людьми. Читаючи Друге послання **до коринтян**, ми бачимо, що апостол Павло дбав саме про це. Служіння примирення — одна з головних тем цього Послання (5:18). Євангеліє — це звістка не тільки про прощення, але й про відновлення взаємин між грішним людством і святим Богом. Сьогодні кожному віруючому довірено цю саму місію. Служіння примирення завжди приводить людей до Господа (вірш 20).

Апостол благає коринтян відповісти не тільки на **заклик** Євангелія, але й на благодать примирення (6:2). Це **невідкладна необхідність**. Відновлення не можна відкладати. Кожна затримка **збільшує** шкоду, спричинену **гріхом**. Примирення — це дійство не тільки емоційне, а й місіонерське. Примирені люди відображають примирливе серце Бога.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Дослідивши розділи 3–7, обговоріть з вашим класом **такі** запитання:

1. Яку сферу власного життя ви вважаєте своєю слабкою стороною? Що необхідно вам зробити, аби Господь виявив Свою силу **та вплинув на** цю сферу?
2. Як ви ставитеся до своїх труднощів у служінні: приховуєте їх чи використовуєте для свідчення про Божу благодать?
3. Як ставляться до чесності в суспільстві, яке цінує імідж більше, ніж правду?
4. Як ми можемо остерегтися компромісів зі світськими цінностями в повсякденному житті та в лідерстві?
5. Чого нас навчає приклад Павла щодо налагодження **порушених** стосунків у служінні?
6. Чому примирення таке важливе для проповіді Євангелія? Як це має впливати на наше ставлення до конфліктів?
7. Як істина і благодать можуть взаємодіяти в налагодженні стосунків?

УПРАВЛІННЯ І МІСІЯ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Кор. 8–9; Івана 3:16; 17:5; Луки 9:58; Об'явл. 13:8; Римл. 12:8; 15:26, 27.

Пам'ятний вірш:

«Адже ви знаєте благодать нашого Господа Ісуса Христа, що, будучи багатим, заради вас Він став убогим, аби ви збагатилися Його зuboжінням» (2 Кор. 8:9).

Розділи 8 і 9 свідчать, що Павло дав коринтянам можливість послужити своїм братам і сестрам у Юдеї. Ці розділи відкривають: віддавати — перевага, яку Бог дарує нам, щоб ми могли наслідувати самовідданий характер Христа. Небесна мова — це мова віддавання. Зверніть увагу на чудові слова: «Бо так Бог полюбив світ, що дав Свого Єдинородного Сина» (Івана 3:16; курсив додано автором).

Крім того, у тексті Івана 3:16 названа ціль, яку мав Бог, віддаючи Ісуса: «...щоб кожен, хто вірить у Нього, не загинув, але мав життя вічне». У цьому тексті поєднані управління і місія. Вони так само нероздільні, як дві сторони монети. Не дивно, що Павло називає себе і своїх співпрацівників «управителями Божих таємниць» (1 Кор. 4:1). Ми теж є управителями в такому ж розумінні.

Цього тижня ми побачимо, що Ісус залишив нам чудовий приклад управління й місії. Управління забезпечує Церкву фінансовими й людськими ресурсами для виконання Божої місії.

ПРИКЛАД ІСУСА

Контекст розділів 8 і 9 пов'язаний з тим, що Павло заохочував членів церкви в Коринті завершити збір коштів для бідних церков у Юдеї. Очевидно, вони вже взяли на себе зобов'язання зробити це (2 Кор. 8:10, 11; 9:5; 1 Кор. 16:1-4), але питання стосунків між ними й апостолом усе ускладнили. Розглянувши ці питання (2 Кор. 1-7), Павло переходить до виконання коринтянами свого зобов'язання (2 Кор. 8-9).

Спочатку апостол нагадує приклад македонян (8:1-7), чия крайня убогість не завадила їм переповнитися «багатством їхньої щиросердечності» (вірш 2). Так, бідність і щедрість можуть іти поруч. Однак ця чудова щедрість македонян є лише повторенням щедрості Ісуса, Котрий віддав Себе за нас (вірші 8-15).

Прочитайте 2 Кор. 8:9. Що цей текст повідомляє нам про Ісуса?

Це один з найбільш дивовижних, сильних і глибоких текстів у всій Біблії. Апостол відображає місію Ісуса, але неймовірно лаконічно. Тут таке глибоке богослов'я! Це історія викуплення в одному вірші.

Ще більш приголомшливим є те, що ця історія викладена фінансовою мовою. Так, Ісус був безмежно багатий. Це багатство Він мав у Свого Отця на Небі ще до створення світу (Івана 17:5). Однак Син Божий вирішив стати убогим, відмовившись від небесної слави та прийшовши в наш світ скорботи. Він став убогим у буквальному розумінні (Луки 9:58). Бувши рівний Богові, Христос «понижив Самого Себе, прийнявши образ раба, постав у подобі людини і з вигляду був як людина; Він упокорив Себе, був слухняний аж до смерті, і до смерті хресної» (Филп. 2:6-8).

Ісус віддав власне життя, щоб ми могли жити з Ним вічно. Віддаючи Себе як жертву, Він мав мету — наше спасіння. Управління й місія ідуть поруч. Розділи 8 і 9 Другого послання до коринтян зображують історію конкретного пожертвування «засобів», і ця історія ґрунтується на Ісусі. Упродовж тижня ми розглянемо богословські принципи приношення дарів, підстава яких — принесення Христа Себе в жертву.

Подумаймо про Христа: про Його народження, життя, смерть, воскресіння. Чи усвідомлюємо ми, що все це було здійснено задля нас, аби ми могли мати надію на дещо безмежно кра-

ще за теперішнє жалюгідне існування? Отже, якою має бути наша реакція?

Понеділок, 7 вересня

МОТИВАЦІЯ

Прочитайте тексти 2 Кор. 8:1, 5; 9:7, 9, 13, 15. Яка головна думка цих текстів? _____

Зазначені вище розділи пронизує мова дарування, наприклад: «Божу благодать, яка була дана» (8:1); «віддали себе» (вірш 5); «Кожний нехай дає за велінням серця... адже Бог любить того, хто дає з радістю» (9:7); «роздав бідним» (вірш 9); «Вони хвалять Бога за... щирість учасництва з ними й усіма» (вірш 13, переклад І. Огієнка); «Подяка Богові за Його невимовний дар!» (вірш 15). Ця частина (розділи 8 і 9) починається і закінчується словами про дарування (8:1; 9:15). Ми маємо читати ці два розділи з думкою саме про це. У них викладено щонайменше чотири основні причини для наших приношень.

Подяка за Божу благодать (8:1; 9:14, 15). Ця частина (розділи 8, 9) починається згадкою про «Божу благодать» (8:1). Далі Павло пише: «Ви знаєте благодать нашого Господа Ісуса Христа» (вірш 9). Благодать Бога і Христа – основна підстава для практики приношення. Бог так багато здійснив для нас, подарувавши нам Христа! Пропонуючи свої дари у відповідь, ми визнаємо Його благодать у нашому житті.

Як і поняття віддавання, термін «благодать» (грецькою мовою *χάρις*) неодноразово зустрічається в зазначеному уривку, зокрема на початку й наприкінці (8:1; 9:14, 15). Павло застосовує це слово з різними відтінками значення, щоб наголосити: благодать Христа в нашому житті спонукає нас виявляти благодать до інших та дякувати.

Бажання наслідувати приклад Ісуса (8:9). Христос був багатий (це символ Його вічного передіснування) і став бідним (символ Його втілення). Існував єдиний спосіб здійснення цього: Він віддав усе. Що ж стосується нас, то, ділячись своїми дарами, ми даємо іншим можливість пізнати Христа.

Бажання ділитися Божими благословеннями (9:10, 11). Ми даємо іншим тільки тому, що самі отримали від Бога. Він збагачує нас, щоб ми могли бути щедрими.

Щира любов (8:8, 24). Віддавання — це перевірка любові на щирість та істинність; це найвагоміший доказ того, що в серці людини живе любов. Віддавати означає «відповідати за свої слова», «підтверджувати свої слова ділом».

Наскільки ви щедрі? У світлі Голгофського хреста подумайте: скільки ви даєте в порівнянні з тим, що можете дати?

Вівторок, 8 вересня

ПЛАНУВАННЯ

Прочитайте 2 Кор. 9:7. Що в цьому тексті сказано про приношення? _____

Бог прийняв рішення спасти світ ще до гріхопадіння людей. Прихід Христа задля викуплення грішників був частиною споконвічного Плану (Об'явл. 13:8). Бог не був захоплений зненацька. Він планував віддати Себе в Ісусі. У розділах 8 і 9 планування – важливий богословський принцип, який стосується акту дарування. Цей принцип можна розглядати принаймні у двох аспектах:

По-перше, планування передбачає попереднє рішення. Павло пише: «Нехай кожен дає, як серце йому призволяє» (вірш 7, переклад І. Огієнка). Грецьке слово, перекладене як «призволяє», — це дієслово *προαῖρέο*, складена форма дієслова. Частка *προ* означає «заздалегідь» або «наперед», а *αῖρέο* в даному контексті означає «зволити», «вирішити». Отже, слово *προαῖρέο* указує на заздалегідь прийняте рішення. Крім того, використавши в тексті 7 слово «кожен», Павло наголошує, що всі приношення не будуть однаковими. Він просто хотів сказати: незалежно від того, що люди вирішили дати, вони повинні добре обмірковувати це. Слід давати стільки, скільки, на їхню думку, правильно для них.

По-друге, планування містить принцип пропорційності. Павло повідомляє, що македонці давали «по змозі» (8:3). Апостол застосовує цей принцип пропорційності і до коринтян. Заохочуючи їх виконати зобов'язання, яке вони вже взяли на себе, апостол закликає коринтян здійснити цей проєкт, використовуючи свої ресурси (вірш 11). Завершуючи свою думку, Павло пише, що пожертва «сприймається згідно з тим, що хто має, а не з тим, чого хто не має» (вірш 12). Біблія визначає розмір десятини – десять відсотків, але це не стосується приношень.

«Кожний нехай дає за велінням серця» (вірш 7), застосовуючи принцип пропорційності. Тобто кожен сам вирішує, яку частку заробітку віддати як приношення. Кожен має віддавати пропорційно до того, що має. А це неможливо зробити без планування.

Незалежно від вашого матеріального становища, наскільки ви вірні в десятині та приношеннях? Які відмовки ви використовуєте, утримуючись від приношень, хоч знаєте, що можете зробити більше?

Середа, 9 вересня

СТАВЛЕННЯ

Прочитайте уривок 2 Кор. 8:1–5. Яка причина могла стояти за готовністю македонців віддавати свої приношення з такою щедрістю?

Позитивне ставлення македонців виявилось кількома способами.

По-перше, вони давали з великою радістю (вірш 2), про яку Павло писав: «Надмірна радість при крайній убогості переросла в багатство їхньої щиросердечності». У наступному розділі він наголосив: «Бог любить того, хто дає з радістю» (9:7). Синоніми до цього слова використані також в інших місцях, наприклад: «Хто виявляє милосердя, — нехай робить це з привітністю» (Римл. 12:8). Крім того, вони іноді з'являються в позабіблійній літературі, відображаючи почуття радості й щастя. У тексті 9:7 автор наголошує: бути радісним дарувальником означає давати з бажанням.

По-друге, македонці давали зі щирістю (8:2, переклад І. Огієнка). Перш ніж згадати про їхню щирість, Павло написав про їхню «крайню убогість». Слово «щирість» (грецькою **γαπλότες**) використане ще двічі в розділах 8 і 9. Апостол зазначав: «В усьому збагачайтеся різноманітною щирістю» (9:11), наголошуючи, що ми отримуємо для того, аби потім віддавати. Далі він повідомляв про «щирість учасництва з ними» (9:13, переклад І. Огієнка). У цьому уривку щирість у жертвах — це спосіб визнання Христового Євангелія.

По-третє, вони давали добровільно (8:3). Це означає, що македонці давали за власним бажанням. Їхня щедрість викликає в нас ще більше захоплення, коли ми бачимо, що вони давали не з надлишку, адже їхні ресурси були вкрай обмежені. Апостол використовує те саме

слово, згадуючи про готовність Тита відвідати коринтян. Він пішов до Коринта добровільно (8:17).

По-четверте, македонці давали, усвідомлюючи, що давати — це перевага. Таке розуміння відобразилося в їхньому проханні взяти участь у зборі коштів: «З наполегливим проханням вони благали нас про благодать і участь у служінні для святих» (8:4).

По-п'яте, вони взяли участь у зборі як акті повного посвячення. Павло писав: «Віддали себе Господу, а, з Божої волі, і нам» (8:5). Посвячення себе Господу приводить до того, що ми віддаємо себе й ближнім. Беручи участь у місії Церкви, македонці вийшли за межі фінансової допомоги. Тобто бажання віддавати і бути щедрим не обмежується лише коштами.

Четвер, 10 вересня

ЄДНІСТЬ

Павло заохочував членів Коринтської церкви долучитися до збору коштів для бідних церков у Юдеї. Одна з його цілей — сприяти єдності християн. Він хоче, щоб усі були частиною місії. Апостол бажав відкрити коринтянам, що язичницькі церкви — частина тієї самої Божої сім'ї, що і єврейські віруючі в Єрусалимі. Ці люди, котрі колись були їхніми супротивниками, тепер їхні брати й сестри в Божому новозавітному останку. Павло прагнув бачити всю християнську сім'ю, юдеїв та язичників, об'єднаною для проголошення Євангелія в усьому світі.

Тит і двоє інших відомих братів були відповідальними за зібрані кошти. Бог «наділив серце Тита... турботою» про церкву (8:16). Під керівництвом Духа Святого церкви обрали ще двох братів (вірші 18–23). Апостол написав про них: «Вони — посланці церков, слава Христа» (вірш 23). Зібрані кошти свідчили про вірність християн Господу Ісусу, Голові Церкви (Ефес. 4:15).

Розділи 8 і 9 повідомляють, що приношення слід давати людям, призначеним Богом через Церкву. Про це свідчать такі словосполучення, як «всі церкви» (8:18), «вибрані церквами» (вірш 19), «посланці церков» (вірш 23). Тому не дивно, що апостол виголосив такий заклик: «Дайте їм доказ вашої любові» (вірш 24).

Приношення для Церкви — це призначений Богом інструмент на Землі, який сприяє єдності і водночас є результатом єдності (вірші 13, 14). Фінанси можуть бути чудовим «об'єднуювачем». З іншого боку,

якщо погляди людей не спрямовані на славу Божу, гроші можуть роз'єднувати.

Як тексти Римл. 15:26, 27 розкривають прагнення Павла до єдності? _____

Апостол вважає збір коштів служінням, опікуванню, благословенням, актом благодаті, поклоніння та спілкування. І все це через приношення! Подумайте про це.

Як наші приношення для інших громад і далеких закордонних місій сприяють єдності нашої всесвітньої Церкви?

П'ятниця, 11 вересня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Дії апостолів» розділ «Ліберальна церква» (с. 335-345).

«Люди, серця котрих сповнені любов'ю до Христа, будуть наслідувати приклад Того, Хто заради нас став убогим, щоб ми збагатилися Його убожеством. Гроші, час, вплив й усі інші дари, отримані з Божих рук, вони розцінюють лише як засіб для поширення вістки Євангелія. Так було в Ранній Церкві; і коли члени сучасної Церкви силою Духа позбудуться любові до світського й охоче жертвуватимуть, щоб їхні ближні могли почути Євангеліє, тоді проголошувані ними істини справлятимуть могутній вплив на слухачів» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 71).

«Господь не потребує наших приношень. Ми не можемо збагатити Його своїми дарами. Псалмист каже: “Адже від Тебе це все походить, і ми віддали лише те, що самі отримали із Твоїх рук” [1 Хронік 29:14]. Проте Бог дозволяє нам виявляти нашу вдячність за Його милосердя жертвними зусиллями, спрямованими на те, щоб дарувати їх іншим. Це єдиний спосіб, у який ми можемо виявити свою вдячність і любов до Бога. Іншого Він не дав» (Ellen G. White, Counsels on Stewardship, pp. 18, 19).

«Яким великим був Божий Дар людині та як наш Бог здійснив його! Він віддав Його з безмежною свободою, щоб спасти непокірних синів людських та привести їх до того, аби вони побачили Його мету і зрозуміли Його любов. Чи покажете ви своїми дарами і приношеннями, що нічого не може бути забагато для Того, Хто “дав Свого Єдинородного Сина, щоб кожний, хто вірить у Нього, не загинув, але

мав життя вічне?”» (Ellen G. White, in The Advent Review and Sabbath Herald, May 15, 1900).

Запитання для обговорення:

1. Поміркуйте над текстом 2 Кор. 8:9. Чому приклад Ісуса настільки важливий, коли йдеться про управління?

2. Текст Івана 3:16 відкриває, що небесна мова — це мова віддавання. Прочитайте тексти Івана 15:13; Ефес. 5:2, 25; Гал. 2:19, 20; 1 Івана 3:16. Що спільного між цими віршами і текстом Івана 3:16? Який урок ми можемо почерпнути з них?

3. Що можна сказати про користь віддавання на підставі розділів 8 і 9 Другого послання до коринтян?

4. Окрім систематичних пожертвувань, що ще ви можете зробити, аби наслідувати приклад Ісуса Христа?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Невелика технологічна компанія молоді підприємниці Маї щойно стартувала. Компанія була орієнтована на охорону здоров'я громадян. Її команда була невелика, фінансування обмежене, майбутнє видавалося невизначеним, однак усі глибоко вірили в успіх своєї місії.

Під час першого прибуткового кварталу замість того, щоб реінвестувати все в розвиток, як робить більшість підприємців-початківців, Мая запропонувала пожертвувати частину коштів некомерційній організації. Ця організація допомагала малозабезпеченим школам отримати доступ до засобів для підтримки психічного здоров'я. Її команда вагалася. «Може, варто почекати, поки ми станемо стабільнішими?» — запитав хтось.

Мая відповіла: «Чи справжня щедрість — це давати лише тоді, коли легко пожертвувати? Будемо керуватися метою, а не тільки прибутком».

Компанія зробила пожертву. Сума була невелика, але **для них** значуща. Через кілька місяців ця жертва відкрила несподівані можливості — нові партнери, висвітлення в пресі і навіть великий інвестор, якого привабили цінності команди.

Ця історія відображає суть **розділів 8, 9 Другого послання до коринтян**: щедрість — це не очікування, поки будете «готові», а довіра до Бога, **охоча жертва** з того, що маєте, та спостереження, як Він примножує її для інших і для вас.

Теми уроку

В основі уроку цього тижня лежить питання управління ресурсами. Урок зосереджений на таких трьох темах:

1. Щедрість як вияв Божої благодаті. Незважаючи на труднощі, македонці радісно жертвували, показуючи, що справжня жертвенність **залежить від** серця, а не від достатку (2 Кор. 8:1–5).
2. Христос — Зразок щедрості. Він відмовився від **Своїх** багатств на **Небі**, щоб збагатити нас.
3. Важливість фінансової благочинності. Апостол Павло забезпечує підзвітність у розпорядженні жертвами, щоб захистити всіх, хто до цього причетний.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історична довідка. Місто Коринт було розташоване на **стратегічному** перехресті, який з'єднував материкову Грецію з Пелопоннесом. Через Коринт проходили товари з Європи й Азії, завдяки чому він став центром торгівлі й багатства. Місто було відбудоване Римом 44 року до н. е. та заселене вільновідпущеними рабами, купцями, підприємцями, що сприяло посиленню римського впливу та розмаїттю економічного середовища. Як зазначає дослідник Нового Завіту Мерфі-О'Коннор, «першими колоністами були колишні раби з Греції, Сирії, Юдеї та Єгипту, котрі мали забезпечувати себе самотужки. Щоб заробити на життя, вони почали грабувати гробниці, однак це місто мало такий великий економічний потенціал, що за п'ятдесят років багато його жителів стали мільонерами» (Jerome Murphy-O'Connor, "Corinth" in The New Interpreter's Dictionary of the Bible, ed. K. Doob Sakenfeld (Nashville: Abingdon, 2006), vol. 1, p. 733).

Найпоширенішою валютою в Коринті були римські монети, особливо динарії та сестерції, але тут також використовували грецькі монети (наприклад, драхми). Монети виготовляли з дорогоцінних металів (срібла, бронзи, а іноді й золота); їхня вартість визначалася вагою та чистотою (пробою) дорогоцінного металу. У торгівлі використовували не тільки монети, а й бартер та кредитні системи, особливо у великих операціях або між довіреними особами. Поширеною була неформальна банківська діяльність: міняйли та кредитори працювали на ринках і в храмах, пропонуючи позики та обмін валюти. Відсоткові ставки бували високими, а борги могли призвести до рабства, особливо представників нижчих класів. Храми іноді виконували функцію фінансових центрів, куди люди віддавали гроші на зберігання і де отримували позики.

У Коринті між багатими й бідними існувала велика прірва. Відоме прислів'я, цитоване грецьким географом Страбоном (а також згадуване римським поетом Горациєм), влучно відображає філософію тогочасного Коринта: «Не для всіх подорож до Коринта», тобто в місті виживали тільки найсильніші (див. The New Interpreter's Dictionary of the Bible, т. 1, p. 734).

Багаті купці й землевласники потопали в розкоші, тоді як безліч інших — робітники, ремісники, раби — жили в значно скромніших умовах. Членами ранньохристиянської церкви в Коринті, імовірно, були як багаті покровителі, так і бідніші люди, тому питання рівності

й щедрості (про що йдеться в розділах 8, 9) були дуже актуальними. У греко-римській культурі жертвування часто було пов'язане з честю і взаємністю: люди віддавали, щоб здобути прихильність, а не з безкорисливої любові. Заклик Павла до жертвовності, заснований на **щедрості**, був радикально протилежний цій поширеній практиці. Він запрошував коринтян жертвувати не заради вигоди чи статусу, а з любові та христоподібної щедрості.

2. Щедрість як вияв Божої благодаті. Апостол починає свій виклад про управління, згадуючи церкви в Македонії як приклад щедрості, найімовірніше, маючи на увазі громади у Филипах, **Солуні** та Вереї (8:1-5). Щедрі пожертви в цих церквах не були наслідком природної щедрості чи багатства їхніх членів. Павло наголошує на Божій благодаті, яка діяла в них (вірш 1). Навіть у важких випробуваннях та бідності вони переповнювалися радістю і щедро жертвували (вірші 3-5).

На такому фоні автор починає виклад теми щедрості. Щедрість — це не просто рішення віддавати, це відповідь на Божу благодать. Македонці давали **не** тому, що на них тиснули або що пожертви робили їх кращими. Їх жертвування було добровільним, радісним, мотивованим вдячністю й любов'ю. За світськими мірками таке віддавання безглузде, проте воно відображає серце, перетворене і спонукуване благодаттю, а не **розрахунком** чи обов'язком. Справжня щедрість струменіє із життя, відданого Богові. Якщо люди повністю належать Йому, їхні ресурси природно підпорядковані Господу. Благодать переорієнтовує наші пріоритети, роблячи жертвування актом не просто милосердя, а поклоніння.

Павло називає віддавання «благодаттю» — тим самим словом, яке використовує щодо духовних дарів та незаслуженої Божої милості (харіс). Він наголошує, що щедрість — це не просто обов'язок, а духовний акт, Божественна сила.

3. Христос — Зразок щедрості. Заклик апостола до віруючих у Коринті ґрунтується на готовності Христа віддати Себе за нас, коли ми були ще далеко від Бога. Для християнина щедрість — це благодать, поклоніння. Усвідомлюючи незаслужену щедрість Бога в Христі, ми прагнемо відобразити цю благодать, жертвуючи вільно, радісно, самовіддано.

Христос як Зразок щедрості — одна з найглибших тем у **розділах** 8 і 9. Павло не просто навчає жертвувати, він ґрунтовно пов'язує це з Євангелієм: «Адже ви знаєте благодать нашого Господа Ісуса Христа, що,

будучи багатим, заради вас Він став убогим, аби ви збагатилися Його зuboжінням» (8:9). Цей **текст** є теологічним підґрунтям заклику апостола.

Будучи багатим. Це словосполучення стосується попередньої слави Христа: Його Божественного статусу, вічного спілкування з Отцем і багатств Неба.

Він став убогим. Ісус понизив, упокорив Себе, не тільки коли став людиною, але й коли смиренно терпів приниження, муки і, зрештою, хрест (Филп. 2:6–8).

Аби ви збагатилися. Завдяки жертві Христа ми отримуємо духовні багатства: прощення, праведність, усиновлення, вічне життя.

Позиція Павла чітка. Щедрість мотивована самовідданою любов'ю. Ніхто не віддав більше, ніж Ісус. Апостол не маніпулює коринтянами, щоб вони жертвували; він закликає їх відображати у своєму житті любов Христа.

Справжня щедрість — це доказ відроджених сердець, сформованих прикладом жертвовної любові Ісуса. Добровільне радісне віддавання відображає Христа (2 Кор. 9:7). Ісус добровільно й **охоче** віддав Себе за нас (Євр. 12:2), і віруючі також покликані віддавати в такому самому дусі — не з почуття вини, а з наповненої благодаттю радості. Павло нагадує коринтянам: коли ми віддаємо так, як віддавав Христос, тоді наповнюємося Божою благодаттю. Бог, Котрий віддав нам найбільший дар — Христа, «спроможний збагатити нас усякою благодаттю», щоб ми «збагачувалися всяким добрим ділом», тобто були щедрими (2 Кор. 9:8).

4. Важливість фінансової благочинності. Закликавши читачів до щедрості, далі апостол описує, як розпоряджаються грошима, жертвуваними на підтримку нужденної церкви в Єрусалимі. В уривку 8:18-21 він пояснює: «Ми послали з ним брата, якого по всіх церквах хвалять за Євангеліє; крім того, він був вибраний церквами, аби бути нашим співучасником у цій благодаті, котрій ми служимо на славу Самого Господа і для вашої ревності, остерігаючись того, щоб від когось нам не зазнати нарікань за той достаток, яким ви нам послужили, бо дбаємо про добро не тільки перед Господом, а й перед людьми».

У цьому уривку Павло доводить, що надійність і прозорість — дві важливі якості в збудуванні Божого Царства. Завдяки цим якостям служителів віруючі переконуються: усе здійснюється в такий спосіб, який не **викликає** сумнівів. Крім того, апостол та його співпрацівники демонструють відповідальність перед Богом і людьми; їхні надійність

ФАЛЬШИВІ ВЧИТЕЛІ

і прозорість захищають і місію, і самого Павла від будь-яких підозр у зловживанні.

Служіння апостола – це зразок ініціативної сумлінності. Він не чекає, поки виникнуть запитання, натомість від самого початку зрощує довіру. Павло обирає кількох братів з перевіреним характером для нагляду за жертвами. Вони не тільки кваліфіковані, але й відомі чесністю й відданістю Євангелію. Характери цих людей збільшують довіру до справи та забезпечують спільну відповідальність. На думку апостола, чесне поводження з грошима, особливо з грошима, дарованими на Божу справу, – це важлива властивість, це священна відповідальність. Божими ресурсами потрібно управляти так, аби прославляти Господа. Чесність у фінансах пов'язана не тільки з уникненням шахрайства, але й зі збереженням авторитету Євангелія та зміцненням довіри в громаді.

Одна з головних причин, чому люди вагаються давати пожертви, – це відсутність довіри: вони бояться, що їхні гроші можуть бути використані не за призначенням. Павло прямо звертається до таких людей. Наголошуючи на прозорості та підзвітності, він відкриває шлях до більшої щедрості, оскільки люди можуть давати пожертви з упевненістю.

Апостол розуміє, що фінансова чесність – це питання не лише особистого сумління (вірш 21), а й публічного свідчення.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обговоріть з вашим класом наведені нижче запитання, пов'язані з **матеріалом уроку**. Ці запитання мають на меті заохотити учнів до особистих роздумів, обміну думками та виховання таких чеснот, як благодать, щедрість, фінансова доброчинність, **жертвування**.

1. Павло писав, що віддавання – це «благодать». Як таке розуміння змінює наше уявлення про щедрість?
2. Які причини змушують нас вагатися жертвувати навіть тоді, коли ми можемо це зробити?
3. Як ви поєднуєте у своєму житті мудре управління власними ресурсами зі щедрим жертвуванням?
4. Прочитайте **тексти** 2 Кор. 9:6, 7. Що означає віддавати «з радістю» та як ми можемо досягнути цього?
5. Що Павло мав на увазі, пишучи: «Бог любить того, хто дає з радістю»? Чому в жертвуванні важливі мотиви і ставлення?
6. Який практичний крок ви можете зробити цього тижня, щоб віддавати так, аби це відображало Божу благодать?

Біблійні тексти для дослідження:

2 Кор. 10:1-17; Єрем. 9:24; 2 Кор. 11:1-15, 22-28; 12:20, 21; 13:5.

Пам'ятний вірш:

«Зброя нашої боротьби не тілесна, а сильна завдяки Богові, щоби знищити твердині; ми руйнуємо задуми» (2 Кор. 10:4).

Крім усіх численних проблем, з якими стикався апостол Павло, виникла ще одна: лжевчителі в Церкві. Ці люди вороже ставилися до нього, до його праці та служіння. А ще гірше було те, що вони спокушали і членів Коринтської громади. Павло назвав свою боротьбу із цією проблемою духовною війною.

Може, це перебільшення? Зовсім ні. Апостол розумів: фактично ці люди протистояли самому Христу, а не йому. Він не був самозакоханим лідером, котрий найбільше турбується про підтримку власної репутації як засобу узаконення своєї влади й авторитету серед підлеглих. Павло знав: звістка, яку йому було доручено проповідувати, – це питання життя і смерті, котре має вічні наслідки. Проте він усвідомлював, що сам Бог послав його із цією місією. «Павло, апостол Ісуса Христа, покликаний Божою волею» (1 Кор. 1:1).

Коли в Церкві з'являються фальшиві вчення, вона має діяти з любов'ю, але твердо, спираючись на авторитет Святого Письма.

Євангельську вістку необхідно зберігати чистою, неушкодженою, щоб дати людям надію на вічність.

Неділя, 13 вересня

ДУХОВНА ВІЙНА

Прочитайте уривок 2 Кор. 10:1–11. Лагідність Павла в спілкуванні з коринтянами дехто вважав слабкістю. Які слова або фрази в наведеному уривку свідчать про сміливість апостола у вирішенні проблеми із фальшивими вчителями в Коринті? _____

Автор починає 10-й розділ у дуже особистий спосіб: «А я сам, Павло, благаю вас» (вірш 1, переклад Огієнка). Це свідчить, наскільки він був стурбований фальшивими вченнями, що проникали в Церкву. Його дещо іронічні слова в першому тексті стосуються звинувачення опонентів у тому, що він був грізним задиракою, пишучи листи на відстані, але жалюгідним боягузом, спілкуючись із людьми віч-на-віч (вірші 10, 11). Апостол відповідає: те, що здається слабкістю, слід сприймати як надзвичайну лагідність і хриstopодібну ніжність.

Фальшивим учителям треба протистояти зі сміливістю й упевненістю (вірш 2), однак у поєднанні з лагідністю Христа (вірш 1). Ісус сказав про Себе: «Я лагідний і покірний серцем» (Матв. 11:29). Проте Він також сміливо протистояв міняльникам грошей у храмі, перевертаючи їхні столи і називаючи їх розбійниками (21:12, 13). Він також називав фарисеїв лицемірами й порівнював їх із побіленими гробами (23:23–27). Як і його Вчитель, Павло також знав, що ми перебуваємо в духовній війні, а це вимагає використання всієї Божої зброї (Ефес. 6:12–17).

Мова апостола в 10-му розділі є військовою, адже йдеться про вічне життя людей (вірші 3–6). Це не просто людський конфлікт, це – Божественна битва за навернення душ до Христа. Тому кожен фальшивий аргумент і всяку зарозумілу думку необхідно викрити і зруйнувати Словом Божим, щоб кожний задум був підпорядкований «на послух Христові» (вірш 5).

У цій духовній війні Павло діє владою Христа. Однак ця влада спрямована на повчання, а не на знищення (вірш 8). Духовні лідери можуть стверджувати, що діють владою Бога, проте мають пам'ятати: їхня влада дана Христом і, подібно до Нього, вони повинні бути

лагідними й покірними серцем. Твердження Павла про дану йому Христом владу пов'язане з його занепокоєнням, що коринтяни слухають не тих людей, ризикуючи своєю вірністю Христу.

Маючи справу із фальшивими вчителями, як ми можемо бути одночасно лагідними і сміливими? Чому ми повинні бути саме такими?

Понеділок, 14 вересня

ХВАЛИТИСЯ В ГОСПОДІ

Учора, досліджуючи 10-й розділ, ми зрозуміли, що Павло та його співробітники здійснювали своє служіння як духовну війну, використовуючи Божу зброю. Сьогодні ми побачимо, що фальшиві вчителі діють згідно з людськими критеріями. Вони недоречно хваляться. Натомість Павло хвалиться тільки в Господі: «Хто ж хвалиться, нехай хвалиться в Господі» (вірш 17).

Прочитайте уривок 2 Кор. 10:13–17. Як атмосфера конкуренції може перешкодити проповіді Євангелія? _____

Використання Павлом мови самопохвали інтригувало перекладачів упродовж століть. Утім, самопохвала була поширеною практикою в стародавньому світі, але щоб вона не образила аудиторію, її контролювали соціальні звичаї. Павло знав ці правила та дотримувався їх. Крім того, апостол чітко дає зрозуміти, що його спосіб хвалитися відрізняється від способу самовихваляння фальшивих учителів. Він хвалиться в Господі (вірш 17). Це цитата зі Старого Завіту: «А хто хоче хвалитися, нехай хвалиться тим, що знає Мене, – розуміє, що Я Господь, Котрий творить милосердя, правосуддя і правду на землі» (Єрем. 9:23). Цитуючи цей уривок із книги пророка Єремії, Павло показує, що в центрі його уваги перебуває саме Христос – Його любов, справедливість і праведність.

Вихваляння Павла зосереджене на Божих звершеннях у Христі. Отже, його похвала – біблійна, тому необразлива. З іншого боку, опоненти апостола потрапили в атмосферу суперництва, порівнюючи себе один з одним. Це нерозумно! (Вірш 12).

У текстах 14–16 Павло натякає, що проповідь Євангелія – основний напрямок його служіння як у Коринті, так і в регіонах за межами Коринта. Любов апостола до Ісуса спонукала його постійно

проголошувати Добру звістку про спасіння, зосереджену на смерті й воскресінні Христа.

На відміну від лжевчителів у Коринті, котрі хвалили себе, Павла поставив і схвалив Бог (вірші 12, 18). Він був «покликаний Божою волею» (1 Кор. 1:1). Апостол зберігав вірність цьому покликанню до кінця свого життя (2 Тим. 4:6, 7).

Перечитайте тексти 2 Кор. 10:12–18. Як лідери і члени Церкви можуть уникнути атмосфери суперництва? Чому так легко захопитися чимось другорядним, що справді не має значення?

Вівторок, 15 вересня

ВИЯВЛЕННЯ ЛЖЕВЧИТЕЛІВ

Новий Завіт містить кілька застережень проти лжевчителів у християнських громадах. Сам Ісус попереджав учнів про лжепророків (Матв. 7:15-20). Апостоли також звертали на це увагу (Гал. 1:6-9; 1 Тим. 6:3-5; 2 Петра 2:1-3).

Прочитайте уривок 2 Кор. 11:1–15. Як Павло описує проблеми, пов'язані із фальшивими вчителями?

Павло викриває діяльність лжевчителів. Водночас він наголошує, що його служіння зосереджене на Христі. Він порівнює Коринтську церкву з нареченою і називає себе її батьком, відповідальним за те, аби поставити її чистою перед Христом (вірш 2). Апостол робить це тому, що любить Церкву (вірш 11). Він навіть уникав бути для неї фінансовим тягарем, хоч мав право на її підтримку (вірші 7-12).

З іншого боку, «вищих апостолів» (це, очевидно, іронія щодо лжевчителів) Павло порівнює зі змієм, який звів Єву (вірш 5). Як і сатані в Едемському саду, лжевчителям у Коринті були притаманні омана й розбещеність (вірші 3, 4). Павло найбільше побоювався, що вони можуть збити коринтян зі шляху щирої відданості й вірності Христу.

Зловмисники проповідували не те, що проповідував Павло, а іншого Ісуса й інше євангеліє (вірш 4). А це свідчить: не кожен, хто проповідує Христа, – призначений Богом служитель. З цього приводу Сам Господь сказав: «Не кожний, хто каже Мені: Господи, Господи! – увійде до Царства Небесного, але той, хто виконує волю Мого Отця, Який на небесах» (Матв. 7:21). Павло також застерігав галатів, що кожен, хто проповідує інше євангеліє, стягає на себе прокляття, однак дехто в Коринті терпів таку оману (див. Гал. 1:6-9).

Павло викриває лжеапостолів, наголошуючи, що вони «робітники лукаві, які видають себе за апостолів Христа» (вірш 13). Вони маскуються під апостолів Христа так само, як «сатана видає себе за ангела світла», а «його слуги видають себе за служителів праведності» (вірші 14, 15). Яка трагічна ситуація: визнаючи Христа, слуги Христа працюють як представники сатани! Апостол завершує свою думку такими словами: «Їхній кінець буде за їхніми вчинками» (вірш 15).

Подумайте, як гостро Павло реагує на помилки в Церкві! Про що це свідчить нам?

Середа, 16 вересня

СТРАЖДАННЯ ЗАРАДИ ЄВАНГЕЛІЯ

Викривши лжевчителів як представників сатани (вірші 1-15), тепер Павло «грає в їхню гру», трохи вихваляючись, як нерозумний (вірші 16-21), щоб коринтяни побачили, наскільки безглуздо прислухатися до слів лжевчителів. Якщо коринтяни ставилися до них із великою повагою, то Павло заслуговував ще більшої уваги. Його страждання за Євангеліє доводять, що він був вірним слугою Христа (вірші 22, 23).

Прочитайте уривок 2 Кор. 11:22–28. На що натякає апостол?

Хоч юдейські повноваження Павла ідентичні повноваженням фальшивих вчителів (вірш 22), його служіння Христу перевершує їхнє (вірш 23). «Вони слуги Христові?» – запитує Павло. Відповідь: «Я – більшою мірою». Його праця була більшою, ув'язнення – частішими, побої – жорстокішими.

Та це ще не все. Перелік страждань апостола також включає п'ять випадків побиття від юдеїв (по тридцять дев'ять ударів) (вірш 24), побиття палицями, каменування, корабельну аварію, небезпеку в морській безодні (вірш 25), небезпеку в дорозі (вірш 26), небезпеку на ріках, небезпеку від розбійників, небезпеку від земляків, небезпеку від язичників, небезпеку в багатолюдних містах, небезпеку в пустелі, небезпеку на морі, небезпеку від лжебратів (вірш 26), важку виснажливу працю, безсонні ночі, голод, спрагу, піст, холод, наготу (вірш 27). І, наче цього було недостатньо, Павлові ще довелося щоденно турбуватися за всі церкви та переживати душевні стражданнями через глибоку тривогу за них (вірш 28).

Тільки справжній слуга Христа був би готовий так страждати за Євангеліє. Якби апостол справді хвалився своїми стражданнями, він мав що сказати. Проте наступний розділ листа відкриває, що причиною його вихваляння були не його звершення для Христа, а звершення Христа для нього. Павло знав, що Божя сила найяскравіше виявляється в людській немощі (12:9, 10). Давши йому колючку в тіло (вірш 7), Господь захистив Павла, щоб він не пишався своїми досягненнями. Це впокорило його, він усвідомлював свою слабкість, залежність від Бога і був готовий отримувати більше Його благодаті й сили.

Чи страждали ви заради Євангелія? Чого ви навчилися із цього досвіду? Як Павло долав труднощі у своєму житті? Як його досвід може допомогти вам впоратися зі своїми проблемами?

Четвер, 17 вересня

ЗВЕРНЕННЯ ДО НЕРОЗКАЯНИХ

В уривку 2 Кор. 12:14-13:10 Павло повідомляє церкву про свій третій візит (12:14; 13:1). Він показав, що нічим не поступається жодному з лжеапостолів, і тепер впевнений, що знову прийде до Коринта й спробує відновити нерозкаяних членів церкви. Фактично це була одна з головних цілей візиту. Усе, що Павло робив і говорив, слугувало збудуванню церкви (12:19).

Прочитайте тексти 2 Кор. 12:20, 21. Які гріхи загрожували духовному стану Коринтської церкви? _____

Перелік гріхів у текстах 20, 21 подібний до інших, які зустрічаються в посланнях Павла (Римл. 1:29-31; Гал. 5:19-21). Про заздрість і суперечки між членами Коринтської церкви апостол писав ще в першому своєму листі до них (3:3). Він побоюється, що до часу його третього візиту ситуація може погіршитися. Він наголошує: «Та боюся, аби часом, коли прийду, не знайти вас такими, якими б не хотів». І навпаки: «І щоб сам не був для вас таким, якого б ви не бажали» (2 Кор. 12:20). Це означає: замість того, щоб поводитися з ними з «лагідністю і покірністю Христа» (10:1), він тепер буде готовий «відплатити за будь-який непослух» (10:6).

Найбільше Павла непокоїла думка про те, що деякі члени церкви, причетні до «нечистоти, розпусти та безсоромності», можливо, не покаються (12:21). І саме такі гріхи є причиною розділення в громаді.

Далі апостол зосереджується на ролі церковної дисципліни для відновлення тих, хто перебуває в гріху (13:1-4). Слабкість не може бути виправданням для гріховного способу життя. Для людей, котрі бажають жити переможним життям, є сила (вірш 4). Факт, що деякі в Коринті жили в розпусті, свідчить про те, що Божя сила не була реальністю в їхньому житті. Павло хотів, щоб вони покалися й відчули силу, яка веде до послуху. Дисциплінувати їх – це останнє, що він хотів робити. Апостол пише: «Благаємо Бога, щоб ви не робили ніякого зла... але щоб ви чинили добро... Про це й молимося: за вашу досконалість» (вірші 7-9). Яка прекрасна молитва! Він просить коринтян перевірити себе, чи перебувають вони у вірі.

Прочитайте текст 2 Кор. 13:5. Що означає перебувати у вірі? Як ви можете знати, що перебуваєте у вірі?

П'ятниця, 18 вересня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Ellen G. White, "The Laodicean Church," p. 125, in *The Advent Review and Sabbath Herald*, September 30, 1873.

«Господь оберігає Свій народ від повторення помилок і хиб минулого. Завжди було багато лжевчителів, котрі, проповідуючи фальшиві доктрини й нечестиві практики, керуючись хибними принципами, у найхимерніший, прихований, оманливий спосіб намагалися ошукати, якщо можливо, навіть вибраних» (Ellen G. White, in *The Advent Review and Sabbath Herald*, January 7, 1904).

«Господь передбачив випробування для нашого розуму, аби ми побачили необхідність уважно перевіряти вісників, щоб зрозуміти, чи перебуваємо ми у вірі. Багато з тих, хто стверджує, що вірить в істину, заспокоїлися, кажучи: "Я багатий, розбагатів і нічого не потребую!"» (Ellen G. White, *Counsels to Writers and Editors*, p. 36).

«Якби люди перевіряли свої доктрини Словом Божим, а не читали Слово Боже у світлі своїх доктрин, аби довести правильність власних ідей, то не ходили б у темряві й сліпоті та не плекали б помилок. Багато хто надає словам Писання значення, яке відповідає їхнім думкам, тому обманюють себе й інших власним хибним тлумаченням Божого Слова. Беручись за вивчення Писання, ми повинні робити це зі смиренным серцем. Будь-який егоїзм, будь-яку любов до оригінальності необхідно відкласти вбік. Не слід вважати свої думки непогрішними» (Ellen G. White, *Counsels to Writers and Editors*, p. 36, 37).

Запитання для обговорення:

1. Прочитайте ще раз уривок 2 Кор. 10:1-6. Яку стратегію духовних війн за Божу істину пропонує Павло та як ми можемо застосувати її до власних духовних війн?

2. Слово Боже провістило, що перед кінцем світу багато лжевчителів намагатимуться відвернути людей від істини. Що може зробити ваша місцева церква, щоб захистити своїх членів від омани фальшивих учителів, які можуть бути навіть у вашій громаді? Чому це так важливо для виконання місії Церкви?

3. Чому Павло вважав за необхідне написати довгий перелік своїх страждань (2 Кор. 11:16-33)? Що означає «хвалитися в Господі»?

4. Чому нам, членам Церкви, важливо перевіряти себе, чи перебуваємо ми у вірі (2 Кор. 13:5)? Яке це має значення?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Уявіть, що ви з невеликою групою людей подорожуєте в горах. Місцевість незнайома, гори оповиті густим туманом, і ви не впевнені, чи прямуєте в потрібному напрямку. Раптом до вас приєднується незнайомий чоловік. На ньому спеціальна амуніція, він має рацію і навіть карту. Чоловік упевнено заявляє: «Ви йдете не в тому напрямку. Ідіть за мною, я знаю короткий шлях».

З полегшенням ваша група йде за ним. Він крокує сміливо, розповідає історії про минулі рятувальні операції і, здається, знає кожен поворот і камінь. Проте через годину стежка стає вужчою, небезпечною і всі захвилювалися. Хтось перевіряє місцезнаходження за GPS і розуміє, що ваш гід провадить вас не до безпечного пункту, а в дику місцевість.

Цей чоловік мав вигляд професійного провідника, його слова звучали переконливо. Однак він був не гідом, а шахраєм. Подальша подорож під його керівництвом могла мати трагічні наслідки.

Таку саму проблему апостол Павло розглядає в розділах 10-12 свого Другого **послання до коринтян**. У церкву проникли фальшиві вчителі, котрі називали себе апостолами, говорили з харизмою й авторитетом. Проте вони проповідували іншого Ісуса й відводили людей від істини.

Метою відповіді Павла на таку небезпеку є захист Церкви. Адже згадані самозванці мають пристойний вигляд, їхні слова звучать як правдиві, однак це лжевчителі.

Теми уроку

Цього тижня ми обговоримо три важливі теми, зосередившись на питанні, як нам слід поводитися з **релігійними ошукацями** та фальшивими вчителями.

1. Захист апостольської влади. Апостол починає захищати своє служіння, відповідаючи на звинувачення опонентів у тому, що він сміливий у листах, але слабкий особисто (10:1, 2, 10).

2. Небезпека фальшивих апостолів. Павло занепокоєний тим, що Коринтська церква відхиляється «від простоти й чистоти, яка в Христі» (11:2, 3).
3. Духовна боротьба. Апостол наголошує, що його зброя не тілесна, а духовна; вона сильна завдяки Богові, «щоб знищити твердині» (10:4).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. У першому столітті церква в Коринті була молодого розмаїття **громадою** в багатому, аморальному, філософськи налаштованому грецькому місті. Як великий порт, Коринт приваблював безліч релігійних діячів, учителів і філософів. У цьому середовищі вони заробляли на життя, беручи плату із заможних слухачів за лекції, приватні уроки або наставництво. **Рівень учителя** часто визначали за його гонораром. Протагор брав високу плату, а Ісократ керував елітною школою, де студенти платили значну суму за навчання. Статус мав велике значення, і такі вчителі, як Горгій, виголошували вишукані публічні промови, аби привабити платоспроможних студентів. Діо Хрисостом критикував таких діячів, кажучи: «Вони подібні до акторів на сцені, які виступають не заради істини, а заради срібла й оплесків» («Orations», 32.11).

Ораторська сила часто асоціювалася з мужністю та чоловічою силою. «Будь-якого чоловіка, котрий прагнув зайняти керівну посаду в римському світі першого століття, його слухачі й суперники піддавали майже постійній оцінці» (Jennifer Larson, “Paul’s Masculinity” in *Journal of Biblical Literature*, vol. 123, no. 1 (2004), p. 87).

На цьому тлі апостол Павло зіткнувся з опором з боку фальшивих учителів у Коринті. Ці єврейсько-християнські місіонери, яких Павло іронічно називав «вищими апостолами» (11:5; 12:11), нападали на нього за відсутність у нього ораторських здібностей, за його страждання та відмову брати гроші. Таку поведінку за грецькими стандартами вважали неефективною. Фальшиві вчителі проповідували законницьке, засноване на ділах «євангеліє», хизувалися духовними переживаннями і носили із собою рекомендаційні листи з метою підвищити свій статус. Їхній вплив загрожував чистоті Євангелія, спонукаючи церкву оцінювати лідерів за зовнішнім успіхом, а не за християнською покірливістю. Апостол свідомо протидіяв цьому впливу, виготовляючи

намети (Дії 18:3) та проповідуючи без винагороди (2 Кор. 11:7–9), хоч деякі вважали це ознакою слабкості. Павло нагадав коринтянам: на відміну від нього, фальшиві вчителі «поневолювали», «об’їдали», «обдирали» їх (вірш 20).

2. Захист апостольської влади. У **розділах** 10, 11 Павло аргументовано захищає свою апостольську владу і служіння від критики й фальшивих звинувачень. У **розділі** 10 він відповідає на таке звинувачення: «Мої послання, кажуть, “вагомі та сильні”, а коли я “особисто присутній, — то немічний”, і мова моя жалюгідна» (вірш 10). Апостол стверджує, що його авторитет походить безпосередньо від Христа, а не від власної сили чи мудрості. Він наголошує: «Ми ж не будемо безмірно хвалитися, але згідно з мірою еталона, що його дав нам Бог як міру, яку застосовуємо і до вас» (вірш 13). Павло пояснює: він не хвалиться тим, що виходить за межі його місії, та не порівнює себе з іншими. Його авторитет визначає Бог, а будь-яке визнання від людей він використовує для поширення Євангелія в «дальших країнах» (вірші 15, 16, переклад І. Огієнка). Хоч дехто може вважати його скромною людиною, листи апостола відображають серйозність його місії, і він готовий діяти рішуче, коли це необхідно (вірш 11).

У **розділі 11** Павло пише про те, що палає «Божою ревністю», глибокою захисною любов’ю до коринтян, побоюючись, що вони можуть бути зведені з правильного шляху фальшивими апостолами (вірші 2, 3). Ці лжеапостоли маскуються під «служителів праведності» (вірш 15). Але насправді вони обманливі й небезпечні. Апостол застерігає: такі люди подібні до сатани, котрий маскується під «ангела світла» (вірш 14; у тексті 3 він уже згадував про обман Єви змієм), а їхні вчення спотворюють Євангеліє. Павло закликає коринтян бути пильними й розсудливими, нагадуючи їм, що його служіння ґрунтується на чесності й істині Христа, які різко контрастують із неправдою обманливих працівників (вірш 13).

3. Небезпека фальшивих апостолів. У **розділі 11** апостол пише про небезпеку з боку фальшивих апостолів, торкаючись таких питань, як благочестива ревність, спотворення Євангелія та обман духовних лідерів. Насамперед він висловлює глибоке занепокоєння щодо коринтян, аби вони не відхилилися від щирої відданості Христу (вірші 2, 3). Павло застерігає від тих, хто проповідує іншого Ісуса або інше євангеліє, закликаючи християн залишатися вірними вченню, яке

вони прийняли раніше (вірш 4). Він прямо називає цих людей лже-апостолами, лукавими робітниками, котрі видають себе за апостолів Христа (вірш 13), і навіть застерігає, що сам сатана може з'явитися як ангел світла (вірш 14).

Щоб відобразити приголомшливий контраст між істинними апостолами й фальшивими, Павло вирішує перейняти тон своїх супротивників, викрити їхню оманливість та описати власні страждання за Христа (вірші 21-30). У такий спосіб він показує, наскільки саморекламування лжеапостолів контрастує зі справжньою жертвою й покорою, які Павло охоче прийняв у своєму служінні. Крім того, у розділі 12 апостол розповідає про надзвичайне видіння Неба, але скромно приховує себе за словосполученням «той чоловік», відмовляючись хвалитися (вірші 1-6). Він пише про дану йому «колючку в тілі», аби він не величався, наголошуючи, що Божя сила виявляється в немочі (вірші 7-10). Павло нагадує коринтянам, що ознаки справжнього апостола він відобразив через терпіння, ознаки й чудеса (вірш 12), протиставляючи свої безкорисливі спонукання мотивам лжевчителів. Він висловлює глибоке бажання підбадьорити віруючих, а не обтяжувати їх, виявляючи щиру турботу про церкву й відданість їхньому духовному благополуччю (вірші 14-18).

4. Духовна боротьба. У тексті 10:4 апостол наголошує: зброя його боротьби не світська, а духовна, «сильна завдяки Богові, щоб знищити твердині». У цьому вірші викладена концепція духовної боротьби проти ворога – не людини, не фізичного створіння, а духовної невидимої істоти. Вона виявляється в силах темряви й обману, які намагаються підірвати істину Євангелія. У цій вселенській битві беруть участь віруючі, котрі прагнуть жити згідно з Божою істиною у світі, сповненому фальшивих ідеологій та вчень. У тексті 11:13 Павло звертає увагу на лжеапостолів, «робітників лукавих, які видають себе за апостолів Христа», спотворюють Євангеліє та відвертають інших з правильного шляху. Ці фальшиві вчителі є частиною твердинь, які Павло прагне зруйнувати. Їхні оманливі аргументи й учення подібні до фортець, що протистоять істині Христа і тримають людей у духовному рабстві.

Вираз «зброя... сильна завдяки Богові» (10:4) наголошує на факті, що сила духовної зброї походить виключно від Господа, і вона ефективна, бо відповідає Його владі й меті. Згадка Павла про руйнування

ворожих твердинь стосується знищення глибоко вкорінених аргументів, ідеологій та моделей мислення, які протистоять Божій істині. У контексті його служіння таке знищення передбачає протистояння лжеапостолам та їхнім учням, бо вони проповідують «іншого Ісуса» та «інше євангеліє» (11:4).

Фальшиві апостоли використовують маніпуляції й обман, щоб підірвати істинну звістку Христа, і Павло усвідомлює: такі підробки створюють духовні фортеці в умах віруючих. Ці фортеці символізують способи мислення та світогляди, які призводять до духовного пригноблення й утримують людей у рабстві гріха.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обговоріть з вашим класом наведені нижче запитання в контексті розділів 10-12.

1. Павло називає пожертву «благодаттю». Як це поняття змінює наше уявлення про щедрість?
2. Які сучасні приклади «іншого Ісуса» або «іншого євангелія» ви можете навести? Як ми можемо розпізнати, коли хтось перекручує істину?
3. Коринтяни оцінювали Павла за зовнішнім виглядом і промовами (10:7, 10). Чому небезпечно визначати духовну владу людини на підставі лише харизми, зовнішнього вигляду або ораторських здібностей?
4. На думку Павла, якою має бути справжня духовна влада? Чим вона відрізняється від світського лідерства?
5. В уривку 10:3-5 апостол пише про знищення твердинь, руйнування задумів та підпорядкування думок. Як ми можемо активно захищати свій розум і віру від фальшивих учень?
6. Чому, на вашу думку, Павло вирішив описати свої страждання, а не духовні досягнення? Чого нас навчає його позиція щодо оцінки лідерів?
7. Чому деякі люди приймають лжевчителів і навіть захоплюються ними? Що робить фальшиве вчення таким привабливим?
8. Чи стикалися ви коли-небудь із «лжевчителями» чи єретичними вченнями? Як ви їх розпізнали та чого навчилися з цього досвіду?

БЛАГОДАТЬ, ЛЮБОВ І СПІЛЬНІСТЬ

Біблійні тексти для дослідження:

2 Кор. 8:9; Римл. 16:20; 1 Івана 4:8-11; 2 Кор. 13:11; Филп. 2:1, 2; Гал. 4:4-6.

Пам'ятний вірш:

«Благодать Господа Ісуса Христа, любов Бога і спільність Святого Духа — з усіма вами. Амінь» (2 Кор. 13:13).

Завершуючи Друге послання до коринтян, апостол Павло ще раз наголошує на основних думках своїх листів. І робить це за допомогою п'яти вказівок (13:11).

Перша вказівка – «радійте» – перегукується із попередніми текстами в листах.

Друга вказівка – «удосконалюйтеся» – це переклад грецького слова **катарті́зю**, яке зустрічається тут і в тексті 1 Кор. 1:10.

Третя – «утішайтесь» – продовжує думку уривка 2 Кор. 1:3-7. Павло починає і закінчує свій другий лист утіхою. Ми отримуємо втіху від Господа, щоб утішати інших (2 Кор. 1:4, 6).

Четверта і п'ята вказівки – «Будьте єдинодумні, зберігайте мир» (13:11) – це заклик до єдності. Така атмосфера радості, удосконален-

ня, утіхи, єдинодумності й миру є умовою присутності «Бога любові та миру» (вірш 11). І водночас це результат дії нашого Триєдиного Бога в людському серці (вірш 14).

Благодать, любов і спільність – наслідок діяльності Триєдиного Бога для нас. Ці три християнські чесноти сприяють створенню атмосфери, яка свідчить про присутність Господа в серцях і громадах віруючих.

Неділя, 20 вересня

БЛАГОДАТЬ ІСУСА

Як на початку, так і наприкінці Другого послання до коринтян міститься апостольське побажання християнам благодаті від Господа Ісуса (1:2; 13:13). І це надихає! Павло не міг перестати думати й говорити про Христа.

«Адже ви знаєте благодать нашого Господа Ісуса Христа, що, будучи багатим, заради вас Він став убогим, аби ви збагатилися Його зубожінням» (2 Кор. 8:9).

Яка чудова, нездоланна благодать Ісуса! Він залишив багатство Свого вічного існування на Небесах, щоб стати убогим. Він пішов запленими путями стародавньої Галилеї. Ісус «упокорив Себе, був слухняний аж до смерті, й до смерті хресної» (Филп. 2:8). Він здійснив це заради нас, щоб ми «збагатилися», тобто мали шанс бути з Ним на Небі. Ми, котрі знали лише світ гріха, страждання і смерті, отримали шанс почати розуміти, що означало для Ісуса залишити небесні двори, прийти на Землю й віддати Своє життя за нас.

Прочитайте Римл. 16:20; Гал. 6:18; Филп. 4:23; 1 Сол. 5:28. Яка важлива істина міститься в цих текстах?

Павло у своїх листах дуже часто оспівує благодать Ісуса. Ось одна із цих перлин: «Благодаттю однієї Людини, Ісуса Христа, Божої благодаті і дари щедро вилилися на багатьох» (Римл. 5:15). Отримавши такий достаток благодаті, Божі діти «запанують у житті через... Ісуса Христа» (Римл. 5:17). Як і Друге послання до коринтян, Павло починає й закінчує також інші свої послання згадками про благодать Ісуса (Римл. 1:7; 16:20; 1 Кор. 1:3; 16:23; Гал. 1:3; 6:18; Филп. 1:2;

4:23). Ця тема займала його думки, і він бажав, щоб вона наповнила розум і коринтян.

Цього апостол бажав усім церквам. Зверніть увагу, що він писав до ефесян: «Благодать з усіма, хто незмінно любить Господа нашого Ісуса Христа» (Ефес. 6:24). Павло прагнув, щоб усі ми любили Ісуса такою незгасною любов'ю! Він бажав, аби благодать Ісуса, «примножена багатьма» (2 Кор. 4:15), стала для них достатньою, як і для нього (12:9).

Подумайте про благодать, виявлену Господом до вас. Чого ви заслуговуєте за все, що думали, говорили і робили? А що на- томість Господь пропонує вам через Свою благодать?

Понеділок, 21 вересня

БОЖА ЛЮБОВ

«Благодать Господа Ісуса Христа, любов Бога і спільність Святого Духа — з усіма вами. Амінь» (2 Кор. 13:13). Цим текстом Павло закінчує своє Друге послання. Зверніть увагу, що він згадує три Особи Божества саме в такому порядку: Син, Отець, Святий Дух. Саме завдяки дії всіх трьох Осіб ми можемо краще зрозуміти, яким є Бог і що Він здійснив для нас.

Прочитайте Івана 3:16, 17; Римл. 8:37–39; 1 Івана 4:8–11. Що ці уривки повідомляють нам про Божу любов? _____

У тексті 1 Івана 4:8 сказано: «Бог є любов». Любов – невід'ємна властивість Бога. Апостол Іван наголошує: ми можемо пізнати любов у тому, що Бог віддав Свого Єдинородного Сина на смерть за нас (Івана 3:16). Він послав Сина з місією спасіння (Івана 3:17), і це було частиною Плану спасіння (Дії 3:20, 21; 1 Івана 4:10, 14). Євангелія свідчать, що Ісус неодноразово звертався до Отця як до Того, Хто послав Його (Матв. 10:40; Марка 9:37).

Апостол Павло висловив чудову думку: «Але Бог виявляє Свою любов до нас тим, що Христос помер за нас, коли ми були ще грішниками» (Римл. 5:8). Ми можемо побачити відображення Божої любові в ніжних стосунках між чоловіком і дружиною, батьками й дітьми, у щирій дружбі тощо. Ми також бачимо Божу любов у природі. Еллен Уайт писала: «"Бог є любов!" — написано на кожній бруньці, що роз-

пускається, на кожній билинці, що пробивається із землі. Чудові птахи, котрі зустрічають день радісним співом, барвисті, досконалі у своїй красі квіти, які наповнюють повітря солодким ароматом, велетенські лісові дерева, зодягнені в розкішні зелені шати, — усе свідчить про ніжну батьківську турботу Бога та Його бажання ошчасливити Своїх дітей» (Дорога до Христа. С. 10).

Однак немає нічого переконливішого за факт, що Бог віддав Ісуса в жертву за наші гріхи. Якщо ми усвідомлюємо таку істину: Бог полюбив нас настільки, що послав Сина віддати Своє життя за нас, то нашою відповіддю буде готовність «класти душі за братів» (1 Івана 3:16).

Павло прагнув, щоб коринтяни жили в єдності. Проте без любові немає єдності. Саме тому апостол навчав їх, що «любов збудовує» (1 Кор. 8:1), а без любові – усе марнота (13:1-3). Отже, усе наше життя має бути наповнене любов'ю (16:14), яка є відображенням Божої любові.

Що б ми втратили, якби Ісус не був вічним Богом?

Вівторок, 22 вересня

БОГ ЛЮБОВІ

У стародавньому світі язичники не вірили, що боги люблять людей, натомість уявляли їх лютими, жорстокими, тому їх потрібно задобрювати. Біблійна істина про Бога любові була чимось новим і несподіваним. Яким би дивним не було це твердження в його час, Павло характеризує нашого Господа як «Бога любові та миру» (2 Кор. 13:11).

Прочитайте текст 2 Кор. 13:11. Чого навчає цей текст? Як ви можете черпати надію зі слів апостола? _____

Фразу «Бог любові і миру» можна тлумачити двояко. З одного боку, Господь – джерело любові й миру. З другого, Він сповнений любові й миру. Однак нам не слід розмежовувати ці два поняття. Оскільки любов і мир – невід'ємні властивості Господа, саме Він дарує нам любов і мир.

В інших місцях своїх послань Павло називає Його «Богом терпіння і втіхи» (Римл. 15:5); «надії» (Римл. 15:13); «миру» (Римл. 15:33; 16:20; 1 Кор. 14:33; Филп. 4:9; 1 Сол. 5:23), «Отцем співчуття і Богом усякої втіхи» (2 Кор. 1:3). Бог – джерело всіх цих благословень, і Він дарує їх нам зі Своєї незмінної любові.

Хоча словосполучення «Бог миру» зустрічається в Біблії досить часто, словосполучення «Бог любові» міститься тільки в тексті 2 Кор. 13:11, тому заслуговує наших найглибших роздумів.

Як зауважило багато теологів, посилення Павла на Бога любові за кілька текстів до тринітарного* благословення в 2 Кор. 13:13 указує на те, що він думає про Бога як про трьох Осіб. «Хоч апостол використовує тут [у тексті 2 Кор. 13:13] слово “Бог” як один титул із трьох, його розуміння Ісуса і Духа в інших місцях його листів... спонукає нас сприймати цю фразу як опис єдиного Бога, Котрого рання Церква бачила в потрійній формі. Минуло більше століття, перш ніж богослови... почали використовувати слова “Триєдиний”... “Трійця” як скорочений спосіб вираження того, що Павло вже сформулював» (Tom Wright, Paul for Everyone: 2 Corinthians (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 2004), p. 148).

Ми віримо в єдиного Бога, у єдність трьох Осіб, Котрі вічно перебувають у стосунках любові. Цей Триєдиний Бог любить нас і закликає нас любити одне одного так, щоб відображати любов між Ними.

Середа, 23 вересня

СПІЛЬНІСТЬ СВЯТОГО ДУХА

Благодать Ісуса не тільки відкриває Божу любов до нас, але й дає «спільність Святого Духа» (2 Кор. 13:13) як наслідок цієї любові. Водночас спільність/спілкування має своє джерело в Божій любові. І це тому, що без любові немає спілкування. Як пише Павло: «Отже, коли є якась втіха в Христі, коли є якась віра в любові, коли є якась спільність духу, коли є якесь милосердя і щедрість, доповніть мою радість, щоб ви думали те саме, мали ту саму любов, були єдиномисльними й однієї думки» (Филп. 2:1, 2).

Деякі люди вважають, що Святий Дух — це лише сила або вплив, проте це хибна думка. Зрештою, навіщо Павло згадує двох Осіб — Отця і Сина — разом із простою «силою» в тринітарній формулі? Це було б безглуздом. Подібно до того як Отець і Син представлені в особистих стосунках (2 Кор. 1:3; 11:31), стосунки Духа з людьми свідчать, що Він також Особа (Римл. 8:15, 16; див. також Івана 14:16, 17, 26; 15:26).

*Тринітарство — це вчення про триєдність Бога; про те, що Він відкрив Себе в трьох рівних вічних Особах: Отець, Син і Святий Дух (прим. редактора).

Фраза «спільність Святого Духа» (2 Кор. 13:13) означає як дароване Духом спілкування одне з одним, так і спілкування із самим Духом. Фактично спілкування одне з одним є наслідком спілкування з Духом.

Прочитайте тексти 1 Кор. 2:10, 11; 3:16; 12:11; 2 Кор. 3:6, 17. Чого Павло навчав коринтян щодо Святого Духа?

Апостол Павло багато писав про діяльність Святого Духа. У Першому і Другому посланнях до коринтян міститься понад 40 посилань на Духа. Третя Особа Божества сприяє збудуванню Церкви (1 Кор. 14:12), дає можливість людям виконувати місію (2:4, 5), відкриває нам глибини Божі (2:10, 11), навчає нас (2:13), живе в нас (3:16; 6:19), діє разом із Христом для нашого виправдання (6:11), наділяє Церкву духовними дарами (1 Кор. 12-14), запечатує нас для спасіння (2 Кор. 1:22), закарбовує Закон у людських серцях (3:3), дарує нове життя в Христі (3:6) і свободу від гріха (3:17). Безперечно, ми не можемо жити без Святого Духа.

Чому усвідомлення Божественності Святого Духа важливе для кращого розуміння Божої любові до нас?

Четвер, 24 вересня

НАШ ТРИЄДИНИЙ БОГ

Читаючи текст 2 Кор. 13:13, можна подумати, що Христос — єдине джерело благодаті, Бог — єдине джерело любові, а Святий Дух — єдине джерело спільності, однак таке уявлення — хибне.

Прочитайте тексти 1 Кор. 1:3, 4, 9; 10:16; 2 Кор. 1:2, 12; Римл. 8:35; 15:30; Гал. 2:20; Ефес. 3:19. Що ці тексти повідомляють про благодать, любов і спільність Осіб Трійці?

Отець, Син і Святий Дух працюють разом задля нашого спасіння. Благодать, любов і спільність походять не від однієї Особи, а від трьох Осіб. Проте Кожен з Них виконує особливі функції в історії спасіння. Апостол Павло розумів цю істину й наголошував на ній у своїх посланнях. Наприклад, в уривку Гал. 4:4-6 надзвичайно лаконічно викладено План спасіння, у якому беруть участь три Особи Божества. Бог Отець послав Ісуса, а це означає, що Отець — джерело цього Плану (вірш 4). Син народився від жінки (вірш 4), що вказує

на виконання давньої обітниці про Боговтілення (Бут. 3:15). Син викупив нас і повернув до правильних стосунків з Отцем, Котрого звинувачував сатана (Бут. 3:4, 5). А Святий Дух узаконює нашу ідентичність як дітей Божих (Гал. 4:6).

У посланнях Павла міститься ще кілька текстів про Трійцю. Особи Трійці діють разом, даючи Церкві можливість виконувати місію (1 Кор. 12:4-6), наділяють нас духовною силою (Ефес. 3:14-19), сприяють глибокій єдності між членами Церкви, яка відображає єдність між Особами Божества (Ефес. 4:4-6). Апостол також наголошує, що три Особи Божества працюють разом для нашого спасіння (Ефес. 1:3, 13, 14). У Посланні до ефесян він навіть пише, що ми маємо бути сповнені повнотою Отця (3:19), Сина (4:13) і Святого Духа (5:18).

Своє листування з коринтянами Павло завершує найкращою обітницею: три щонайвищі Особи Всесвіту, небесна Трійця, завжди перебувають з нами (2 Кор. 13:13).

Як спілкування між членами Церкви має відображати прекрасні взаємини між Особами Божества?

П'ятниця, 25 вересня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Еллен Уайт «Бажання віків» розділ «Хай не тривожиться ваше серце» (с. 662-680).

«Тільки благодать Ісуса Христа може замінити кам'яне серце тілесним та зробити його живим для Бога... Люди не мають сили виправдати душу, освятити серце. Моральна хвороба може бути зцілена не інакше, як тільки силою великого Лікаря. Найвищий Дар Небес, Єдинородний Син Отця, сповнений благодаті й істини, – Єдиний, Хто спроможний викупити загинувших» (Ellen G. White, in The Signs of the Times, May 2, 1892).

«"Бог є любов" (1 Івана 4:16). Любов – це сутність Бога, це Його Закон. Так було завжди і так буде повік. "Високий і Піднесений, повік Живий" (Ісаї 57:15), Чиї "путі... вічні" (Авак. 3:6), не змінюється. У Ньому "нема зміни, ні тіні переміни" (Якова 1:17).

Кожний прояв Його творчої сили – це прояв безмежної любові. Владарювання Бога містить повноту благословень для всіх створених істот... Історія великої боротьби між добром і злом від її зародження на Небесах і до остаточного приборкання повстання й цілковитого

викорінення гріха – це також прояв незмінної Божої любові» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 33).

«Ми повинні усвідомити, що Святий Дух... така сама Особа, як і Бог... Святий Дух – Особа, інакше Він не міг би свідчити нашому духові, що ми діти Божі. Він також Божественна Особа, інакше не міг би досліджувати таємниці, приховані в Божому розумі» (Ellen G. White, The Faith I Live By, p. 52).

«Є три живі Особи Небесної Трійці; в Ім'я цих трьох великих Сил – Отця, Сина і Святого Духа – охрещуються ті, хто живою вірою приймає Христа. Ці Сили співпрацюватимуть із покірними підданими Небес у їхніх зусиллях жити новим життям у Христі» (Ellen G. White, Evangelism, p. 615).

Запитання для обговорення:

1. Одна з найвідоміших християнських пісень називається «Дивовижна благодать». Що дивовижного в благодаті Ісуса?

2. У притчі про блудного сина прекрасно зображена Божа любов. Чому ми впевнені, що батько в цій притчі – люблячий батько?

3. Як ваша громада може продемонструвати, що «спільність Духа» – це реальність?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Уявіть, що ви в аеропорту прощаєтеся з близьким другом або коханою людиною. Ви провели разом багато часу, подолали чимало труднощів. Коли ця людина збирається пройти контроль безпеки, вона обертається, щоб сказати вам лише кілька **заклучних** слів. Але це будуть такі слова, які ви запам'ятаєте надовго. Можливо, вона скаже: «Бережи себе», або «Продовжуй займатися улюбленою справою», або «Я **певен: ти досягнеш успіху**».

Останні слова залишаються в пам'яті. Вони можуть бути лаконічними, але часто відображають найглибші емоції, невідкладні нагадування або найважливішу звістку.

Апостол Павло часто закінчував свої листи саме так. Після розділів, присвячених навчанню, виправленню, захисту, заохоченню, доктрині, Павло не тільки ставить свій підпис. Його останні слова **продумані; це** стислі вирази благодаті, любові, єдності — самої суті Євангелія та християнської спільноти.

Наприкінці своїх листів апостол благословляє читачів, фокусуючи їхню увагу на найважливішому. Отже, досліджуючи заключні фрагменти листів Павла (зокрема уривок 2 Кор. 13:11–13), ми не лише читаємо ввічливі слова прощання. Ми чуємо відлуння його серцебиття і, напевно, серцебиття Бога.

Теми уроку

Цього тижня ми зосередимо увагу на трьох ключових поняттях, які містяться в заключних словах Павла до Коринтської церкви:

1. Благодать – дар.
2. Любов – підтримувальна сила.
3. Спільність – результат дії Святого Духа. Саме Він налагоджує спільність між людьми, бо це необхідно для зростання християнської громади.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

1. Історичний контекст. У новозавітні часи написання листів було поширеним важливим засобом спілкування, особливо в греко-римському світі, де філософи, учителі й лідери часто надсилали листи. Такі листи мали стандартну структуру: привітання, подяка, основна частина, закінчення. Павло дотримувався цієї структури, але наповнив її глибоким теологічним і пастирським змістом. Зазвичай він диктував свої листи писареві/секретареві, а потім доручав надійним посланцям (таким як Тимофій або Фива) для доставки адресатам.

Привітання Павла часто поєднували єврейські та грецькі поняття («благодать і мир»), а завершення листів були більше, ніж прощання, — вони відображали його турботу, духовні пріоритети та стосунки з адресатами. **В уривку** 1 Кор. 16:19–24 апостол закінчує свого листа привітаннями від інших церков, особистим підписом для підтвердження листа, серйозним застереженням для тих, хто не любить Христа, і щирим благословенням, наголошуючи на благодаті та своїй незмінній любові до коринтян.

На відміну від Першого, Друге **послання до коринтян** закінчується лагіднішими закликами до радості, єдності й миру (13:11–13). А насамкінець – дивовижне благословення від Триєдиного Бога: «Благодать Господа Ісуса Христа, любов Бога і спільність Святого Духа — з усіма вами» (вірш 13). Ці тексти містять унікальне поєднання доктрини й особистих почуттів Павла, перетворюючи останні слова його листа на **глибоке** духовне підбадьорення, зосереджене на благодаті, любові та спільності.

2. Благодать – дар. В уривку 13:11–13 Павло завершує свого листа сильним, теологічно багатим благословенням, акцентуючи на благодаті. Він починає благословення словами: «Благодать Господа Ісуса Христа», наголошуючи на благодаті як основоположному елементі християнського життя. Тільки благодать, явлена в самопожертві Христа (8:9), може дарувати відновлення, єдність і мир неспокійній Коринтській церкві.

Рішення Павла закінчити Послання не докором, а благодаттю відображає його велике пастирське серце; фактично так він закінчує майже всі свої листи. Наприклад, Послання до римлян (Римл. 16:20), галатів (Гал. 6:18) і филип'ян (Фил. 4:23) завершуються побажанням віруючим перебувати в благодаті Христа. У тексті 2 Кор. 13:13 апо-

стол пов'язує благодать з любов'ю Бога Отця та спільністю Святого Духа, утворюючи структуру, яка охоплює весь спектр Божественних взаємин. Для Павла благодать — не просто теологічне поняття, а жива сила, яка єднає віруючих із Богом та одне з одним. Тому апостол постійно використовує це слово в останніх текстах своїх листів, щоб нагадати читачам: саме благодать спасає, підтримує й наділяє силою християнську Церкву.

3. Любов – підтримувальна сила. Павло завершує свого листа (13:11–13) закликом до єдності й миру та одним з найбагатших благословень у Новому Завіті. Центральною темою цього уривка є любов – **сутність** Божої природи. У тексті 13 апостол ставить «любов Бога» поряд з благодаттю та спільністю. Любов Бога – це не абстрактне, невиразне почуття, а сама сутність Господа – Джерела як спасіння, так і життя християнської Церкви. У тексті 11 апостол звертається до віруючих із закликом: «Отак, брати: радійте, удосконалюйтеся, утішайтесь, будьте єдинодумні, зберігайте мир». А це можливо лише тоді, коли члени Церкви сповнені самовідданою **примирливою** любові, що походить від Бога.

Тему примирення Павло послідовно підкреслює наприкінці багатьох своїх листів. У **Посланні до римлян** він благає Церкву «Господом Ісусом Христом і любов'ю Духа» ревно перебувати в молитві, наголошуючи, що любов – рушійна сила в духовній праці. «А Бог миру нехай буде з усіма вами!» (15:30, 33).

Послання до ефесян апостол завершує словами: «Мир братам і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа. Благодать з усіма, хто незмінно любить Господа нашого Ісуса Христа» (6:23, 24). Тут автор наголошує: любов походить від Господа, а людина відгукується на неї також любов'ю – відображенням даної віруючому Божої любові.

Так само в Першому **посланні до солунян** Павло висловлює своє побажання Божим дітям: «Господь нехай помножить і наповнить вас любов'ю одне до одного і до всіх, — такою ж, яку ми маємо до вас» (3:12), пов'язуючи любов як із Божою справою, так і зі свідченням Церкви.

Отже, у 13-му розділі Другого **послання до коринтян** Павло не просто ставить свій підпис, а підсумовує Євангеліє. «Любов Бога» – джерело «благодаті Господа Ісуса Христа» і «спільності Святого Духа». Тільки в цьому листі апостол використовує такий опис Триєдиного

Бога, «в епілогу, щоб підкреслити особливі ролі Божества в справі спасіння» (“2 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p. 1685). Любов – ініціативна риса Бога, яка відображається в благодаті та спільності віруючих. Закінчуючи свого листа таким потрібним благословенням, Павло нагадує коринтянам (розділених, розбурханих громаді): тільки глибоке усвідомлення любові Господа може відновити їхню єдність, підтримати їхній мир, зміцнити їхню спільність.

4. **Спільність** – результат дії Святого Духа. У тексті 13:13 апостол наголошує, що спільність – це результатом дії Святого Духа. «Спільність» (грец. **койноніа**) означає спільну участь, глибокий зв'язок і не лише між віруючими й Духом, а й між самими віруючими завдяки єднальній присутності третьої Особи Божества. Це заключне благословення підсумовує суть християнської спільності: Дух Святий створює й підтримує єдність і глибину взаємин у Церкві. Коринтська громада, яка раніше переживала розколи та суперництво, тепер почула заклики до примирення й гармонії через спільність, яку створює Дух.

Павло пише про єдність у Святому Дусі і в інших своїх листах. У **Посланні до филип'ян** він заохочує читачів: «Отже, коли є якась утіха в Христі, коли є якась віра в любові, коли є якась спільність духу, коли є якесь милосердя і щедрість, доповніть мою радість, щоб ви думали те саме, мали ту саму любов, були єдинодушні й однієї думки» (2:1, 2).

Так само в **Посланні до римлян** апостол висловлює побажання віруючим: «Бог терпіння і втіхи нехай дасть вам бути єдинодумними між собою – за прикладом Ісуса Христа, щоб єдинодушно, одними вустами ви славили Бога і Отця Господа нашого Ісуса Христа» (15:5, 6). Злагода – результат дії Божого Духа в стосунках, що сприяє взаємній любові й поклонінню.

А в **Посланні до галатів** (5:22-26) Павло пише про складові **плоду** Святого Духа, зокрема про любов, радість, мир, лагідність, необхідні для життя в спільності. Отже, у тексті 2 Кор. 13:13 автор не просто виголошує загальне або навіть звичне благословення на прощання; натомість акцентує на діяльності Духа, Котрий створює примирену, наповнену благодаттю, люблячу громаду, об'єднану в Божественному спілкуванні. «Благодать, любов і спільність не є

природними для людей, вони течуть до Церкви від Осіб Божества як Божественні дари. Ці дари могли зцілити громаду в Коринті й підготувати її до здійснення християнської надії на повернення Господа» (“2 Corinthians” in Andrews Bible Commentary, p. 1685).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обговоріть з вашим класом записані нижче запитання в контексті уривка 2 Кор. 13:11-13.

1. У тексті 11 Павло закликає віруючих удосконалюватися. Як ви вважаєте, чому? Як ви можете вдосконалюватися у своїх стосунках із навколишніми людьми та в церковній **громаді**?
2. Як можна «говорити те саме» (1 Кор. 1:10) і «жити в мирі» (Римл. 12:18) у церкві, де бувають конфлікти (1 Кор. 1:10–13)?
3. Яку роль у налагодженні єдності відіграє смирення?
4. У тексті 2 Кор. 13:12 апостол закликає: «Вітайте одне одного святим поцілунком». Як сьогодні можна виявити таку духовну любов та єдність, щоб це було прийнятно в нашій культурі?
5. Чи отримали ви нещодавно благодать від Христа і як цей досвід може вплинути на ваше ставлення до складних людей або ситуацій?
6. Які стосунки у вашій духовній спільноті потребують зцілення або зміцнення? Які практичні кроки ви можете зробити задля досягнення цього?
7. Павло закінчує свого листа словами радості, утіхи й миру. Який із цих Божественних дарів зараз найбільше вам потрібен і як ви можете його отримати?

ПРОГРАМА ЗРОСТАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ

УРОК

Яка структура уроку СШ?

1. Вступ.
2. Основна частина.
3. Висновок.

Урок СШ схожий на подорож, де вчитель – капітан, а учні – пасажери, які довірилися капітанові та чекають особливих відкриттів від цієї подорожі.

Успішна подорож має: початкову точку (вступ), певний маршрут чи курс (головну думку), та кінцевий пункт подорожі (мету).

Головна думка – курс, яким слідує корабель. Уявіть собі корабель, що пливе без певного курсу і не може досягти наміченої мети. Пасажири втомилися, у них почалася морська хвороба, а найкраще, що може запропонувати їм капітан, – або пливати морем, або вистрибувати за борт, бо корабель ніяк не може дістатися до берега, а якщо й пришвартується, то не там, де всі чекали. Зрештою пасажери (учні) розчаруються.

Приблизно такі подорожі відбуваються в багатьох класах СШ. І трапляється це переважно тому, що вчитель-капітан не має розробленого і чіткого маршруту – **головної думки**.

Поширеною проблемою у класах є люди-балакуни, які своїми недоречними суперечками чи висловлюваннями заражають і відволікають увагу учнів і самого вчителя від основної думки уроку. Їм подобається розмовляти на філософські теми, зайвий раз звернути увагу аудиторії на себе розумного. Така ситуація відволікає людей від дослідження Божого Слова. Втрачається зв'язок між учнями і Словом, здатним змінити учня.

Та якщо вчитель має чіткий орієнтир чи курс – **головну думку**, то йому легко повернути увагу учнів. Особливо така ситуація неприємна для вчителя з невеликим досвідом у служінні. Розмови й дискусії на різні теми бентежать його, він не знає, як вчинити в такій ситуації, утрачає суть уроку і зрештою розчаровується.

Що таке головна думка?

Головна думка – це розширена тема або стислий урок. Усе, над чим ми розмірковуємо під час уроку, має стосуватися головної думки. А те, що не співзвучне з головною думкою, не спрямовує до неї, – зайве.

В уроці має бути лише одна головна думка! Якщо вам здається, що головних думок кілька, отже, якісь із них другорядні.

Як формується головна думка?

«Через дерева лісу не видно» – це урок без чітко сформульованої головної думки. Для того щоб зрозуміти, куди необхідно йти людині, яка заблукала в лісі (або щоб не заблукати), треба піднятися на найвище дерево і побачити всю картину. Тоді стане зрозуміло, у якому напрямку рухатися. Отже, щоб сформулювати головну думку, необхідно прочитати весь урок і спробувати побачити цілісну картину. Тільки після цього слід шукати в цій картині головний напрямок, одну головну думку. Ось основні кроки:

1. Прочитати урок і побачити повну картину.
2. Підказка міститься в назві уроку. Ця назва показує, якою є головна думка.
3. Головна думка – це розширена тема або стислий урок.
4. Формулювання: головну думку обов'язково сформулювати в одному короткому реченні.
Вона може бути спочатку сформульована або в кількох реченнях, або навіть у цілому абзаці. Редагуйте вашу головну думку доти, доки не залишиться одна коротка, наповнена сенсом і конкретна пропозиція.
5. Записати та засвоїти. Навіщо записувати та засвоювати? Формулювання, яке залишається в нашій пам'яті, – це щось конкретне

й чітке, а не розпливчате та незрозуміле. Саме таким буде і ваш урок, з яким ви прийдете до класу.

Урок відображатиме головну думку, яку ви приготували. Якість головної думки – якість уроку. Усі ці пункти є обов'язковими для виконання. Їх не можна ігнорувати чи упускати.

Сенс і переваги головної думки:

1. Правильна головна думка (див. вище) допомагає представити учням одкровення Слова, здатного змінювати їхнє життя.
2. Головна думка допомагає учителю СШ безпомилково вести учнів до мети цього уроку.
3. Завдяки головній думці вчитель повністю контролює час уроку. У нього ніколи не виникне така проблема, як нестача часу. Маючи чітко сформульовану головну думку, учитель може провести на гідному рівні весь урок за 10-15 хвилин (якщо в цьому буде потреба).
4. Учитель легко справляється з чинниками, які відволікають, і повертає увагу учнів у потрібне русло.
5. Учитель чітко розуміє, що говорить, як треба йти і куди веде учнів. Учні розуміють, що він говорить і куди веде, і відгукуються на запрошення вчителя.

Домашнє завдання:

1. Зошити СШ.
2. Переосмислити свою роль як учителя Божого Слова.
3. Запам'ятати мету навчання.
4. Сформулювати головну думку уроку.

Увага! Не рухаємося далі, поки усім не вдасться виконати домашнє завдання. Ви повинні бути цілком упевнені, що вчителі СШ засвоїли цей матеріал. Якщо хтось проігнорував, не встиг, лінується чи йому важко, то спокійно поясніть, що це необхідно та дуже важливо. Ще раз коротко повторіть з учителями вивчену тему. Протестуйте їх усно чи письмово на знання головних тез цієї теми. Простежте, щоб усі вчителі засвоїли матеріал. Допоможіть індивідуально. Підтримуйте,

хвалить та підбадьорюйте добрим словом. Знайдіть у кожного вчителя тільки йому властиву позитивну рису чи здатність і скажіть йому про це. Найбільшою нагородою за таку непросту працю вчителя СШ у процесі цього навчання буде духовне перетворення як самого вчителя, так і його учнів. Вони бачитимуть, як змінюються люди у їхньому класі. І це головна суть усієї СШ. Говоріть і повторюйте це вчителям.

УРОК. Мета

Кожен урок складається з трьох частин: вступу, основної частини й висновку.

Якщо основна частина ґрунтується на головній думці, то в заключній частині уроку має бути чітко сформульована мета.

Отже, ми вже сформулювали головну думку уроку. Тепер треба визначити мету, тобто те, до чого цей урок має привести людину. Сенс уроку полягає у його меті. Якої мети ми як клас СШ будемо досягати, вивчивши цей урок? У нашій подорожі це кінцева точка, де на кожного учасника очікують нові відкриття й досягнення.

Якщо немає мети, кінцевого пункту уроку-подорожі, то тут доречний вислів: «Учитель безцільно, як метелик, пурхає від однієї прекрасної істини до іншої...». Можна чудово поспілкуватися на прекрасні, навіть духовні теми, але не досягти певної мети, яка допомагає учневі застосувати в житті досліджений матеріал.

Це схоже на безцільне, можливо, навіть захопливе, блукання в морі прекрасних думок, які ніколи не стануть частиною практичного життя. Рано чи пізно захочеться зійти на берег, бо вже набридло безцільно плавати, адже хочеться досягти певної мети й мати практичний результат.

Що таке мета уроку?

1. Ця заява про те, чого ви сподіваєтеся досягти протягом проведення уроку.
2. Мета пояснює, яким повинен стати учень після заняття.

3. Вона показує учневі, що з ним має статися. Коли учень розуміє, куди йде, він уважний до процесу і бере участь у ньому з великим інтересом. Йому хочеться швидше досягти цієї мети та знайти те, що в ній окреслено.

«Перш ніж узятися за викладання предмету, учитель має скласти чіткий план і знати, чого саме хоче досягти» (Е. Уайт. Виховання та освіта. С. 233).

Мета – це найважливіший чинник у процесі викладання й навчання. Її можна порівняти з віссю, де обертається колесо навчання.

Мета, як і навчання (див. тему рівні навчання), має рівні:

1. Мета – знати, запам'ятати. (Наша мета – запам'ятати ці життєствердні істини).
2. Мета – розуміти, що треба робити, аналізувати, досліджувати. (Наша мета – запам'ятати ці істини та проаналізувати своє життя щодо його відповідності цим істинам).
3. Мета – практично застосувати в житті. (Наша мета протягом усього тижня – застосовувати цю істину у своєму практичному житті. Наше конкретне завдання на тиждень...)

З усіх трьох рівнів найкращий і найскладніший – третій. Він допомагає розпочати процес зміни. Саме на цьому рівні учень має змогу будувати справжні, практичні взаємини з Богом. Саме на цьому рівні людина вчиться бачити, розуміти та відкривати для себе Господа у своєму практичному житті. Для такої людини Бог стає живим і близьким, а не теоретичним, далеким і незрозумілим.

Мета має бути коротка, ясна, конкретна.

Навіть такої мети досягти непросто, а якщо вона буде розмита, її ніхто й не досягатиме.

Підведемо підсумок.

Дії вчителя:

1. Учитель опановує матеріал, тобто уважно читає урок СШ.
2. Побачивши та зрозумівши загальну картину, учитель визначає і формулює головну думку цього уроку.
3. Учитель визначає рівень мети і формулює саму мету уроку.

Мета одночасно стає і закликом наприкінці уроку, і домашнім практичним завданням для учнів, у якому вони відкривають для себе Бога та будують взаємини з Ним.

Покроково це виглядає так:

1. Читання матеріалу подібне до того, як ми підбираємо одяг, у якому збираємося виходити на вулицю.
2. Одягаємо пальто (головна ідея).
3. Після цього – взуття (мета).
4. І зрештою головний убір – вступ, про що говоритимемо наступного разу.

Домашнє завдання:

1. Прочитати матеріал (урок).
2. Сформулювати головну думку уроку.
3. Сформулювати мету уроку.

Увага! Не рухаємося далі, поки усім не вдасться виконати домашнє завдання. Ви повинні бути цілком упевнені, що вчителі СШ засвоїли цей матеріал. Усі мають формулювати правильну головну думку та конкретну практичну мету. Якщо хтось проігнорував, не встиг, лінується чи йому важко, то спокійно поясніть, що це необхідно та дуже важливо. Ще раз коротко повторіть з учителями вивчену тему. Протестуйте їх усно чи письмово на знання головних тез цієї теми. Простежте, щоб усі вчителі засвоїли матеріал. Допоможіть індивідуально. Підтримуйте, хваліть та підбадьорюйте добрим словом. Знайдіть у кожного вчителя тільки йому властиву позитивну рису чи здатність і скажіть йому про це. Найбільшою нагородою за таку непросту працю вчителя СШ у процесі цього навчання буде духовне перетворення як самого вчителя, так і його учнів. Вони бачитимуть, як змінюються люди у їхньому класі. І це головна суть усієї СШ. Говоріть і повторюйте це вчителям.

*Матеріал підготував керівник
Відділу СШ та ОС ЦК УУК*

Єрьомін В. В.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі з коментарями для вчителів
на III квартал 2026 р.

ПЕРШЕ І ДРУГЕ ПОСЛАННЯ ДО КОРИНТЯН *Аденілтон Таварес де Азіар*

Директор видавництва **В. Кулага**, головний редактор **І. Джердж**,
переклад **А. Чепель**, богословська експертиза **І. Корещук**,
редагування **Л. Качмар**, коректор **О. Мехоношина**,
верстка **В. Кузьменко**, обкладинка **О. Черневич**,
відповідальна за друк **Т. Грицюк**

Формат 84x108/₃₂. Папір газетний. Офсетний друк.
Підписано до друку 5.02.2026 р. Гарнітура Октава. Наклад 1650 прим.

Видавництво «Джерело життя» 04052, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, e-mail: dzherelo@ukr.net, www.adventist.ua, bookson.com.ua, lifesource.ua